

Kwizda kőszvényfolyadékja

évek óta kipróbált háziszér
csúsz, kőszvény és idegbajok ellen.

Valódiilag csak az itt mellékelt védjeggyel. — Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárán.

Főletét Magyarországra részére: Budapest Török József gyógyszerárán.

Egy üveggel 1 ft o. é.

Naponkinti postai küldés a főletét által: KWIZDA FERENCZ JÁNOS.

oszták cs. kir. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszerárára Kornenburgban, Bécs mellett.

A «FRANKLIN-TÁRSULAT» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

UNITÁRIUS EGYHÁZI TÖRVÉNY A HÁZASSÁGI JOGRÓL.

Megállított az unitárius vallásközösség egyházi főtanácsának 1889. évi március havában tartott rendkívüli ülésében. Életbelépett 1889 szept. 1.

Ismereti és bírálta
SZTEHLO KORNÉL.

Ára füzve 30 kr., postán bérmentve megküldve 35 kr.

Dr. Lengiel Frigyes „nyír-balzsama“

Már maga a növényi nedv, mely a nyírből folyik, ha annak törzset megfúrjuk: ember emlékeztet őta a legkínosabb szegítőszerek van elismervé; ha pedig e nedv a fűtálló utasítás szerint, vagy úton balzsam alakítatik, nyer még igazán csodás hatásában.

Ha este az arc vagy más testfelület azzal bekenetik, már a következő reggel alig észrevehető pikkelyek válnak le a bőrről, mely ezáltal vakító fehér és gyöngyös lesz. A balzsam az arcra képződött ráncokat és himlőhelyeket kisimítja, a fiatalos kinezést köleszön; a bőrt fehérre, gyöngyösdé és frissé teszi; szeplőt, májfoltokat, anyajegyet, orrvörösséget, börtörköt a bőr minden más tisztáltságságát a legrovidebb idő alatt megszünteti. Egy korsóval, használati utasítással együtt, 1 ft 50 kr.

Dr. Lengiel „benzoe-szappan“-ja

a legcélzesebb gyógyszer, mely a bőrt, gyöngyösdé és fehérre teszi, s hivatal van e balzsam jó hatásait fokozni. 1 db 60 kr. — Főletét Magyarországra részére:

Török József gyógyszerárára Budapest, király-utca 12. sz. a.

Kapható továbbá Aradon Ring gyógyszerárán. Debreczen Rothschildnek gyógyszer. Eszék Dienes gyógyszer. Nagy-Becskerek Mencez gyógyszer. Nagyszombat Morcher gyógyszer. Kolozsvár Dr. Embler gyógyszer. Brassó Kugler gyógyszer. Pozsony Erdy István gyógyszer. Szeged Barcsay gyógyszer. Temesvár Jahnke gyógyszer. Minden kiválóbb gyógyszerárán, illatszer- és gyógyfű-kereskedésben.

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

TÖRVÉNYJAVASLAT A FELEBBVITELRŐL A SOMMÁS ELJÁRÁSBAN.

ELŐADÓI TERVEZET.

A M. K. IGASZÁGÜGYMINIST. MEGBÍZÁSÁBOL

KÉSZÍTETTE

PLÓSZ SÁNDOR.

Ára füzve 30 kr., postán bérmentve megküldve 35 kr.

Gyors és biztos segély gyomorbántalmak és következőikre! Az egészséges fenntartására, a nedvek, valamint a vér tisztítására és tisztáltságra és jó emésztésre elősegítésére a legjobb és hathatós szer, mindenhol ismerve már és kedvelve:

Dr. ROSA „ÉLETBALZSAMA“

En, a legjobb és legnagyobb erejű gyógyszernek, a legbiztosabban készítő, mindenem emésztési bajok, gyomorgörögök, étvágytalanság, savanyú felbőgés, vértelenítés, aranyér stb. esetében teljes biztonságga állja meg helyét. Eme kitűnő hatásánál fogva az most már a népek biztos és megpróbált háziszerevé vált. Nagy üveg ára 1 ft, kisebb 50 kr. Elismert levelek ezrel állnak megtekintésre.

Övös! Csak a legújabb és legbiztosabb gyógyszernek, a legbiztosabban készítő, mindenem emésztési bajok, gyomorgörögök, étvágytalanság, savanyú felbőgés, vértelenítés, aranyér stb. esetében teljes biztonságga állja meg helyét. Eme kitűnő hatásánál fogva az most már a népek biztos és megpróbált háziszerevé vált. Nagy üveg ára 1 ft, kisebb 50 kr. Elismert levelek ezrel állnak megtekintésre.

B. Fragner „zum schwarzen Adler“ gyógyszerárán Prága, 205-3, kapható. — Budapest kapható Török József és Budai Emilnél.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszerárán van ez életbalzsamnak raktára. Ügyanott kapható:

Prágai egyetemes házikenőcs

a köszönő iratok ezrel elismert biztos gyógyszer minden gyuladás, seb és daganat ellen.

Biztos sikerrel alkalmazható a női mell gyuladása, tejrekedése és keményedése, a gyermek elválasztásánál, genyedés, vérdaganat, genyefekadás, pokolvarrások; körömdaganatok, a kéz és lábujjakon látható úgynevezett körömgörögök, keményedések, duzzadások, mirigydaganatok; szalonadagnál, holttemmel. — Minden gyuladást, daganatot, keményedést, duzzadást, a legrovidebb idő alatt gyógyít meg; hol azonban már genyepódás következett be, a fekélyt a legrovidebb idő alatt felhúzza és meggyógyítja.

Övös! Mivel a prágai egyetemes házikenőcs igen gyakran utánzózzák, ügyeljenek mindenki, hogy azt, eredeti szabályában, csak én egyedül készítem. Csak akkor az valódi, ha a sarga ércszelvény, melyekbe töltve van, vörös használati utasításokba (9 nyelvű nyomtatványban) a két kártyára — melyek a fennbbi védjegyet viselik — vannak göngyölve.

Fül-balzsam. A legpróbáltabb és számos kísérlet után ismeretes legmegbízhatóbb szer a nehéz hallás gyógyítására s a teljesen elvesztett hallás visszaszerzésére. 1 palack 1 ft

A KI NEM TUDJA,

hogy a sok hirdetett gyógyszer közül melyik felel meg leginkább betegségnek, az kérje azonnali levelező-lapon Richter kiadóintézetétől Lipcsében, a képekkel ellátott „A Betegbarát“ című könyvecskét. A hozzá nyomtatott hálalíratok bizonyítják, hogy a műveletben foglalt jó tanácsok követése által, nem csak ezren-meg-ezren elkerülték a haszontalan pénzkiadását, hanem még a vágya-vágyott gyógyulást is hamar megtalálták. A könyv ingyen küldetik meg.

A legjobb arczporok

Leichner zsirpora

Leichner hermelinpora.

E jeles gyártmányok a legmagasabb körökben s a legelső művésznőktől előszeretettel használatnak; az arcznak fiatalosan szép viruló külsőt adnak. — Kaphatók a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31, valamint minden illatszeráránál. Valódiilag csak zárt szelencékben, melyeknek fenekére czég és védjegy van belevésve.

L. Leichner, Berlin

Parfümerie-Chemiker, k. k. Hoftheater-Lieferant.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hölgyor

La VELOUTINE

Különleges Rizsor

BISMUTAL VEGITVE

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,

PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Bevonul

a zord teli idő hos-zas esteivel; ki ne találja ilyenkor kellemes szórakozást a színházban? E kértmely tüneményes alkalomra, kinek nem volna az a legkedvesebb meglepetése, ha szeretteitől egy cselszerű hangszert kap? Hangszer-árterelepen, mely használatban a legnagyobb képességű vállalat, nemcsak zenészek és művészeknek szolgát legcélzesebb bevonulási forrásul, hanem feladatult tüntet ki magának, hogy módosítsa és olyanok, kik ezen idej alatt valamely hangszert maguknak elajánlani kívánnak ezt könnyen és csekély áldozatok árán megtehesék, sőt olyanok számára is gondoskodva van, kiknek épenséggel nincs módjukban, valamely hangszert megvásárolni. Kinek semmi zenei képessége sincsen mechanikai hangszereim segítségével élvezetjes estét szerezhet magának. Bővebb felvilágosítások képes hangszerkatalógusomban találhatók.

Mindenem hangszerek és zenélőművek javítása szakaszer pontossággal elvégzik és ócska hangszerek cserébe is elfogadjuk. Kívánatra nagy képes hangszerkatalógusom ingyen és bérmentve megküldöm. — Háromkikötő külön árjegyzék jelent meg.

STERNBERG ÁRMEN

legnagyobb képességű hangszerkészleti ipartelepe

Budapest, VII. ker., kerepesi ut 36. szám.

5. SZÁM. 1890.

BUDAPEST, FEBRUÁR 2.

XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 ft
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 *

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 ft
fél évre — 4 *

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 ft
fél évre — 3 *

Külföldi előfizetéseket a postailag meghatározott viteldij is esatolandó

KÉT UJ PÜSPÖK.

Két püspöki széket töltött be közelebb a király. Csanádi püspökké, az elhunyt Bonnaz Sándor helyére, Dessewffy Sándor kassai apátkanonokot, székesfehérvári püspökké pedig, a szintén elhunyt Pauer János helyére, dr. Steiner Fülöp pápai praelatust, nagyváradi latinszerzetartású kanonokot, a Szent-István-társulat alelnökét nevezte ki. E két rendbeli kinevezés folytán az a ritka eset állt elő, hogy ez idő szerint a magyarországi katolikus püspöki székek mind be vannak töltve.

Magyarország történelmi fejlődése folyamán a katolikus egyház a legújabb időkig szoros

kapcsolatban volt az államhatalommal. Az államfő és kormánya a katolikus egyház számos világi vonatkozású ügyeire, vagyonára, iskoláira, alapítványaira nem csekélyebb befolyást gyakorol, mint a tisztán állami intézetekre. A király a nagyobb egyházi állásokra egyenesen kinevez, — nem pedig praesentál vagy postulál, mint más államfők, pl. az osztrák császár az örökös tartományokban, — és az illetőknek az egyházi javadalmakat ő adományozza. És mindez az országgyűlésnek felelős miniszter előterjesztésére és ellenjegyzésére mellett történik, kinek minden aláírása fölszólalás, vita és döntés tárgya lehet a parlamentben. És ime ez immár kilencszázéves viszony hosszú folyamán a egyház és állam soha egymással meg nem ha-

sonlott; történetünk az úgynevezett „kultur-harczot“ nem ismeri. Előfordult ugyan, hogy egyes egyházi hatóságok összekocczantak az államkormányval; de ez eseteket a mellett, hogy ritkák voltak, úgy szólván „viharnak egy pohár vízben“ lehet nevezni. A mint keletkeztek, azonképen le is csendesedtek.

Az ezeréves magyar alkotmány a régi rendszerekből áthelyezkedett a népképviselési alapra, s az államhatalomnak mindinkább kidomborodtak jogai; de a katolikus főpapság, mely a régi Magyarország négy rendjének elsejét képezte, elsőrangú közjogi állását a modern állam keretében is megtartotta. Keresztülvittük a polgári és vallásfelekezeti egyenjogúsítást a nélkül, hogy a katolikus egyház és hierarchiája korábbi

DESSEWFFY SÁNDOR
csanádi püspök.

Dr. STEINER FÜLÖP
székesfehérvári püspök.

állásában csorbát szenvedett volna. Érintetlenek nagy kiterjedésű birtokai, épségben vannak előkelő történeti jogai. Nem is emlegeti nálunk senki, hogy az egyház vagyonát konfiskálják, a kegyes alapítványokat államosítsák, a mi pedig már majd minden európai országban megtörtént.

De a magyar nemzet soha se nyomta el a gyöngébbet, különösen nem az oltalmára bizottakat; a magyar törvényhozás pedig, melyre mindenkor ráillett a «bölcs» elnevezés, nem a fennálló jogok elvonására, hanem inkább azoknak általánosítására törekedett. Így járt el a nagy néposztályokkal szemben, midőn őket, az előtt csak a nemességet megillető jogokkal, — a most már általános polgári jogokkal, — felruházta; ez elvet követte a vallásfelekezeti irányában is, midőn közöttük az egyenlőséget és viszonyosságot megállapította. Nem az addig egyedül uralkodó katolikus egyház jogait csorbította meg, hanem hasonlókkal ruházta fel a többi felekezeteket is, midőn őket, vallási institúcióikat oltalmába vette, s midőn legközelebb egyházi előjárónak helyet biztosított a felsőházban, a katolikus püspökök mellett.

A magyar katolikus főpapság viszont, mint a régi Magyarország első rendi osztálya, fényesen töltötte be hivatását úgy a múltban, mint a jelenben, midőn rendi kiváltságait elvesztette ugyan, de azokat a kötelességeket, melyek előkelő államjogi állásával együtt járnak, most is derekasan teljesíti. Az «Ecclesia» — nálunk valóban — praecedit mindenkor és mindenütt, úgy a haza védelmében, mint a nemzet tanácsában, valamint a civilizáció békés munkájában és a humanizmus terén. Sőt a régi századokban, midőn a kultúra is kiváltság volt, a hazai tudományosságának és műveltségének egyedüli képviselője és terjesztője a klérus volt. A most is virágzó főiskolák és a középiskolák tulnyomó nagy részének alapítói, fenntartói főpapjaink voltak. Azok a bizonyos «holt kezek» a múltban úgy, mint most is, nagyon tevékenyek voltak mindenütt, hol a hazai közművelődés, jótékony-ság áldozatokat követelt. De abban a tekintetben is egyedül áll főpapságunk, hogy «türelmetlenséggel», mely pedig sok más államban annyi bajt okozott, épen nem vádolható; hanem folyton a korral haladott, hathatósan támogatta az állami élet békés fejlődését, pártolta a megérett, észszerű reformokat, melyek pedig legtöbbször épen az ő egyes kiváltságait törölték el, s nem egyszer érzékeny anyagi áldozataiba kerültek. E tekintetben emlékezetes marad az 1848-iki törvényhozás, midőn a főpapság az úgynevezett «papi tizedről» önként lemondott.

A kik tehát az egyház és állam közötti ezen százados jó viszonyt mindkettőnek érdekében továbbra is fenntartani és ápolni óhajtják, bizonyos várakozással vannak eltelve ez irányban és élénk figyelemmel kísérik a kormány minden lépését, különösen akkor, midőn arról van szó, hogy az episcopatusnak időnként üresedésbe jövő székei betöltsenek. Ez azonban az államhatalom kezelőinek is nem csekély gondot okoz. Nem azért, mintha szűkölködnének jeles egyházi férfiakban, sőt ellenkezőleg azért nehéz a választás, mivel talán egy téren sem találkoznak annyi érdemes konkurrenssal, mint épen itt. Tehát nemcsak arra kell szorgosan vigyázni, hogy az egyes egyházi állásokra minden tekintetben megfelelő férfiak szemelteszenek ki, hanem arra is, hogy egyesek nemes ambíciója, jogos aspirációja méltányosan kielégíthessék. Ezért hónapokig, sőt évekig eltartanak az ez irányban folytatott tárgyalások, miután az egyház és az állam sarkalatos érdeke nyomulnak előtérbe és a választásnak minden irányban megnyugtatónak kell lenni.

De most aránylag igen rövid idő alatt sikerült

a két új püspök személyére nézve megállapodásra jutni és a választás szerencsésen olyan két kiváló egyházi férfiura esett, kiket jeles egyéni tulajdonaik egyenlőképpen ajánlanak arra, hogy méltó örökösei legyenek nagynevű elődeiknek.

Cserneki és Tarkeői Dessewffy Sándor, ujonnan kinevezett esanádi püspök, ki mint ilyen Szent Gellért utóda lesz, régi nemes család sarja, a mely család Szent István korából származik és attól kezdve folyton szerepet játszott hazánk történetében. Így Dessewffy János 1525-ben Pozsega megye főispánja és főajtónálló volt s 1549-ben kinevezetett Felső-Magyarország kapitányának. *Károly*, a Rákóczy függetlenségi harca után Franciaországba menekült s Miklós fia francia tábornok lett. *István*, ki mint lovassági tábornok 1742-ben fejezte be életét, Savoyai Jenő alatt küzdött a törökök ellen és számos kitüntetésben részesült. Hazánk újabb történetének lapjain pedig mindenütt találkozunk a Dessewffyekkel. *Arisztid*, a vitéz honvéd-tábornok emlékét az aradi 13 vértanú között őrzi kegyelettel nemzte. A család grófi ágának tagjai: Aurél, Emil és József grófok hatalmas vezérférfiai voltak a magyar nemzet újjászülési mozgalmainak.

Dessewffy Antal, Sándor püspök atyja, a harminczas években Temesvármegye népszerű alispánja, az 1832–34-ik évi országgyűlésen követte otte. Neje, *Koppauer Zsuzsanna*, Temesvári egykori polgármesternek leánya volt. Így tehát az új püspök bizonyos családi vonatkozással bir mostani székhelyéhez, Temesvárhoz, mely hogy szülőföldje nem lett, csak a véletlenség okozta. Ugyanis Dessewffy Sándor 1834-ben június 3-án született Pozsonyban, a magyar diéta alatt, midőn atyja, mint temesmegyei követ, a híres reform-országgyűlésen, családjával együtt Pozsonyban tartózkodott. Dessewffy Sándor gimnáziumi tanulmányait Kis-Szebenben, Kassán és Gyöngyösön jeles eredménnyel elvégezvén, Bartakovics Béla egri érsek által 1852-ben az egri papnöveldebe vétetett fel, honnét a jeles tehetségű növendékpa a theologiai tanulmányokra a budapesti egyetemre, a központi papnöveldebe küldetett. Itt «cum laude» elvégezvén a hittudományi tanulmányait, 1857. augusztus 9-én az egri főegyházmegegyében áldozópap-pappá szenteltetett. Lelkészi pályáját Füzes-Abonyban kezdte, mint káplán, de már 1859-ben kinevezetett a bölcsélet és latin nyelv tanárának az egri érseki lyceumba. Egy év múlva a budapesti központi papnöveldebe hivatott meg tanulmányi felügyelőnek és e minőségben, 1864-ben, mint helyettes tanár a lelkipásztorokadást adta elő az egyetemen. Tanulmányi felügyelő társa volt dr. Dulánszky Nándor jelenleg pécsi püspök. 1866-ban visszahívatott ismét Egerbe, hol az érseki jogakademián az oknyomozó történelem és az egyetemes statisztika tanára lett és egyszersmind mint az akadémia hitszónoka is működött. 1867-től kezdve pedig a jogi fakultásnál a politikát és a pénzügyi jogot adta elő. Tanári működése alatt nagy buzgalommal művelvén tantárgyait, mind e téren széles ismeretekre tett szert.

Midőn Perger János egri kanonok kassai püspökké kinevezetett, Dessewffy Sándort, a kitűnő műveltségű, finom modoru fiatal papot vitte magával titkárnak, ki aztán 1868. július 3-án a kassai egyházmegye kebelébe vétetett föl és nem sokára kinevezetett kassai szentszéki ülnöknek. Itt aztán Dessewffynek bő alkalma nyílt tudós püspök oldalán korán megismerkedni az egyházmegye kormányzásával és csakhamar kivívta a papság és a kassai előkelő családok rokonszenvét.

Kitűnő szolgálatait és kiváló érdemeit méltánylandó, püspöke 1873-ban Breitenheim hercegnő patronus kijelölése folytán Dessewffy Sándort sárospataki plebánossá nevezte ki. Itt töltött évei alatt annyira megnyerte a lakosság-nak, — felekezeti különbség nélkül, — szeretetét, hogy midőn a sátoralja-újhegyi plebániára kismelték, nagy küldötség jelent meg nála, mely arra kérte, hogy maradjon meg továbbra is Sárospatakon, hol mindenki szereti, és Dessewffy engedve a közóhajtnak, lemondott a nagyobb plebániáról és tovább is Patakon maradt. Időközben azonban itt is több rendbeli egyházi kitüntetés érte. Így 1877-ben került elő eseres lett, egyszersmind a sárospataki tanítóképző intézet és egyéb iskolák mellé püspöki biztossá is kine-

veztetett és e minőségében egész odaadással szentelte magát a tanügynek, melyet anyagi segéllyel is hathatósan támogatott.

Sárospataki lelkeskedése alatt bő alkalma nyílt a nagy műveltségű patrónus, Breitenheim hercegnő udvaránál, hova gyakorta volt hivatalos, a Windischgrätz, Taaffe, Sirmay, Majláth, Sennyey, Andrássy főrangú családok tagjaival ismeretségbe lépni, kik mindannyian megszerették a szerény fellépését, finom műveltségű papot, ki már majdnem egész Zemplénmegye rokonszenvét bírta, úgy hogy több választókerület mandátummal meg is kínálta, melyet azonban Dessewffy visszautasított, szelid természeténél fogva nem óhajtott a politikai élet zajos küzdelmeiben részt venni, nyájának pedig szelid pásztora akart maradni. 1882-ben ő felsége a szent keresztől nevezett vértés-keresztúri címzetes apátját nevezte ki, két év múlva pedig, 1884-ben, a kassai székeskáptallannál az idősebb mesterkanonoki állásra léptette elő. Ezen legfelsőbb kitüntetés előtt meghajolva, a sárospatakiak fájó szívvel vettek búcsút népszerű plebánusuktól, kit tizenkét évig mondhattak a magukénak. De hogy továbbra is fenntartsák távozó papjuk és a város között a jó viszonyt, Sárospatak közönsége Dessewffy Sándort 1885-ben nagy lelkesedéssel diszpolgárává választotta meg.

Dessewffy Sándornak, mint kassai kanonoknak, új állásában is az iskola maradt gondoskodása legfőbb tárgyának, mert mint egyházmegyei tanfelügyelő, a római kath. tanítóképző intézet igazgatója, a középiskolai hittanári vizsgálatbizottság, a kassai közszéki iskolaszék tagja, való-ságos lelkesedéssel működött közre a tanügy terén. De e mellett egyéb társadalmi téren is áldásos tevékenységet fejtett ki és a kassaiak rokonszenvét, melyet már püspöki titkár korában megszerzett, feljuttította, melegebbé tette. Elnöke lett a «Felsőmagyarországi Múzeum-egylet»-nek, a kassai kath. legényegyletnek, az abauj-tornamegyei közművelődési egyletnek, a közközházi igazgató főosztálynak. Időközben a káptalanban is egy fokkal emelkedett, amennyiben 1886-ban kinevezetett székesegyházi főesperessé és a kassai középiskolákhoz püspöki biztossá.

E közhasznú tevékenysége köréből szólította el apostoli királyunk arra a fényes püspöki székre, melyet most betöltendő lesz. Egy nagy kiterjedésű egyházmegye élén fog állani, melyet erősen megszaggnak a nemzetiségi törekvések. Nagy szükség lesz tehát kipróbált hazafelelőre, a magyar közművelődés ügye iránt eddig is tanúsított buzgóságára.

Dr. Steiner Fülöp, Székes-Fehérvár új püspöke, ki a székesfehérvári püspökök sorában mint tizenharmadik foglalja el a Mária Terézia által 1777-ben alapított püspöki széket, előkelő olasz családból származik, mely 1808-ban költözött Magyarországra és Pesten telepedett le. A család eredeti «Della Pietra» olasz nevét 1815–1816 táján a hasonló jelentésű német névvel: «Steiner»-rel cserélte fel, Pest akkoriban teljesen német levén. A család azonban azóta nyelvén és érzelmeiben gyökeresen magmagyarosodott, de megtartotta az olasz jellemző két kitűnő saját-ságot: a vallásos buzgalmat, valamint a művészetek és tudományok iránti előszeretett. E két kiváló tulajdonság jellemzi az új püspököt, ez jellelte ki élete pályáját.

Dr. Steiner Fülöp 1839. április 28-án született Fehéregyházán, Sopronmegyében, hova szülei Pestről átköltöztek. Vagyonos szülei, a korán nyilatkozó kitűnő szellemi tehetségekkel megáldott fiukat a tudományos pályára szánták. Steiner, ki az atyai háznál is gondos nevelésben részesült, középiskolai tanulmányait Veszprém-ben kezdte és kitűnő sikerrel Győrben folytatta, hol bevégezvén a főgimnázium osztályait, Simor János akkori győri püspök által a papnöveldebe vétetett fel és mint papnövendék végezte 1856-ban a filozófiát Győrött. Az akkori püspök, jelenleg Magyarország hercegprímása, felismervén Steinernek, ki mindig első volt osztályában, kiváló tehetségeit, theologiai tanulmányait folytatására a bécsi egyetemre, a Pázmáneumba küldötte. Steiner itt is a legkitűnőbb tanulók közé tartozott és mindjárt a tanulmányok befejeztével letette az első hittudományi szigorlatot, majd 1863. július 25-én Simor János által áldozásra szenteltetett. Lelkészi pályáját folszenteltetése után azonnal megkezdte Mo-

sonyban, mint káplán, de két hónap múlva már visszahívatott Győrbe, hol a kisebb papnevelő intézetben lett praefectus és spiritualis. E közben a theologiai többi szigorlatokat egymásután leté-ven, a bécsi egyetemen hittudorrá avatott. Püspöke 1867-ben kinevezte a győri nagyobb papnöveldehez az alapvető hittan és egyháztör-ténelem rendes tanárává és ugyanezen évben b. Eötvös József vallás- és közoktatásügyi miniszter hitszónokká nevezte ki az újból szer-vezett győri kir. jogakademiához, melynek akkor dr. Hajnik Imre, a budapesti egyetem jelenlegi rektora, volt az igazgatója. E közben dr. Steinert több kitüntetés érte, 1868-ban kinevezetett csá-zári és királyi udvari káplánnak és meghívott a bécsi Szent Ágostonról nevezett felső papképző intézethez magyar tanulmányi felügyelőnek, mely állását közel tizennégy éven át töltötte be. 1873-ban győri szentszéki ülnök lett, 1879-ben pedig a pápai tiszteletbeli kamarás címet nyerte. 1882-ig működött a monarchia legelső papne-velő intézeténél, midőn Lipovniczky István nagy-váradi püspök ajánlatára, nagyváradi «Canoni-cus theologussá» nevezetett ki és mint ilyen a nagyváradi papnövelde igazgatója és a lelkipász-torkodás tanára lett s egyszersmind az agg papok intézetének előjárói tisztségével bízott meg. 1883-ban elnyerte a Boldogságos Szűzről nevezett savnik apát címet, a pápa pedig kine-vezte házi praelatusává. Szeretettelőtt mo-dora, határtalan jószívűsége, mely javadalmát fölemészte, különösen igazságszeretete által a nagyváradi kispapok ragaszkodását annyira meg-nyerte, hogy sirva vettek búcsút rektorjuktól, kit 1886-ban a Szent-István-társulat Tárkányi Béla helyére egyhangulag alelnökévé választott meg és így Steinernek lakását Budapestre kellett átténnie. De azért továbbra is a nagyváradiak maradt, mert kanonoki fizesetéből alig hozott valamit Budapestre, ott hagyta évenként a nagy-váradi Szent-Vincent-árvaintézetnek, mely sok ezer forintjába került, míg ő maga igen szerény háztartást vitt Budapestben, hol szintén sok se-gélyre szoruló szegény áldja jószívűségét.

Mint a Szent-István-társulat alelnöke, buzgó tevékenységet szentelt a társulat ügyeinek, melyek az ő vezetése alatt igen sokat emelkedtek. Az ő kezdeményezésére fogott hozzá a társulat a diszművek kiadásához, melyet a nagyhirű «Fabio-lá»-val nyitottak meg.

Dr. Steiner, mint egyházi szónok is nagy hír-ben áll. Alapos theologiai képzettségén kívül széles körű általános ismeretei, a társadalmi élet-terben szerzett tapasztalatai nagy segítségére van-nak szónoklati megszerkesztésénél, melyek a mélyelműség és a forma iránti finom érzék nyo-mait viselik magukon. Oly zamatos magyarsággal beszél, hogy a hallgató csudálkozva gondol arra, hogy e jeles magyar szónok ereiben olasz vér csörgedez.

Évek óta gyóntatója József főherceg családjá-nak s a vallásos érzelmű főhercegi család tagjai-nak különös kegyét élvezi E körülmény szolgál-t különösen arra, hogy a székesfehérvári püspöki széket, melyet nem keresett, hanem úgy ajánlot-tak fel neki, elfogadjja, hogy így főpáztora lehes-sen annak az egyházmegyének, hol a népszerű főhercegi család lakik, melynek közel szomszéd-ságában lesz főpapi székhelye.

DOLENECZ JÓZSEF.

DALAIMRÓL.

Az ifjúság legszebb korát
Mély honfűbűben éltém át;
Megtört vágy, széttépett remény
Uzott a kétség tengerén,
S kitört a rejtett fájdalom:
Azért oly bús, komor dalom.

A honra hogy szebb nap derült,
Hajh örömem búval vegyült
Új bű, új gyász szakadt réám,
Ott sirtam ném ravatalán.
Elnyelt mindent egy sirhalmom:
Azért oly bús, komor dalom.

Év gyorsan tűnt el év után,
Enyhültem lanyom mosolyán,
Az anyáé volt az nekem,
S most árny vagy, kedves gyermekem,
Enyésző árny, én pusztá rom:
Azért oly bús, komor dalom.

* A «Budapesti Szemle» legújabb fizetéből.

Az élet ösze int felém;
Derül-e még rám enyhe fény,
Vagy új vihar tarolja szét
Reményim hulló levelét:
Új honfűbű, új fájdalom?
Azért oly bús, komor dalom.

GYULAI PÁL.

JÁHEL.

ELBESZÉLÉS.

Irta BAKSAY SÁNDOR.

(Folytatás.)

Alig várta, hogy az ablak elsötétedjék, kinyitotta a kamraajtót, melynek kulcsát magával vitte, — akárki kezén is foroghatott az a ház-nál, mindenki megbízott egymásban, — tele mert egy köblös zsákok tiszta búzával, vállára vetette és vitte ki a kerten végé, ott átvette a sövényen, maga is utána ugrott s újra vállára emelte.

Ó rémület! Az ördög, — igen, bizonyosan az ördög, — épen e pillanatban vezet rá két polgár-társat.

Az ördög hozta őket, és nem a véletlen. Vagy talán sem nem az ördög, a ki mindig ott botor-kázik az ember lába körül; sem nem a véletlen, a mi nem is létezik. Az ördögnek lett volna annyi lelke, hogy komáját kellő fedezet alatt elkíséri a koresmaig, lesegíti a válláról a zsákokat, s jót rohög a markába, mikor azt mondja: hála Istennek!

Nem is a véletlen. Inkább egy jóléző hata-lom, a kinek szokása a gonoszról is jót hozni ki, a ki most akadályt vet a tolvaj elé, hogy ra-gadamányával célját ne érje.

A két megáztatott koma, kik egész éje-hosz-szat olyanszében békélgettek a Péter borán: kétségkívül őszintén megbékéltek. De ez a béke a mi társadalmi kodexünkben nem azt jelenti, hogy lemondunk minden megtorlásról, hanem csak azt, hogy nem keresünk rá ürügyet. De ha az alkalom maga kínálkozik, bizony bemártjuk mi a komát, ha minden borát megittuk is. Tu-dunk annyi becsületet, hogy ezt az alkalmat nem keressük s nem is kapjuk mohón; de ha mit helyettünk bátyámuram vagy sógorom el-vegez, az nem vet ránk árnyékot.

És hogy az alkalom soká ne kessék, arra min-den összebeszélés nélkül szövetkezik az egész atyafiság. Az asszonyok (ah! a gyönyörű gyol-es olyanná lett mint a kapeza, ki se lehet mosni) készek fél éjszakán leskelődni Péter után. Hol jár, kivel beszél, mit csinál, mikor fekszik, mi-kor kel? Tudták, hogy adósságba keveredett; tudták azt is, hogyan szokta a legény az ilyen adósságot kiegyenlíteni, hogy ne tudjon róla se apám uram, se édes szülém. — Lop. Vagy a magáét, vagy a másét. Ha rossznak indult, a má-sét; ha van benne tisztességerzett, a magáét. Te-hát Péter lopni fog; ezt elebb tudták, mint Pé-ter rá gondolt volna. Csak az a kérdés: kitől és mikor? Ezt kell kilesni.

Nem is kellett sokáig lesni. Hallották a kamrazár zakatolását szokatlan időben, utána mindjárt a kertkapu nyikorgását. Most már csak elébe, vagy utána.

A két ember bizonyosra ment.

Két ember mindig bátrabb a sötétben mint egy ember. Megragadták a zsákokt emberével együtt.

— Hó! megállj! ki vagy? Hová mégy? Hová viszed?

— Állj félre, ha jót akarsz. Ne szólligasd a ki nem kérdez! felelt Péter zíványos durvasá-got próbálgatva.

— Nini! hát te vagy az Péter öcsém? Hát nincs az apádnak elég, hogy te is lopottra szo-rulsz már?

— Eresszen keetek utamra! Láthatják, hogy

magunktól hozom. — Koresmaadósságba no! ha éppen tudni akarják.

— Minden tolvaj azt szokta mondani! felelt az ember, s egyet taszitott Péteren, ki hátra tántorodott, s a zsákokt kénytelen volt földre eresztetni. Arra gondolt, hogy öltre menjen ve-lök, de nem mert kezdeni pusztá kézzel, holott azoknál ott volt a kezbeli.

— Ha nem hiszi kentek, kérdezze meg édes apámtól.

— Az is meglesz, de elebb kipihened magadat a kőterben. Aló! előre.

— Nem bánom! felelt a legény, megadva ma-gát, s elindult.

Hóbó! nem addig van a! A tolvaj maga hordja, a mit lopott. Vedd fel mindjárt azt a zsákokt!

— Én már nem birom, mert elfáradtam. Hozza kentek, ha akarja.

— Dehogy nem! Minden birka elbirja a maga gyapját. Majd felsegítem.

Péter engedelmesen megfogta a zsák szá-ját, s engedte, hogy felsegítsék. Mikor már csak-nem a vállán volt, egyet lökött a zsákon, s rá-vetette a segítőjére, a másikat mellbe ütötte, hogy mind a kettő hátra tántorodott. Maga pe-dig egy ugrással a sövényről termett, másikkal átvette magát, s onnét belül kiáltott ki:

— Aztán majd holnap megkeresem kenteken a búzámat!

Az emberek káramkodva tápázkodtak fel, de már a másik pillanatban ök is átugrották a sö-vényt, utána eredtek Péternek, s felkergették az udvarba.

Péter az udvarba érve, megállt a tornác-z előtt, és bevárta üldözőit. Már akkor ő is szer-zett egy dorongot, s azzal ő került felül a maga szemetjén.

— Csak ezt akartam. — Hát kentek mit akarnak?

A zajra kigyúlt a mécs a házban, megnyílt a konyhaajtó, s Rákhel asszony kiszólt. — Ki az ott? Mit akartok?

— Majd elmondjuk odabent!

Galléron fogták a gyereket, a ki engedte ma-gát, nehogy az udvari lárna összezsöndítse a népet. Bekísérték a szobába, hol Bálint gazda már várta őket, az asztalhoz támasztva beteg-es testét. Felesége mögötte állt, vigasztaló kézzel simogatva a megtört főt. Jáhel a másik szobába rejtőzött; de a két kis szomszéd lány, kiket anyjuk az ő gondjára hagyott, bennszorult és egy sarokba vonulva félenken szemlélte a siralmas jelenetet.

— Hozzuk a kigyelmed fiát! kezdte a szóza-tosabbik, — kezén értük a lopott jószágot.

— Úgy van, lopott! bizonyította a másik, kaján tekintetét a szegyenkező legény szemé-nek szegezve.

— Lopott? az én fiam lopott? kérdezte a be-teg bánatos hangon.

— A magamét loptam, ha loptam! szólt a legény drezásan. — Én arattam, én nyomtat-tam, jussom van hozzá.

— Van jussod fiam, van! Hát aztán hová akartad tenni a jussodat éjszaka idején.

— A hová más legény! Mi gondja arra apám uramnak?

— De nem addig van az! hatalmaskodtak a tolvajfogók. — Én nem hiszem azt, a mit ez a gyerek mond. Jóravaló legény nyomtatásban kikészíti az illyent; mi szükség volna a készet pocékolni, a mi az asszonyok szokása. Csak valld be öcsém, hogy másunnan emelted el. Csak valld be édes öcsém itt a tulajdon atyád előtt, mert a ki megcsúfolja az ő atyját, annak szeméit kivájják a völgynek hullói...

— Micsoda! harsant fel Rákhel asszony, — hát te az én fiamat tolvajnak tartod. — Hol van az a búza?

Biz az ott hevert a kert alatt, a mint a nagy üldözési buzgóságban rá se gondoltak.

— No ha ott van, hát csak maradjon ott egy fél óráig! folytatta Rákhel asszony. Majd én megyek mindjárt a bíróhoz, rendeltetek esküdt embereket. Vizsgálják meg a zsákok, nézzék meg, rajta van-e a JB. billeg; hasonlítsák össze az én zsákjaimmal, a búzát is a mienkkel. Akkor a többi aztán nem a bíró dolga, hanem a járás-bíróé. — Az én cselédem ugyan nem hazudik, mert inkább ugasson mint hazudjék: de ha ti belekényszerítitek, lelketek rajta! Most már majd én pöröllek be benneteket, mert ti vagytok a tolvajok, s mégis annak a nyakába akarjátok vetni, a ki a kezeteiken érte. Én győzöm a pört, csak ti győzzétek! Majd meglátom, melyikünknek lesz előbb a se tücs-ki se hajts-ki! Hanem ha jól akartok, itt legyen az a búza most mindjárt.

A két embert megszeppentette az asszony merész támadása: mert tolvajt fogni dicsőség

meg, hogy annyit fizettem-é? Igaz-e te, Jóra Peti? — fordult az asszony félharaggal, féltréfával a töredelmes Péterhez, azután feleletet sem várva, folytatta:

— Elég csúfság, hogy nem mondd, ha bajod van. Mert olyan bolond némely ember, hogy teleírja az asztalt számokkal, még sem tudja kiszámítani, mennyibe kerül egy zsák búza; mert ha tudná, nem pocékolná el egy óra alatt. Két esztendeig hever a föld; azt háromszor szántani, boronálni, hengerezni, konkolyozni, mácsónyázni, aratni, hordani, nyomtatni, szórni; hát a vetőmag, hát az adó? — pásztornak, bakternek, harangozónak, papnak, királynak, szegénynek, égi madárnak mind kiadni a maga részét! Egy zsák búza tíz napi munka! Más ember szórhatja a pénzt, de a parasztember ha sárba dob egy zsák búzát, meg kell kötnöni, mert neki tudni kellene, mibe kerül az! De ez nem a kentek gondja. Isten hírével!

kor lopni akarsz, lopd a másét, mert az nagyobb virtus! Legalább felakasztanak érte.

VI.

A gyerek is kotródott a haditörvényszék elől. Azután csendes lett a ház reggelig. Még csendesebb másnap; és a következő napokon egyre csendesebb. Bálint gazda nem ült már ki subában a napra; a szomszédolás is ritkult, végre egészen elmaradt. Nagyon a mellére vette magát valami; ha az a víz a szívéből eltárgulna, még minden jóra fordulhatna, de mivel azon a vízben főtt sár-tök, sőt a farkasalma sem segít, tehát nincs egyéb hátra, mint hogy Jáhel napközben olvassa előtte a halálra készülő ember fohászzkodását a Keresztýén Tanításokból; esténként pedig összegyűlnek a szomszédok az énekes asszonyok, s olyan szép melódiákat zengedeznek, hogy a haldokló maga is neki bátorodik, s velök együtt éneklí a maga bucsuztat óját.

A HARAGOSOK. — DÉRY KÁLMÁN RAJZA.

„Lopott? az én fiam lopott?” — „A magamét loptam, ha loptam!” szölt a legény durczásán. — (Baksay Sándor „Jáhel” című elbeszéléséből.)

ugyan, de az ördög törvénykezzék ám miatta. Alább hagytak; egyszersmind ajánlkoztak, hogy majd be segítik hozni annak a gyereknek egy kis áldomásért.

Be is hozták, — be egészen a szobába, letették a kemence mellé.

— Hát mit hurcolja éjszaka, ha az övé?

— Hát nem szabad az ember a magáéval éjjel-nappal? Kinek mi gondja rá? De hogy ne csodálkozzatok tovább, hát azt is megmondom, ha már azzal az ágas-bogas sóprőnyél eszetek-kel ki nem találtátok. Tudjátok, hogy az éjszaka kötéren ült a gyerek; azt is tudjátok magatokról, hogy ott milyen dombórozás megy végbe olyankor! No hát! ennek a bászlinak a kontójára ment minden, hitelbe; azt akarta rövid uton lefaragni. De én előbb jártam, s ma reggel, mielőtt ő szántani ment, mindjárt szaladtam a zsidóhoz, s kifizettem. Hat forint negyven krajczárba került. Ha nem hiszitek, kérdezzétek

Itt az áldomás, hogy ne essék hiába a fáradságotok!

Azok megitták az áldomást és iparkodtak el-takarodni. Behúzták maguk után az ajtót.

Hogy pedig mindenki megkapja a magáét, a ki rászolgált, most a maga lányának fordult a Rákhel asszony kérésselhetlen logikája.

— Ennek pedig mind te vagy az oka azzal az átkozott ronggyal! Hol az a kendő? Mert ki-ásom a szemét, a ki elvitte, meg a tiedet is. — Nem tudom édes szülém! Mikor a legények dulakodtak, valaki felkapta s odahozta hozzám. De én azt mondtam, hogy nem az enyém, s újra elhajítottam; nem tudom, ki vette fel.

— No! legalább maradt benned egy csipet a sütni valóból! — szölt Rákhel asszony enyhülten. — Nem is mégy többet oda, a hol úgy bának a leánynyal. Te pedig erédj alunni; — formédt még egyszer a legényre, — aztán, ha más-

Akkoron megállok,
Szemtől szemben állok
Én Jézussommal.
E testben nem másban,
Nem ily nyavalyásban
Szóllítom szómmal.
A sír csak utjokban esik,
Kik a jobb hazát keresik.

Még a mellét is veri, azt a víz-vette mellet, mintha az volna a kathedra széle, a kit a Tiszteendő megszokott ütogetni, mikor szembeszáll az átheusokkal:

E testben, nem másban,
Nem ily nyavalyásban...

Nem fél ez a mi fajunk a haláltól. — Még a testamentomát is úgy teszi, mint a ki bizonyos benne, hogy végig fogja nézni a végrehajtását. Predikáció három; egy a házánál, egy a templomban, egy a temetőben; több nem kell, mert minek az a sok hiábavaló beszéd? Bucsuztatót a kergesi rektor mondjon; a topai pedig énekel-

jen; mert a helybelinek gyenge a hangja; de azért ennek is duplán kiadódjon a bére, hogy el ne bússulja magát. Az első felesége mellé temesék; mert noha erőtelen cseléd volt a jámbor, de úgy illik, mint azzal esküdt meg először. Az asszony a vagyonban benne maradhat holtig; ha pedig a gyerekekkel nem egyezhetnek, a telek a gyereké marad, az ingóságokon pedig megosztozhatnak, mikor a gyerek megházasodik. Mind-ezt átok alatt meghagyja; nagyobb erősségül két esküdt emberrel pennára is véteti, s most már egész nyugodtan fordítatja magát falfelé, elkezd hosszan lélezni, mind hosszabban, hosszabban; egyszer megszűnik a lélekzés, és ajkain megjelen az a fehér hab, — a költöző lélek levetett testi ruhája.

(Folyt. köv.)

besült ifjú hazahozatalát s öreg atyjával találkozását tünteti föl, s mely most a budapesti nemzeti kaszinó birtokában van, újra díjat kapott s megszerezte számára a kormány támogatását. 1884-ben festette meg „Oktatás a vívásban” című képét, mely a műcsarnok kiállításán is feltűnést keltett.

E kép Londonba került s Joanovics számára állandó piactot teremtett a gazdag amatőrök városában. Ettől kezdve mindenki úgy tekintette, mint a montenegrói és albáni népelet festői tol-mácsát. Sok időt is töltött a Balkán-félsziget ezen részeiben s a vázlatok egész sorával, jellemzetes tanulmányfők egész galleriájával gazdagította albumát. Ezek alapján készültek nagyobb képei: a „Vén guszlar”, a „Vérboszú” s más kisebb képei.

1885-ben Bécsből Münchenbe költözött, de innen folyton utazásokat tett mindenfelé s van képe, melyet Kairóban kezdett, Verseczen festett

MONTENEGROÍ FEGYVERTÁNCZ. — JOANOVICS PÁL FESTMÉNYE.

MONTENEGROÍ FEGYVERTÁNCZ.

— Joanovics Pál képéhez. —

Az a kép, melyet ez alkalommal bemutatunk, egy délvidéki nagy tehetségű fiatal művész hazánkfiának, Joanovics Pálnak a műve, ki előszeretettel választja tárgyait a művészi feldolgozásra annyi alkalmat nyújtó montenegrói életből.

Joanovics Pál 1859. június 16-án Verseczen magyarországi szerb családból született s már kis diák korában erős vágyat érzett a képi-ros dicsőség után. Atyja legkevesebbé sem ellenezte fia óhaját s a bécsi művészeti akadémiára küldte, hol ez éveken át nagy kedvvel és szorgalommal folytatta tanulmányait. Első nagyobb sikerét 1882-ben aratta, midőn egyik képét díjjal tüntették ki az akadémián. Ekkor határozta el, hogy a nálunk aránylag kevésbé ápol-tott történelmi festészetre adja magát. Első történelmi gen-re képe, a „Szomorú viszontlátás,” mely szintén a montenegrói életből van véve s egy halálra se-

alá, Münchenben fejezett be s Londonban kellett átjavítania. Müncheni időzése alatt ez utazgatások dacára is készített néhány jelentékenyebb képet, minő a „Kém”, „A nyári idyll”, az „Ör-szem” s az általunk most bemutatott „Fegy-vertáncz”.

Joanovics mindezekben megragadó hűséggel, költői felfogással, a kompozíció és rajz ritka könnyűségével és szabatoságával adja vissza a délszláv faj nyers, de festőien érdekes életét. Tudjuk, hogy a montenegrói nép szegény nép, sziklás kis ha-zája nem nevelte nagyra igényeit. Van azonban egy büszkesége, van valamije, a miben pazar. Ez az ő fegyvere, melyet nem hagy el magától soha, vele jár, vele hál. Ha fejedelmének gyer-meke születik, ha leánya férhez megy, ha egy-egy hadi kalandnak vége van, — ez mind jó al-ka-lom fegyverének megdicsőítésére, s a borotva-éles, fényes jatagán az izmos ökölben ott villog, a mikor a „junác” deli táncban ad széles jó kedvének kifejezést. Ez a tánc, mint képünk is mutatja, méltó tárgya a festő ecsetének. Ott van-

MÁTYÁS KIRÁLY EMLÉKEZETE.

(A Történelmi társulat közgyűlése.)

Ebben az esztendőben négyszáz éve Mátyás király halálának. A Történelmi társulat azzal is kifejezte kegyeletét a nagy király iránt, hogy közgyűlésén az ő emlékének áldozott.

Jan. 26-ikán az akadémia kisebb termében folyt le az ünnepélyes gyűlés, melyre díszes és nagy hall-gatóság jelent meg, szorongásig megtöltve minden helyet.

Jelen voltak a közgyűlésen: br. Fejérváry Géza, gr. Teleki Géza és gr. Csáky Albin miniszterek, Schlauch Lőrincz nagyváradi püspök, Tisza Kálmán, báró Radvánszky Béla, Zsilinszky Mihály főispán, Berzeviczy Albert államtitkár, báró Eötvös Loránd, az akadémia elnöke, Szily Kálmán akadémiai főtitkár, s a közélet, az irodalom és tudomány számos tagja. Az elnöki asztalnál gr. Szécsen Antal, Pulszky Ferencz, Thaly Kálmán elnökök és Szilágyi Sándor titkár foglaltak helyet.

A közgyűlésen gr. Szécsen Antal magvas megnyitó

beszédében tömör vonásokban jellemezte Mátyás királyt, a kort és politikájának irányát, melyben oly élelőtlenséget nyilatkozott. Fölismerte, hogy a török már világhatalom, melylyel szemközt Magyarország magában győne. Azért nem folytatta a háborút a török ellen, hanem nyugat felé fordult, hogy a törökkel szemben egy másik keresztény hatalmat állíthasson. Merész törekvést és cél előtt megakasztotta a halál. Terveinek betetözése, vívmányainak mi módon való alakítása és azoknak Magyarország érdekében összekapcsolása, vagy kiegyenlítése megoldatlan rejtély maradt ugyan, de azért kétségtelen, hogy ez a nagy nemzeti hős nemcsak Magyarországnak, de Európának is igazán egyik legdicsebb uralkodója volt, a ki a magyar trónt egyéniségének mesés erejével európai hatalommá tette. És ez a kimagasló egyéniség még sajátosabb emelkedettséggel tünik föl azáltal, hogy fejedelmi erélye és buzgósa a közjó iránt, hadvezíri vitézsége és képessége, államférfi mély belátása és következetessége ép oly kevéssé merítik ki jelentőséget és varázst, mint diadalainak báberjai vagy kormányzatának fényes sikerei. Érdeklődése a tudomány és művészet iránt; a szellemi élet fontosságának élénk érzete, mindaz, a mit ezen a téren kezdett, tervezett, alkotott, — alakja visszatükrözésének csak oly fontos eleme, mint akár személyes tulajdonságainak hódító ereje. Mátyás király a középkori fejedelem s a férfi és lovag tökéletes eszményképe volt s annál nagyobb hatású nemzetére, mert ezeket az európai vonásokat a magyar vér, a magyar természet sajátos eredetiségével egyesítette.

Fraknoi Vilmos olvasta föl ezután Mátyás királyról írt tanulmányát, mely a „Történelmi Életrajzok” közt fog megjelenni április 6-án, Mátyás halála napján. A felolvasott részeket nagy figyelemmel hallgatták. Fraknoi, ki folyvást kutatja a történeti kutatókat, az olaszországi levéltárakat, Mátyás életéhez és uralkodásához is becses, új adatokat dolgozott föl. Így mindjárt születésének évét is kijavítja, 1443 helyett 1440 febr. 23-ikára, tehát nem 15 éves, hanem 18 éves korában lépett a trónra. Aeneas Silvius (a későbbi II. Pius pápa) is egyenesen azt írta, hogy Mátyás 1458-ban 18 éves volt. De a közutadatban úgy él a valóság, hogy Mátyást mint 15 éves gyermeket választotta királlyá a nemzet. Ezért bámulta ki csodálatos érettségét. Fraknoi második fontos adata szerint különben Mátyás mindjárt az első percben, mikor mint király állt övéi közt, önállóságának bámulatos jelét adta. Mig ugyanis Mátyás Podjebrádt György cseh kormányzóval fogságban volt, Szilágyi Mihály és Hunyadiné Szegeden találkoztak a Hunyadi-ház ellenfelével, Garai Lászlóval, a ki maga szeretett volna király lenni, s ezen a találkozáson Garaiak titkos szerződést kötöttek, mely az ellenséget Mátyás pártjára állította. Ebben az egyességben Hunyadiné és Szilágyi esküvel vállalták magukra, hogy Mátyással, a mint az ország területére lép, Garai László leányát, Annát vétetik el feleségül. Ezzel nyerték meg a hatalmas nádot. Mátyás ellenben Podjebráddal kötött szövetséget és megígérte neki, hogy az ő leányát, Katalint veszi el. Sőt megfogadta, hogy az eljegyzéshez édes anyja, nagybátyja és a magyar főrendek jóváhagyását is kiesziközi. S mikor Szilágyi és Hunyadiné Szásznevelő átvették az ifjú királyt: ezt a kínos konfliktust találták, két ellentétes ígért állott szemben. És a fölőtte éles ösz-zetkötésben Mátyás király akaratát győzték. Hiába volt minden ellenvetés, Mátyás nem akarta uralkodásának pályáját szöszegéssel nyitni meg s anyjának, nagybátyjának és a főrendeknek meg kellett hajolnia az ő akarata előtt. Mátyás tehát mint igazi férfiú és valódi király lépett át országát határait...

Feszült figyelem kísérte Fraknoit másfél óráig tartó felolvasásán, s végül zajosan megjelenezte a nagy buzgalom kutató és vonzó előadás történet-íróit.

VILÁGFELFORDULÁS.

REGÉNY.

Írta VERNE GYULA, francziából ford. HUSZÁR IMRE.
(Folytatás.)

III.

A melyben az éjszakai sark körüli területek elárvereztetnek.

Miért volt ez az árverés december 3-án a rendes árverési teremben eszközölendő, a hol máskülönben csak ingóságokat, bútöröket, szerszámokat, műszereket, háztartási eszközöket, vagy műtárgyakat, képeket, szobrokat, érmekeket, régiségeket szoktak eladni? Miután ingatlanok árvereztetése forgott szóban, miért nem tűzték ki annak színhelyéül akár valamelyik közjegyző irodáját, akár a törvényszéki üléstermet, a mely az efféle műveletekre nagyon alkalmas? Végre mire való volt a becsülőbiztos közbenjárása a

földgömb egy részének eladatásánál? Vajjon a földteke e darabját lehetett-e ily módon egy és ugyanazon rangba helyezni valamely ingósággal és nem tartozott-e az elárverezendő tárgy a legingatlanabb fekvőségek közé a világon?

Valóban a dolog teljesen logikátlanul látszott. És mégis így fog történni. A földszark körüli területek összesége ily körülmények közt fog elárvereztetni és az eladás azért nem kevésbé lesz érvényes. De vajon e tény nem arra vallott-e, hogy a North Polar Practical Association véleménye szerint a kérdéses ingatlan bizonyos értelemben ingóság is volt, a melyet el lehet szállítani a helyéről. Ez a sajátosság körülmény sok gondolkodásra adott okot, bizonyos kiválóan éles elméjű embereknek, a kik még az Egyesült-Államokban is a ritkaságok közé tartoznak.

Különben már létezett praecedens eset. Bolygók egy darabkáját már eladták árverésen, a nyilvános árverések természetén, egy becsülőbiztos hivatalos közbejöttével. Az eset éppen Amerikában történt.

Néhány évvel előbb a kaliforniai San-Franciscóban, a Csöndes-tenger egy szigetét, a Spencer-szigetét* eladták a gazdag Kolderup Vilmos V-nek, a ki ötszáz ezer dollárral vette le vetélytársát, Taskinar J. R. urat Stocktonból. A Spencer-sziget négy millió dollárért vásároltatott meg. Igaz, hogy az egy lakható sziget volt, csak néhány mérföldnyire a kaliforniai partoktól, megáldva erdőkkel, patakokkal, termékeny talajjal, művelhető mezőkkel és rétekkel, nem pedig lakhatatlan terület, sőt talán örök jéggel borított tenger, a melyet áthághatatlan jégtorlaszok védelmeznek és a melyet valószínűleg soha senki se fog birtokba vehetni. Feltételezhető volt tehát, hogy az éjszakai sark birodalma az árverésen nem fog akkora árt elérni.

Mindazonáltal e napon az ügy sajátoszerűsége, ha nem is számos komoly műkedvelőt, legalább nagy számú kíváncsi embert vonzott oda, a kik a dolog kimenetelét tudni óhajtották. A küzdelem mindenesetre érdekesnek ígérkezett.

Ezenkívül az európai kiküldötteket, mióta Baltimoreba megérkeztek, igen sokan felkeresték, körülvették, következőleg meg is interviuolták. Miután a dolog Amerikában történt, nem lehet csodálni, hogy a közvélemény a legnagyobb mértékben fel volt izgatva. Ebből örületes fogadások támadtak. A túlzálgalom az Egyesült-Államokban rendszerint ily fogadások alakjában szokott nyilvánulni és e ragalyos példát már Európa is kezdi követni. Habár az amerikai szövetség, valamint Új-Angolország és nemkülönben a közép-nyugati és déli amerikai államok polgárai különböző véleményárváltozatokra oszlottak is, valamennyien Amerikának óhajtották a sikert. Remélték, hogy az éjszakai sark felett a csillagos lobogó fog lebegni. Mindazonáltal mégis éreztek némi nyugtalanságot. Nem Oroszország, Svéd- és Norvégország, Dánországi vagy Németalföld nagyon kevéssé komoly esélyeitől féltek. De ott volt az Egyesült-Államok természetesen természetesen is. Az emberek Amerikára vagy Nagy-Britanniára fogadtak, mint a versenylövőkre és körülbelül *al pari*. Dania, Svéczia, Holland és Russia ellenben még 12 es és 13¹/2-es kínálat mellett se találtak kedvelőkre.

Az árverés a déli órára volt kitűzve. A kíváncsiak tolongása már a reggeli órákban megakasztotta a közlekedést a Bolton-streeten. A közvéleményben a megelőző este óta rendkívüli hullámlás volt észlelhető. A hírlapok a tengerelatti huzalon értesültek, hogy az amerikaiak által ajánlott fogadások nagy részét „tartották” az angolok és Toodrink Dean az árfoalyomtól rögtön közétette az árverési helyiségben. Azt híresztelték, hogy Nagy-Britannia kormányja jelentékeny összegeket bocsátott Donellan őrnagy rendelkezésére. A „New-York Herald” azt újságolta, hogy a londoni tengerészeti hivatalban az „admiralitás lordjai” minden áron kívánják a földszark körüli területek megvételét, ama célból, hogy azok az angol gyarmatok jegyzékében szerepeljenek, stb. stb.

Senki se tudhatta, hogy mi volt igaz vagy valószínű mindezen hírekben. De e napon a

* Lásd a szerző: „A Robinsonok iskolája” című művét.

hideg megfontolású emberek Baltimoreban úgy gondolkodtak, hogy ha a North Polar Practical Association csak a saját segélyforrásaira támaszkodhatik, a küzdelem könnyen Angolország javára dőlhet el. Ennélfogva a leghevesebb vérű yankeek pressziót igyekeztek gyakorolni a washingtoni kormányra. Ezen igalmak közepette az új társulat, a mely ugyszólván ügynöke, Forster Vilmos S. szerény egyéniségében testesült meg, nem is látszott törődni az általános izgatottsággal, mintha győzelme minden kétségen felül biztosítva lett volna.

Minél inkább közelgett a kitűzött óra, annál sürűbben csoportosult össze a néptömeg a Bolton-Street hosszában. Három órával a kapuk megnyitása előtt már nem lehetett bejutni az árverési terembe. A közönség számára fentartott helyek olyannyira tele voltak, hogy a falak szinte ropogtak bele. Mindazonáltal egy sorompóval körülvevő szűk teret fentartottak az európai kiküldöttek számára. Csakugyan a legkevesebb, a mit követelhettek, annyiból állt, hogy figyelemmel kísérhessék az árverés mozzanatait és a kellő időben kinyilatkoztathassák ajánlataikat.

Baldenak Erik, Karkov Boris, Jansen Jakab, Harald János, Donellan őrnagy és titkára Toodrink Dean, mindnyájan jelen voltak. Kompakt csoportot képeztek és szorosan egymás mellé sorakoztak, mint az egy lakható sziget volt, csak néhány katonák. Az ember csakugyan azt hihette volna, hogy rohammal akarják bevenni az éjszakai sarkot.

Amerika részéről senki se jelent meg, csak Forster, a tőkehal ügynök, a kinek közpapi arca a legteljesebb közönyösséget áraszt. Annyi bizonyos, hogy az összes jelenlevők közül ő látszott legkevésbé megilletődve lenni és kétségkívül nem is gondolt egyébre, mint arra, hogyan helyezze el a tőkehal-szállítmányokat, a melyek a New-Foundlandból elinduló hajókra fognak érkezni. Vajjon miféle töképezéseket képviselhetett e semmitmondó arcu ember, a ki talán a dollárok millióit fogja megszabni hozni? Ez a kérdés méltán felizgatta a köz kíváncsiságot.

Valóban, senki se sejtette, hogy Maston J. T.-nek és Scorbittné Evangeline asszonyságnak valamely köze van a dologhoz. Ki is találhatta volna ezt ki? Pedig mindketten ott voltak, de eltűntek a tömeg közt. Nem ültek ugyan külön helyen, de körülvették őket a Gun-club legkiválóbb tagjai, Maston J. T. kollegái. Egyszerű néző létére, látszólag legkevésbé se voltak érdekelve ez ügyben. Maga Forster Vilmos S. is úgy tett, mintha nem ismerné őket.

Felesleges mondanunk, hogy az árverési teremben rendesen uralkodó szokás ellenére, az elárverezendő tárgy nem állt a közönség rendelkezésére. Az éjszakai sarkot nem lehetett kézre adni, se minden oldalról megtekinteni, a nagyító üveggel megvizsgálni, sem pedig az újjával megdörzsölni, hogy konstatálhassák, mint antik műtárgyknál szokás, hogy a patina hiteles-e vagy csak mesterségesen készült. Az eladás alá kerülendő tárgy csakugyan antik volt — régiebb a vaskorszaknál, a bronzkorszaknál, a kőkorszaknál, vagyis a történelmet megelőző korszakoknál, mivel eredete egykoru a világ kezdetével.

Azonban, ha az éjszakai sark nem fektűt is a becsülőbiztos asztalán, egy élénk színekkel festett és az összes közönség által látható földabrosz előtűntette a földszark körüli régiók körvonalait. Tizenkét fokkal a sarkkör felett, egy nagyon kivívó vörös vonal jelölte ki a földgömb azon részét, a melynek elárvereztetését a North Polar Practical Association javaslatba hozta. Úgy látszott, mintha e régiót tenger, az utóbbit pedig jelentékeny vastagságú jégpáncél borította volna. De hiszen ez a megvásárlók dolga volt. Legalább ne mondhatnák, hogy tévedésbe ejtették őket az áru minőségét illetőleg.

Pontban déli tizenkét órákor Gilmour André R., a becsülőbiztos, belépett egy kis ajtón, a terem legvégén és helyet foglalt asztala mellett. A kiálto, a dörgő hangú Flint, már is fel és alá járt a közönséget elrekesztő sorompó mellett, nehéz és otromba léptekkel, mint egy medve. Mindkettőjüket örömmel töltötte el az a gondolat, hogy az árverés számukra igen jelentékeny százalékos jövedelmezni, a melyet nagy megelégedéssel fognak zsebre dugni. Magától értetlik, hogy a vételár készpénzben lesz azonnal kifizetendő. Maga a vételösszeg pedig, bármily tetemes

legyen is, azonnal ki fog szolgáltatni a kiküldötteknek. azon államok számára, a melyek a kínálatnál kisebbségben maradtak.

E percben a teremben létező óra megkondult és ez esetben joggal mondhatjuk, hogy *urbi et orbi* hírül adta az árverés megkezdését. Mily ünnepélyes perc volt ez! A teremben ép úgy mint a városban, minden szív dobogott. A Bolton-streetről és a szomszéd utcákról hosszas moraj futott végig a közönségen és behatolt a terembe is.

Gilmour André R.-nek várnia kellett, míg a moraj kissé lecsillapodik, hogy szót emelhesse.

Ekkor felkelt, köröskörül nézett a jelenlevők közt, majd orrcsipeszt leejtette a mellére és kissé meghatott hangon így szólt:

— Uram, a szövetségi kormány javaslatára, és az új világ, sőt a régi szárazföld különböző államainak e javaslatához való hozzájárulásánál fogva, árverés alá fogunk bocsátani bizonyos ingatlanokat, a melyek jelenleg a nyolczvanegyedik szélességi fok határai közt léteznek, akár szárazföldről, akár tengerekből, tenger-szorosokból, szigetektől, szigetekcskékből, jégtorlaszokból, szilárd vagy cseppfolyó részekből álljanak is azok.

Aztán újjával a falra mutatván, így folytatta:

— Méltóztassanak egy pillantást vetni a földabroszra, a mely a legújabb felfedezések alapján készült. Önök látni fogják, hogy ezen ingatlan birtok felülete megközelítőleg négyszázhetezer négyszög mérföldnyi területű, egy testben. Az elárverezés megkönnyítése céljából elhatároztattuk, hogy az árknálát egy-egy négyszög mérföldre szőljön. Egy cent* tehát négyszázhetezer centet, következőleg egy dollár négyszázhet-ezer dollárt fog jelenteni. — Egy kis csendet kérek, uraim!

Ez a felhívás nem volt felesleges, mert a közönség türelmetlensége oly zajosan nyilvánult, hogy az ember a saját szavát is alig bírta hallani.

Midőn a csend némileg helyreállt, főleg Flint kiálto fázadozásai következtében, a ki úgy bögött, mint egy gőzkürt a legsűrűbb ködben, Gilmour André R. következőleg folytatta beszédét: — Mielőtt az árverést megkezdénők, még egyszer figyelmeztetnem kell önöket az árverés egyik feltételére; ugyanis arra, hogy a földszark körüli ingatlanok véglegesen és végérvényesen eladhatnak és hogy a vevők tulajdonjoga kétség-telen és elvitáztatatlan lesz azon egész területre vonatkozólag, a mely a nyolczvanegyedik szélességi fokot túl fekszik, bármily földrajzi vagy meteorológiai módosulások következhetnek is be jövőben!

(Folyt. köv.)

* Egy cent egy dollár századrésze.

ERKEL SÁNDOR ÉS A FILHARMONIKUSOK.

A filharmoniai társulat, a főváros zenevilágának az egyik legtekintélyesebb testülete, a nagy zenekari hangversenyeknek és kiváló művészekből alakult előadó társasága, emlékeztetést ünnepelt a hó 15-én. Nagyérdemű mostani karnagyja, Erkel Sándor vezénylete alatt ekkor tartotta meg századik hangversenyt, megragadván az alkalmat, hogy kitűnő vezénylőjét lelkes ovációkban részesítse úgy maga, valamint a közönségnek is módot nyújtson hasonlóra.

A zenészek e nagy szövetkezete, melyben az opera és a főváros legjobb zenei erői egyesülnek, a zeneköltészet legnevezetesebb műveit mutatja be, előkelő művészi magánzereplők, énekesek, énekesnők, zene-virtuozok közreműködésével. Erkel Sándor tizenöt év alatt száz hangversenyt vezetett. Ez a száz hangverseny egyrészt a zeneirodalom sok modern s régi darabjának az előadására adott alkalmat, lehetővé tette, hogy megismerkedjünk a külföld s hazánk számos jeles előadó művészeivel s másrészt lényeges befolyással volt a zenei közlézés s a jó zene iránt való szeretet fejlesztésére. A filharmonikusoknak szépszerep jutott Magyarország kulturális fejlődésének előmozdításában az érdem nagy része a lelkes, körültekintő vezetőt illeti meg, a kinek erre a jubileumára a vigadó nagyterme a szó szoros értelmében szorongá-

— EGY KIS CSENDET KÉREK, URAIM!

«VILÁGFELFORDULÁS.»

sig megtelt díszes közönséggel, a mely Erkel Sándort megjelenésekor perczekig tartó zajos tapsal fogadta. A zenekar, a melyben ez alkalommal a társulatnak nyugalomba visszavonult tagjai is közreműködtek, háromszoros tuszt húzott, a mire az ovációk ismét megújultak. A hangverseny műsora Beethoven nagy «Leonora-nyitányá»-ból, a «Fidelio»-ból vett nagy áriából s a kilencedik szimfóniából állott. A szimfónia utolsó tételében a karokat az operaházi vegyes énekar s a budai zeneakadémia énekkara adta elő. A Fidelio-áriát Wiltné énekelte. A jeles művésznőnek hangja ma is csengő, rendkívüli hang, de már veszt hajlékonyságából. A szimfóniában a magánzerepeket Wiltné kívül Henszler Helén, Broulik és Szendrői énekeltek. A közönség élvezte teljes volt. Erkel a «Leonora» nyitány után tisztelői számos koszorúval lepték meg. A hangversenyt lakoma követte. A filharmoniai társulat tagjai itt díszes tokban száz aranyat nyújtottak át karnagyuknak finom czélzással, mint a századik hangverseny tiszteletéjé; továbbá csoportos arczképüket, melyet ez alkalommal mi is bemutatunk.

A filharmoniai társaság tehát, mint említett, zenevilágunkban annak a ritka alkalomnak kívánt ünnepélyes kifejezést adni, hogy Erkel Sándornak, a genialis karnagynak, vezetése alatt tartja századik hangversenyt. Mert magának a filharmoniai társulatnak nem századik, hanem 250-ik hangversenyt ünnepelhetne volna meg.

Erkel Ferencz, a veterán művész és zeneszerző, Sándor Attya, volt az, a ki a filharmonikus hangversenyeket 1853-ban alapította meg s egész 1871 őszéig vezette. Ő egymaga százánál több alkalommal vezérelte a mind kedveltebbé váló zenekari hangversenyeket, melyeken a főváros közönségének a legkitűnőbb művészi előadásban, melynek a külföldön is híre ment, nyílt alkalmat meghallgathatni a világhírű zenei nagy alkotásokat. Ő mutatta be legelőször a többi közt Beethovennek híres 9-ik szimfóniáját 1865-ben március 25-én. Ugyancsak ő adta alakult a főváros legkitűnőbb előadó művészei szervezett társasággá, hatóságilag megerősített alapszabályokkal.

Richter János, ki 1871 őszétől 1875 tavaszáig volt úgy a nemzeti színház operájának, mint a filharmonikus zenekarnak élén, nem vetette alá magát a filharmonikusok alapszabályainak és saját felelősségére adott zenekari hangversenyeket «Richter János zenekari hangversenyei» cím alatt, sőt mint a «Zenekedvelők együtetének» egy évig karnagya, a

zenekedvelők zászlója alatt adta hangversenyeit, többek közt Liszt Ferencz «Krisztus» című oratoriumát, Liszt Ferencz ötven éves jubileuma alkalmával 1873-ban. Richter János hangversenyeinek száma 25-re tehető. Richter János távoztása után Erkel Sándor vette át a fővárosi zenei körök vezetését mint operaigazgató és mint a filharmonikusok elnöke és karnagya.

1875-ben november 17-én vezette először a filharmonikusok zenekarát a vigadó nagytermében. E hangversenyt akkoriban a Rózsavölgyi-czég rendezte, de mert anyagilag nem jól sikerült, abbahagyta a zenekari hangversenyeket, s Erkel Sándor ezután önére jött a hangversenyek rendezését és emelte azokat ritka tehetségével és gyakorlott kezével a magyarországi zeneélet legelső rangú tényezőjévé.

Erkel Sándor 1846-ban született, s már 14 éves korában a nemzeti színház zenekarába került. 1860-tól 1874-ig, — mely évben karnagygyá nevezetett ki, a nemzeti színháznál mint zenekari tag és karnagy, oly páratlan gyakorlatra és sokoldalú tapasztalatra tett szert, hogy már kész karmester volt, mikor Richter János idekerült.

Attya, Erkel Ferencz, ki mindez ideig a nemzeti színház zenei vezére volt, nem emelhetné Sándor fiát a karnagy székbe, mert idősebb fia, Gyula, már akkor karmester volt a nemzeti színháznál, s így félmeddig idegen ember befolyása kellett hozzá, hogy Erkel Sándor tehetsége is érvényesüljön. Nálunk magyaroknál hibának tartják, ha egy jeles apának jeles

fiai vannak ugyanazon szakból; a rómaiak szobrot emeltek volna Erkel Ferencznek, hogy annyi derék fiut nevelt a művészetnek. Richter János tehát, mint említett, felismerte Erkel Sándornak az egyenrangú tehetséget és sietett őt — a muzsikuss bevett szokása ellenére — meleg és őszinte barátságával magához csatolni s tehetségének ahhoz méltó tér nyitni. Erkel Sándor ügybuzgó, hű barát és társként működött Richter oldalán, míg az utóbbit eltávoztván, Erkel Sándor hivatott meg az opera élére s ebből kifolyólag lett a zenekar, illetve filharmonikusok vezére. Az ő érdeme, hogy a hangversenyei közönséget, mely már a Richter-korszak utolsó évében is feltűnően került a hangversenytermet, ismét visszahódította ernyedetlen munkássága és mindinkább tökélyesbülő jeles előadásai által. A filharmonikusoknak ma már törzs-közönségük van, mely őket mindenkor támogatja. Erkel Sándor karnagy érdemeiről szólni felesleges, ismeri azokat minden zenesz és a nagy közönség. De a mi által mégis legjobban megnyerte zenekarának szeretetét és ragaszkodását, az ama csodás lélekjelenség és ragaszkodás, mely által zenekarát igen sokszor megmentette a művészi hajótöréstől. Nem egyszer történt, hogy idegen művészek, emlékeztetből játszván, egész lapokat átugrottak a hangjegyekből előadás közben, mi által a legnagyobb foku zavart állhatott volna elő; Erkel Sándor ilyenkor egyet int, a jól begyakorolt zenekar rögtön elhallgat, a művész egyedül játszik tovább, Erkel Sándor szemmel kíséri és lesi, mint a vadász a prédáját, míg a művész ismét arra a tájéka kerül, hol a kerékvágásból kizökkent, akkor egy hirtelen jel: a zenekar újra belevág és viszi az eltévedt és ismét megfogott művészt a rendes uton. És a közönség sem mit sem vesz észre és zavartalanul élvez. Számtalan ily eset csak fokozta Erkel Sándor népszerűségét művésztársai közt. Így csak természetes, ha a zenekar és a nagy közönség megragadva a kínálkozó alkalmat, ovációt rendez annak a művésznek, ki amannak annyi diadalt, ennek pedig annyi tisztá élvezetet szerzett.

A mai számunkban bemutatott kép a magyar karnagy opera jelenleg szerződötött zenekarának tagjait tünteti fel. Az évek hosszú során számos változáson ment a zenekar keresztül, számosan mentek nyugdíjba a régiekből, kiknek arczképét nélkülöznünk kell a csoportban, így: Dubez Péter, a híres hárfaművész, Nikolics Sándor, jeles zenetanár és fuvolás, jelenleg a magyar zeneiskola igazgatója, Pi-

selyem sujtással és galléron, vállon és az oldalrészen ezüst róka-prémme hímzeve.

A capotte-os hölgy skót kockás ruhát visel, alól görögös szegélyvel, a mi azt bizonyítja, hogy a »schottisch« még mindig nagyon kedvelt és divatos.

Iza.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Budapesti Szemle februári kötete gazdag tartalommal hagyta el a sajtót.

Első közleménye hazánk legnagyobb pénzintézetével, a Fáy András alapította pesti hazai első takarékpénztárral foglalkozik, mely most épen alapításának félévfordulós emlékét ünnepli. Az intézet *Fényessy Adolfot* bízta meg a takarékpénztár történetének megírásával, mely jó részben az ország és a főváros hitelügyi s gazdasági fejlődésének is története. A terjedelmes munkából az első fejezetet, az egyesület keletkezésének történetét olvassuk itt. Akkori közéletünk egész képe megismerhetünk e cikkből. A második közlemény *Keleti Károlytól* »Hunfalvy János emlékeztetője«; amaz emléksbeszéd, melyet nem régiben olvasott föl a tud. akadémián, s mely a jeles tudóst oly mélyen és találón jellemzi. Ezt követi *Imre Sándornak* szintén az akadémián bemutatott irodalomtörténeti tanulmánya »A középkori magyar irodalom stíljáról«, mely főleg a prózai műveket fejtegeti, s tanulságosan mutatja ki, mily lassan és nehezen bontakozik ki a magyar széppróza a fordításokkal rárakott bilincsekből, az érhetlenségéből, a pongyolaságból és ezikönyvny szőzaporításból. Irodalomtörténeti Széchy Károly dolgozata is »Arany Juliskáról«, Arany Jánosnak korán elhunyt leányáról. A szépen írt emlékeztést épen a héten mutatták be a Kisfaludy-társaság ülésén. *Török Auréltól* az anthropologiai tudomány állását fejtegető tanulmányt találunk »A mai emberbúváról«. Szerzője a magyarországi néprajzi társaság novemberi első ülésén adta ezt elő. Első fele van most a Budapesti Szemle-ben. »A szellemi élet és élet-tartam« cím alatt *Földes Béla* azt a közérdeklő kérdést fejtegeti: igaz-e, hogy a szellemi működés a testre és annak egészségre károsan hat, és hogy nagy szellemi munkásság korai halálhoz vezet. Nevezetes tudósok, államférfiak életkorát állítja össze válaszul. Ezek nagyobb része túlélt a 60-ik évet, a 80 évet is többen megérték. A szellemi élet egyes köréi szerint eltérések mutatkoznak, habár nem nagyok. Legkedvezőbbek a viszonyok a költőknél. A magyar szellemi élet képviselői azonban korábban halnak meg, a mi nem fáj ok, de nálunk az élet művészetét vagy nem ismerik, vagy ignorálják. A szépirodalmi közlemények közt van Burns költeményének »A dumfriesi önkényesek«-nek fordítása *Lévay József* avatott tollából, *Gyulai Pál* költeménye »Dalaimról«, melyet mi is átvettünk mi számunkba, és Keller Gottfried novellájának »Szerelmes levelelt hiába ne írj« befejező része. *Pulszky Agost* behatón ismerteti Bosznia igazságügyét ama hivatalos adatok alapján, melynek az okkupált tartományok kormányai most adott közre a megszállás előtti és utáni állapotokról. A könyvismeretesekek Dóczy Lajos elbeszéléseivel, Mocsáry Sándor »Földünk fémdarázssainak magánrajzával« (Várgel Jenőttől) és Bobulának »Magyarország iparügyéről« szóló művével foglalkoznak. A »Budapesti Szemle« előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

Katona Árpád költeményei. Kiadta Deák Kálmán. Szatmáron. Egy korán elhunyt fiatal költő hátrahagyott költeményeit gyűjtötte össze s tette közzé e kötetben a baráti kegyelet. Katona Árpád már tíz év óta porladozik, magával vive a sok szép reményt, melyet a 19 éves ifjú költői munkássága méltán ébresztett. Mi épen első kötete megjelent, lapunk is melegen üdvözölte a tehetséges kezdőt s méltányolta egyszerű, de szívbeli fakadó s őszinte érzelmekről tanuskodó dalait. A dalos ajkát a halál csakhamar elnémította s a szép jövőt, melyet tehetsége ígért, eltemette a sir. Hogy emléket hátrahagyott zsenijének az ismerősök és barátok kis körében sokáig fenn fogják tartani, arról az a meleg hangú előszó is keszesedik, melyet az elhunytak szintén egyik barátja, Bodnár Gáspár, írt a kötet elé.

Kolozsvár közgazdasági multja és jelene, írta dr. Békésy Károly, ki sok érdekes adat felhasználásával dolgozta ki Kolozsvár fejlődésének történetét. Már a XVI-ik században (1564.) Gromo olasz testőrezredes a florenzi udvarhoz tett jelentésében mint virágzó várost emlegeti Kolozsvárt. A szerző történeti adatokkal mutatja ki, hogy az erdélyi részekben nemcsak a szász városok: Brassó és Szeben foglalják el az iparos tevékenység főhelyeit. A legrégibb czéh-szabályok magyarsága, az iparosok magyar neve stb. pedig azt bizonyítja, hogy Kolozsvár épen legsebb virágzása idejében magyar volt. Szól ezután a füzet Kolozsvár jelenlegi gazdasági állapotáról, s itt is figyelemreméltón tájékoztat. A füzet ára 50 kr.

Nemzeti színház. A Kőcán-féle pályázatón Szász Károly nyertes »Attila halála« mellett dícsérettel emelték ki »A hun utódok« című drámát, s a pályázatból ez került színre először. Váradi Antal írta

és jan. 24-ikén mutatták be a nemzeti színházban. Kiállítására nagy gondot fordítottak, fényes színpadi keretben adták elő, a legjobb erők közreműködésével. A szerző »regényes drámá«-nak nevezte művét, s valóban sok regényes elemmel fogta körül azt a gyer történelmi adatot, mely Attiláról és a halálát követő időről, a hun birodalom szétomlásáról fennmaradt. A német mondat is igénybe vette, úgy a mint a »Niebelungok«-ban fennmaradt. Attila fia szerepelnek benne, Csaba és Aladár, a Niebelungok Krimhildje (Hildko) és Hagenje, s a magyar mondat Csabáról és a »hadak útjáról«. Ezekhez a szerző hozzá adott még egy képzelt alakot, Polydora görög hercegnőt, ki kezével el Attila udvarában, s kibe Aladár és Csaba szerelmesek, szívért versengenek. E szerelmi viszály tölti be a drámát; a hun birodalom sorsa mind a két királyfi előtt meglehetősen másodrendű. Drámai központja sincs a darabnak; a suly személyekben, dolgokban majd mindig máshova esik, végül pedig egész mithikus homályba vész el, mikor Csaba a »hadak útján« Bizanczba érkezik feltámasztott hunjaival. Váradi nem is törekedett szilárdabb szerkezetű drámát írni, hanem historiai hangulat mellett színpadi hatásokat, látványokat. Szép nyelven írta, jeleneteket, képeket jól csoportosított s alkalmat szerzett a nemzeti színháznak, hogy rendezésében és kiállításban eredeti darabnál tegyen ki magáért. A külső siker nem is maradt el, s »A hun utódok« valószínűleg sokáig vasárnapi darab marad.

Az első felvonás Attila halála. A hun király udvarában el Polydora görög hercegnő is, mint tisz, a ki Krimhild királynében anyát talált. A király fia szerelmesek belé, Aladár annyira üldözi, hogy a hercegnő épen távozni akar az udvartól, mert szíve Csaba felé vonzódik. A két testvér közt a versengés gyűlöletté fajul, a mit növel Hagen, ki a Niebelungok boszuját képviseli a darabban, s Krimhild királynénak is kérihetetlen ellensége. Hagen öleti meg Attilát is, s azzal vezgődik a felvonás, mikor Attila meggyilkolását megtudják. E felvonásban Attila lakomája, az öreg dalnok szép szavata igen élénk hatást tettek a közönségre. A második felvonás a Tisza mentén, Csaba táborába vezet. Itt találkoznak ismét Polydora hercegnővel, ki Bizanczba utaztában Aladár emberei megtámadták s ide menekül. Aladár azonban ide is üldözi. A két királyfi kardot von egymásra, de a táltos közéjük áll és ottól Csaba megtudja, hogy Aladár részes Attila halálában; vele tehát meg nem mérkőzik. Elküldi őrizet mellett a hercegnőt, bányját is szabadon engedi, ez pedig orvul támad rá seregével, leveri Csaba népét. Ekkor Krimhild a mondabeli három nyilatadja Csabának, az egyik az égre küldve is talál; a másik gyógyító irhoz repül, a harmadik pedig biztosan éri az ellenség szívét. Az első nyilat az égre lövi Csaba egy csillagot talál, mely mint üstökös ragyog föl; a másik nyíllal megtalálja a csodás írt, s azzal feltámasztja elesett vi ézeit és vágat velök a hadak útján Bizanczba, Polydorát. Mindez gazdag látványosságot nyújt a színpadon. A darab innen a mesébe, a csodálatosba került. Bizanczba jutunk a harmadik felvonással. Marcianus császár készül oltárhoz vezetni Polydorát. Eljön Hagen is, ki elbeszéli, hogy Aladár népe megölte, fejét magával hozta, tűzzék ki Bizancz kapujára. Azt hazudja Polydorának, hogy Csaba is az ő foglya. A hercegnő erre mérget vesz be. Egyszerre minden elcsúszott, zugás hangzik, Csaba megjelenik csont hadiával; a harmadik búvós nyí Marcian találja. Csaba elviszi holt menyasszonyát a levegőn át az ő házába, az égbolton feltűnik a »hadak útja«, a mi hatásos színpadi látvány, s a darab e záróképpel lezárva érkezik be benyomással ér véget. Az előadásnak, a rendezésnek nagy a része a külső sikerben. Nagy Imrét, — ki Csabát rokonszenvesen ábrázolta és szépen szavalt, — mint rendezőt is megilleti a dícséret. *Jászai Mari* (Krimhild), *Füi Szerena* (Polydora), *Szucsay* (Hagen), *Pálfi* (Aladár), *Mihályfi* (az öreg dalnok), *Egyressy* (Attila) *Hetényi* és *Gyenes* vezettek egymással. A szerzőt is többször kitapsolták.

Orosz népdal-társaság a népszínházban. Néhány nap óta *Slavianszkij* Agrener népdal-társulata énekel a népszínházban, mindig nagy közönség előtt, sok taps közt. Meg is érdemlik, hogy lássák és hallgassák őket. A társaság csak orosz népdalokat ad elő, de megmutatja, hogy a meglehetősen monoton szláv dalokkal is mily hatást lehet előidézni. Agrener társulata bejárta már Európa legnagyobb részét, s mindenütt nagy tetszést aratott. Gyermekek, fiatal leányok, férfiak XVII. századbeli gazdag orosz viseletben jelennek meg a színpadon, és Agrener előéneklése után kezdenek a népdalok, népdaladák előadásához.

Körülbelül 46 emberből áll az énekkar. Hármassort képezve félkörben foglalják el a színpadot. Az

első sorban 12 fiatal leány ezüsttel himzett nemzeti viseletben, magas gyöngyös pártával. Mögöttük 12 kisebb-nagyobb fiúcska és ezek mögött a férfiak (18 válogatott legény) kalpagosan, mentésen. A félkör elején, félméter magas piros selymon áll a társulat vezetője és karnagya Agrener Dimitri, drága bojár öltözetben, mellette ül gazdag díszöltözetben felesége, ki a dalokat gyűjtötte és alkalmazta s az apa és anyja mellett állanak a fiuk, szintén pompás nemzeti ruhákban. Egy bozontos hajú orosz fiszharmonikán kíséri az énekkart. Előadási modoruk, bámulatos iskolázottságuk képessé teszi őket olyan magas foku műfelművészetet nyújtani, hogy ez művészetük szokatlanságának pikantiájával egyesülve, elmaradhatlanul biztósítja számunkra a sikert, bármilyen nemzet előtt forduljanak is meg. Agrener Nandine k. a. az elmaradhatatlan tapsokra két magyar dalt is szokott énekelni, melyre Párisban egy magyar énekesnő tanította. A társaság csak három előadásra jött Budapestre, de itt maradt egész hétig. Tanulságot nyújthatnak arra is, hogy az oly változatos magyar népdalokkal mennyi hatást lehetne elérni, ily rendezés és előadás mellett.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia jan. 27-ikén összes ülést tartott, b. *Eötvös* Loránd elnökle alatt.

Hollán Ernő nyug. altábornagy mondott emlékbeszédet a tavaly elhunyt Tóth Ágost fölött, ki a régi honvédségnél is mint ezredes kitűnő helyet foglalt el, aztán a magyar kormány felállításakor a közlekedésügyi miniszteriumnak lett jeles szakembere, főmérnöke, a topografiai osztály vezetője, és az új honvédség szervezése első éveiben az egyetemre hadtudományi előadásokra is kinevezetett. Hollán melegen emelte ki a szakirodalomban szerzett érdemeit, hazafias munkásságát, férfas jellemét. Az emlékbeszéd meghallgatására sokan megjelentek a dérek férfiú bajtársai közül. Ott volt az előző Tisza miniszterelnök is. *Szily* Kálmán föltitkár tett ezután előterjesztéseket. Ismét több akadémiás halálát kellett tudatnia. Ezek Hunyadi Jenő, dr. Antal Géza és Abel Jenő; a külföldi tagok közül pedig: Giesebrecht Vilmos bajor, Dudik Béla morva történetíró és Bunsen a nagynevű kémikus. A honvédelmi miniszter tudatta, hogy a »Had-történelmi közlemények« száz példányára fizet elő. Az akadémia könyvtárát vállalatának 1890—92-re szóló ciklusa már nem három sorozatból fog állani, hanem csak egyből, s 200 iv helyett 100—120 iv jelenik meg, mert a kiadás eddig jelentékeny defecitelt járt. A magyar koronáról kiadott nagy díszmunkának sincs kelendőse. Az akadémia tehát e mű egy példányát megküldi a megyei és városi hatóságoknak, elismerésül azért az áldozatkészségért, melyet az akadémia iránt tanúsítottak. A horvát bánnak is küldenek annyi példányt, a mennyi municípium van Horvátországban. *Szily* még két meddő pályázatról tett jelentést. A Bakk-féle díjért, melyért Magyarország történetét kellett volna megírni három részben és a Vitéz-díjért (ásványtani feladatra) a kitűzött időre egyetlen munka sem érkezett. Galgóczy Károly akadémiai tag egy memorandumot adott be a millenium megüleséről. (A milleniummal foglalkozó bizottsághoz utasítottak.) Szinyeyi József muzeumi könyvtárór 158 akadémiás haláláról szóló gyászjelentést ajándékozott. Az akadémia rajta lesz, hogy az akadémiásokra vonatkozó gyászjelentéseket, a mennyire csak lehet, összegyűjttesse s az elhunytak családait is felszólítja.

Ezután zárt ülés következett s ezen terjesztették elő az akadémia ez idei költségvetését, melytől lett az igazgatótanács fog dönteni. A bevétel 146,000, a kiadás 144,198 frt-ra felvéve. A bevételek közt a különböző állami segélyek összege 40,000 frt. A kiadások közt főbb tételek: Személyes járandóságok 25,750 frt, általános kiadások 4000 frt, első osztály és bizottságai 16,500 frt, második oszt. 29,500 frt, harmadik oszt. 16,500 frt. A könyvtárú vállalatnak 2000 frt, a természettudományi társulat könyvtárú vállalatának 2000 frt, az orvosgyógyászati 1000 frt, a »Budapesti Szemle« segélye 2800 frt, a könyvtár gyarapítására 3150 frt sat. Az akadémia vagyna 2,263,978 frt.

A Kisfaludy-társaság havi ülésére, jan. 29-ikén ismét nagy közönség gyűlt össze. Az ülésen *Gyulai Pál* foglalta el az elnöki helyet.

Boöthy Zolt titkár bemutatta Madách Imrénél Roskovics Ignác által festett arcképét. Jelentette továbbá, hogy a társaság Évkönyvénél 23. kötete, mely a társaság 1888—89. évi irodalmi munkásságát tükrözi vissza, már megjelent. A Schiller-fordítások szintén előbbre haladtak. A társaság kiadásában megjelent Imre Sándor értekezése »A néphunom a magyar irodalomban« czimmel. Szemere Pál műveinek gyűjtőmunkája is közel áll a befejezéshez, s a jövő hónap végéig remélhetőleg mind a három kötet sajtó alatt lesz. Az első előadó *Pulszky Ferenc* volt, a ki a nemzeti muzeum kibővítésének szükségéről értekezett. A jelenlegi állapotok már tathatatlanok és mielőbb orvoslásra szorulnak, ha csak kulturai fejlődésünket meg nem akarjuk akasztani. A legérdekesebb és legtanulságosabb tárgyak jelenleg helyszűke miatt lomtárban hevernek. Minden

osztály, pedig a gyűjtemények folyvást gazdagodnak. Részletesen ismertette a muzeum bővítésére vonatkozó terveket. A legelőszöb az volna, ha a muzeum hátulós részét kiépítenék, a mi által husz nagy terem nyernének; de így a kertből vennének el egy darabot. A közoktatásügyi miniszter külön természetrajzi palotát óhajtaná építeni, a mi egy millióba kerülne. A harmadik terv az volna, ha képtár-palotát építenének, s abban egyesítenék a muzeumi, az országos képtár, a szobrokat, a történelmi arcképeket. A kormánytól és törvényhozástól függ, hogy melyiket fogadják el, de szükséges, hogy a közvélemény is foglalkozzék a kérdéssel. Pulszky előadását megjelentezték. Gr. *Széchy Géza* öt újabb költeményét mutatta be, melyeket a hallgatók szintén tetszésben részesítettek. *Vadnai Károly* olvasta föl ezután *Széchy Karoly* vendégnek »Arany Juliskáról«, a nagy költő leányáról írt rajzát, mely élénken rajzolja az eszes, fiatal lány képét, családi körét s közli egyik levelét. Ezt Lengyel Dániel né körsi fiatal tanár nejehez írta, s leírja abban a Bezerédj István özvegyénél összegyűlt társaságot. Gyulai Pált és nejét, a Csengery-családot. A fiatal lány nem sokára férjhez ment Szél Kálmán szalonai paphoz, de a halál csakhamar elragadta. A rajzot Széchy a nagy költő bánatának ismertetésével fejezi be, mely »Toldy szerelmében« oly megrázó költsézzel nyilatkozik. A rajzot nagy érdeklődéssel hallgatták. — Volt zártülés is, melynek számos tárgyból háromat emelünk ki. Hunfalvy Pál levelező tagnak ajánlotta Herman Antal tanárt. A bírálók kiadásra ajánlották Leopardi-

Károlyi Alajos gróf, Ligeti Antal és Petschacher Gusztáv elhunytát. A társulat február hó végén Ligeti hátrahagyott műveiből külön kiállítást fog rendezni. E művek között száznál több vázlat és rajz van. A téli kiállításnak november hó 15-től január hó 15-ig 28,849 látogatója volt. Összesen 136 műtárgy kelt el 41,347 forinton. Résztvettek a vásárlásban 6 felseje a király, 9 magyar műtárgy megvétele fejében 9800 forinttal, a kormány a nemzeti muzeum számára vásárolt 7 műtárgyért 7200 forinttal, a társulat 30 műtárgyért 6000 forinttal s végül magánmúpártólók 80 műtárgyért 17,407 forinttal. Az összes vásárlásból 92 magyar műtárgyra esik 29,870 frt, és 44 külföldi műtárgyra 17,477 frt. A londoni Continental Gallery igazgató-tulajdonosa e napokban személyesen itt járt s a budapesti művészekkel állandó összeköttetést törekedett létesíteni, hogy a jelesebb magyar népelet-képeket Londonban bemutathassa. Egyelőre hat képet választott: Margitától, Kardostól, Tahitól, Skuteckytől, Tölgyessytől és Biharitól.

Kaszinói közgyűlés. Január 26-ikán a főváros két nagy társasköre tartotta közgyűlését: a nemzeti kaszinó és az országos kaszinó.

A nemzeti kaszinónak ez 63-ik évi közgyűlése volt s *Seldvay József* koronáőr elnököl. A Széchenyilakomát febr. 9-ikére tűzték ki s az emlékbeszéd tartására báró Láphtay Bélát kérték fel. A kaszinónak a mult évben 124,288 frt bevétele volt s kiadása 120,832 frtra rugott, a pénztári maradvány tehát

BÁLI RUHÁK.

TÉLI UTCÁI ÖLTÖZETEK.

3,456 frt. *Károlyi István* gróf indítványozta, hogy a kaszinó mostani sötét és nem valami díszes lépcsőházát alakítsák ujja. Az átalakítási költségeket az indítványozó 35—36 ezer forint-ra számítja s az új lépcsőház oldalfalán és menyezeten díszes freskók örökítenék meg a kaszinó alapítójának, Széchenyi István grófnak nemes alakját s alkotásait, a magyar tudományos akadémiá palotáját és a léncshidat. Indítványát éljenzés nélkül megadná a közgyűlés, mely nyomban el is határozta, hogy a freskók megfestésére elsőrendű hazai művészt fog felkérni.

Az országos kaszinó közgyűlésén Ghyez Béla altábornagy elnökösködött. A mult évben 67 új tag lépett a körbe. A kiadások 64,758 frtra rugtak, míg a bevétel 57,063 frtot tett; a vagyon 41,153 frtról 36,318 frtra apadt. Az ez évi költségelőirányzatban 48,000 frt bevétellel 45,502 frt kiadás áll szemben. Másnap este lakoma volt, melyen *Ghyez Béla*, *Pichy Tamás*, gr. *Apponyi Albert*, stb. mondtak felköszöntőt. Jelen volt gróf Teleki Géza belügy-miniszter is.

MI UJSÁG?

Rudolf trónörökös emlékezete. Január 30-ikán volt első évfordulója Rudolf trónörökös megrázó halálának. A gyászos napot megünnepelték a monarchia mindkét államában. Budapesten, Bécsben a nagyobb színházak is zárva voltak. Sok iskolában az előadás szünetelt. A templomokban gyász isteni

tiszteleteket tartottak. Szünetelt a magyar képviselőház is. A lapok a trónörökös emlékére foglalkoztak. A királyi család a legmélyebb gyászban ült meg a napot, s meglátogatta a sírboltot és a katasztrófa színhelyét, Mayerlinget, hol az egykor vadászalok helyén már fölemelkedett a kolostor és a kápolna.

A kapuczinusok bécsi templomának sírboltjába már előtte való nap megérkeztek a koszorúk. Első volt a 10-ik műszaki ezred tisztikarának koszorúja, mely ezrednek a boldogult trónörökös tulajdonosa volt. Dölbén az »Osztrák-magyar monarchia irásában és képmében« című irodalmi vállalat igazgató-tanácsa gyűlt össze a szerkesztőségi irodában, s Szögyény-Marich László külügyminiszteriumi osztályfőnök és a folyóirat német kiadásának új szerkesztője, Zeissberg lovag vezetése alatt jelent meg a császári sírboltban, és borostyán, kamélia, rózsá, jáczint és ibolyából készített koszorút helyeztek a trónörökös koporsójára. A koszorú fehér szalagja a következő feliratot viselte: »Az osztrák-magyar monarchia irásában és képmében, — igazgató tanácsa.« — Vilmos német császár szintén küldött koszorút. Gr. *Károlyi István* is, az elhunyt trónörökös egyik bizalmasa, szép koszorút helyezett el a koporsóra.

Január 30-ikán a gyászszal bevont sírboltot kivilágították. A király reggel 8 órakor jelent meg a kolostor előtt, s a kapuczinusok kíséretében ment le a sírboltba. A trónörökös koporsójánál letérdelve imádkozott. Majd anyja koporsóját kereste föl, ezután pe-

nak Radó Antal által fordított lírai költeményeit. A titkár pedig jelenté, hogy a könyvtárú vállalatára nézve jövőre is a Franklin-társulattal kötöttek szerződést.

A régészeti társulat közgyűlése január 28-ikán ment végbe *Pulszky Ferenc* elnökle alatt.

Az évi jelentés szerint a társulat ez évben nyolcz nyilvános ülésen 18 tudományos értekezést tartott és mintegy 25 régészeti leletet mutatott be. Dr. Fröhlich Róbert által az alvidéki római sánczokon nagymérvű kutatásokat, a kölesdi őstelepén pedig ásásokat rendezett. Fogadta ez évben a társulat a hazai törvényhatóságok főkörését, hogy tekintettel a társulat szűk anyagi körülményeire, a tudomány érdekében évenként bocssámai a társulat rendelkezésére néhány napot a megyei közmunkaidőből, mely körülmény nagyban előmozdítandja a társulat kutatásait és lehetővé fogja tenni a szélesebb alapon rendezendő ásásokat. — A közgyűlésen két előadás is volt. *Récsey Viktor* értekezését a borsodhársányi őskori leletekről Bárczy Andor olvasta föl. *Pulszky Ferenc* a tabi bronzleleteket mutatta be.

A Kárpát-egylet budapesti osztálya január 25-én tartotta közgyűlését, mely az egylet tagjainak élénk érdeklődése mellett folyt le. E közgyűlésről tárgyalmas miatt csak jövő heti számunkban adhatunk tudósítást.

A képzőművészeti társulat legutóbbi választmányi ülésén *Keleti Gusztáv* igazgató bejelentette

dig az 1857-ben Budán elhunyt elsőszülött leányának, Zsófia főhercegnőnek koporsója mellett időzött. A pompás koszorúk láttára, melyek a falon függnek, míg a trónörökös koporsója a királyi család koporsójának föl fentartva, megkerdezte a király, hogy a koszorúk frissek-e? Körülbelül 10 perc múlva a király elhagyta a sírboltot és visszatért s Hofburgba. Nem sokára *Vilmos* főherceg is megjelent a sírboltban. Háromnegyed kilencz felé *Stefánia* főhercegnő és leánykája *Erzsébet* főhercegnő szintén koszorúkat helyeztettek a koporsóra. A gyászoló özvegy koszorúja fehér rózsából, szegfűből és ibolyából készült, a kis főhercegnőé halványpiros rózsából van fonva és pálmalevelekkel díszítve. Az aranyeszközökkel ellátott moire szalagokon aranybetűkből álló felirat olvasható: »Stefánia« — »Erzséke«. E koszorúk a koporsóra tették le. A Hofburg templomban és a kapuczinus kápolnában csendesen miséket mondtak. Az elsőn az udvarnak több tagja, magasrangú tisztviselők és nagyszámú közönség volt jelen. *Lajos Viktor* főherceg délelőtt sajátkezével tett koszorút Rudolf koporsójára és leterdelve, halk imát mondott. *Mária Terézia* főhercegnő, a württembergi hercegnő délelőtt a kapuczinus templomban végig hallgatta a gyászmisét.

A király, a királyné és *Mária Valéria* főhercegnő délelőtt fél tíz órakor külön vonaton Badenbe és innét Mayerlingbe utaztak, hogy a gyászmisén részt vegyenek, melyet Rudolf trónörökös kápolnáva átalakított halottas szobájában tartottak meg. Ez az első eset, hogy a királyné e helyet fölkereste. Ugy volt elhatározva, hogy a királyi pár egyedül teszi

meg az utat, de az elutaszt alkalmával a főherczegnő is megjelent szülei kíséretében. A gyászoló fejedelmi család egy órákor érkezett vissza Badenbe s innen Bécsebe mentek.

Budapecsten a templomokban gyászmiséket tartottak. A várpalota Zsigmond kápolnájában egész délelőtt felőrántak új mise volt. Itt jelent meg a királyi palota személyzete; kilencez órákor a tábornokok, törz- és főtisztek a hadseregéből és a honvédségből. Tízegyez órákor a miniszterek. Az ország számos részéről érkeznek tudósítások a gyásznapi megéléseiről.

A királyi családot február 4-ikére várják Budapecstre. Ő felségök és Mária Valéria főherczegnő több hetet töltenek itt.

Gr. Andrássy Gyula a Fiume melletti tengerparton, Volosceában keres nyugalást. Az utóbbi napokban egészségi állapotáról nyugtalanító hírek terjedtek el Budapecsten. Január 30-ikán délben azt táviratozták, hogy könnyebbülés következett.

Püspöki kinevezések. A hivatalos lap január 30-iki száma közölte Desseuffy Sándor csanádi és Steiner Lúipönek székesfehérvári püspökké történt kinevezését. A kinevezést ő felsége jan. 4-ikén Radmerben írta alá.

A múzeumi képtár öre. A nemzeti múzeum képtár-állására, mely Ligeti Antal halálával üresedett meg, Than Mór festőművésztünk nevezetett ki. Than a régi festő gárdából való s a hazai történelmi festészet nagy termékenységű ápolója, közel négy évtized óta. A nemzeti múzeum képtárában is számos történelmi festménye van. Arezképet, oltárképet is sokat festett, s mint freskó-festő a redoutban és a múzeum lépcsőházában (mind a két helyen Lotz Károlylyal főlaltva) is maradandó becsű műveket alkotott. Metszvényekben, könyvnyomatban is számos képe nyert elterjedést, s alig van magyar családnak, melynél ilyeneket ne lehetne találni. Than 1828-ban született Ó-Becsen, s bátyja Than Károlynak, a jeles kémikusnak.

* Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képen című ország- és népismerető nagy irodalmi vállalat német kiadásának szerkesztőjeül az elhunyt Weilen József lovas helyére dr. Zeissberg Henrik bécsi egyet. tanár nevezetett ki. Az új német szerkesztő Ausztriának egyik legjobb nevű történettudósa, kinek neve a monarchia határán túl is ismeretes. 1871-ben részesült abban a megtisztelő meghívásban, hogy boldogult Rudolf trónörökösnek Ausztria történetét adja elő, mely földadatának, hogy mily lelkiismeretességgel igyekezett megfelelni, arra a néhai trónörökös alapos történeti képzettsége a legjobb bizonyosság. Ugyanakkor neveztek ki a bécsi egyetemre is Ausztria történetének tanárának, mely állását dícséretes buzgalommal tölti be s a kitűnő intézet legkiválóbb tanárainak egyike. A bécsi egyetemmel kapcsolatban levő „Institute für österr. Geschichtsforschung” című intézetnek szintén ő az egyik legkiválóbb tanára, a kinek Siekl után legnagyobb érdeme van abban, hogy ez intézet ma Európában a hasonló intézetek között kiváló helyet foglal el. Mintegy 15 év óta küld a magyar kormány akadémiának történeti bizottságának ajánlatára ez intézetbe ösztöndíj mellett egyetemet végzett tanulókat, a kik közül újabb történettudó munkunknak oly derék fiatal munkásai kerültek ki, mint Károlyi Árpád, Fejérfataky László, Szádeczky Lajos, stb., s mindazon magyar ifjak, kik e bécsi jeles felsőbb tanintézet növendékei voltak, melegen emlékeznek meg arról, mint támogatta őket törekvéseikben az intézet egyik legkiválóbb tanára Zeissberg, a ki egyszersmind az „Institute” történelmi folyóiratának egyik legkitűnőbb munkása. Zeissberg a történelmi szakmát irodalmilag is régóta műveli s az osztrák és lengyel történelmi kútfők ismertetésével a legelső rangú történettudóskor sorában vívott ki magának helyet. Több önálló munka mellett újabbról diplomáciai akták összegyűjtésével és kiadásával is növelte irodalmi érdemeit s magába a most vezetősére bízott irodalmi vállalatba is irt egy nagyobb történeti cikket. Tudományos érdemeit a bécsi tud. akadémia is elismerte, midőn tagjává választotta. Az, hogy a boldogult trónörökös szellemi irányának megállapításában Zeissberg lovag is, mint történet-tanára, egyik első rendű tényező vala, elég biztosíték arra nézve, hogy a fenkölt lelki kezdeményező által megindított vállalat továbbra is abban a szerencsésen megválasztott szellemben fog vezetettetni, melyben azt alapítója kívánta vezetni.

Az akadémia köszöntő irata a szultánhoz. Aból az alkalomból, hogy a török szultán oly hathatós pártfogásban részesítette a Konstantinápolyban járt magyar tudósokat, a magyar tudományos akadémia gyönyörű kiviteli feliratot készített, melyben meleg szavakkal fejezi ki köszönetét a szultánnak a nyújtott támogatásért. A felirat félhóddal díszített gyönyörű bordeaux-vörös bőrkötésbe foglalva, francia nyelven van szerkesztve. A megszólítás és a több oldalra terjedő szöveg renek festési inezialékkal ékeskednek a Korvínakból vett motívumokkal, melyeket Csontos János muzeumi könyvtárőr jelölt ki.

A szerb akadémia és Vámbéry. A tavaly Konstantinápolyban járt magyar akadémikusok szerb szomszédainknak is jó szolgálatot tettek kutatásaikkal. Fölfedeztek ugyanis egy nagyfontosságú szerb irodalmi régiséget, a Sz. Stepan-Bania monostornak II. Uros István által történt alapítások kiadott adomány-levelet. A belgrádi tudományos akadémia most halálából a Konstantinápolyban járt bizottság elnökét, Vámbéry Ármint, legutóbb tartott ülésében tagjává választotta.

A Mátyás király emlék-kiállítás. Mint annak idején említettük, akadémiai körökben fölmerült az az eszme, hogy Hunyadi Mátyás király halálának négy százados évfordulója alkalmából emlék-kiállítás rendezessék, s ez fölölje mindazon műtörténelmi és irodalmi emlékeket, melyek a nagy király személyére és uralkodására vonatkozólag ránk maradtak. A terv azonban el van ejtve; úgy látszik pénzügyi akadályokon bukkott meg.

Készülő szobrok. Strobl Gyula szobrász epreskeri új műtermében most fogott hozzá Arany szobrának nagyban való kiviteléhez. A művész először is a nagy ülő alakot mintázta meg, melynek váza már fel is van állítva. A főalakul még ez évben elkészül s azután fog a melléalakok mintázásához. A szobrot díszítő turul-madár azonban már készen is van. — Zala György műtermében pedig a budai honvéd emlékszobor készült, melyet a várbán, a díszterem fognak fölállítani. A mintát a szobor-bizottság a napokban szemlélte meg, s a bizottság minden tagja kifejezte megelégedését. A szobrász ígérete szerint a szobor alapzata a jövő tavaszra teljesen elkészül s 1891. évi május 21-ig a szobor leleplezési ünnepélye is végbemehet.

Emlékszobor gróf Festetics Györgynek. A „Keszthelyvidéki Gazdakör” e napokban tartott közgyűlése Deiningert Imre gazdasági tanintézeti igazgatónak indítványára elhatározta, hogy mozgalmat indít az iránt, hogy gróf Festetics Györgynek érdemei emlékszobor által megörökíttessenek. A hazánk mezőgazdasági fejlődésében oly nagy szerepet játszó gróf 1797-ben alapította a „Georgicent.”. Az alapításnak közelgő 100-ik évfordulója kedvező alkalom lenne a kegyeletű lerovására.

A pestmegyei bírá, — mely febr. 11-én lesz, — javában folynak az előkészületek. A meghívók, igen izlésesen ivory-crème színű papíron, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye rózsaszínben nyomott címerével vannak ellátva, már a legnagyobb részben szeptküldtek. A kik azonban esetleg nem kapták volna meg s erre igényt tarthatnak: sziveskedjenek a bálbizottsághoz (Budapest, vármegyeház) fordulni. A női téncezendek igen becses emléktárgyak lesznek: az egyes tánczokhoz kiváló művészeink: Roskovics, Margitay, Innocent és Szárics urak adják a rajzokat. Leleményes összedállásuk általános meglepetést fog kelteni.

A makedvöl fotográfiai kiállításra a jelentkezések oly nagy számmal történtek, hogy a rendelkezésre álló helyiségek (a múcsarnok első emeletén) alkalmasint szűknek fognak bizonyulni és ez esetben a rendező-bizottság kénytelen lesz az igénybevehető terület nagyságát a jelentkezők sorrendje és a bejelentés aránya szerint minden kiállítóra nézve külön-külön megállapítani. A jelentkező kiállítások a művelt társadalom minden osztályához tartoznak. A jelentkezők legnagyobb része képeit díszes, de egyszerű keretbe foglaltatja. A magyarhoni kiállításokon kívül testületileg részt vesz több külföldi amatőr-fotográfiai klub és több külföldi tudós. A kiállítás 1890. évi április 15-én nyílik meg és május hónap végéig tart.

HALÁLOZÁSOK.

GEDULY LAJOS, a dunáninneni evang. egyházkerület püspöke, meghalt Pozsonyban, január 29-én, 77 éves korában. Előlebből származott agyarakódás vetett véget életének. Különben már régebben betegeskedett, s évek óta tartó gyöngékedését az egy-

házkerület panszláv agitátorai többször fölhasználák. Mint egyházi nagy tiszteletnek örvendő s mint a protestáns teológia egyik hivatott munkása, érdemes munkásságát fejtett ki. Nyitra-Szerdahelyen 1815-ben született. Az egyházi pályára lépve, 1838-ban szálnoki pap lett; aztán a gömöri eszperességen Oeltinán, Bosztercebányán lelkészkedett; 1855-ben a zólyomi egyházak főesperessévé választották, 1858-ban ment Poz-onyba, s 1861-ben foglalta el a superintendensi széket. Tagja volt a főrendiháznak is.

OSTFFY PÁL, kuriai bíró, e huny 69 éves korában, hosszas betegség után, melyben veszedelmes műtétnek kellett magát alávetni. Sopronmegyéből származott s a megynél kezdte pályafutását, de a szabadságharc után ügyvédskedett s csak 1861-ben lépett ismét megyei szolgálatba, mint főjegyző; 1865-ben alispán lett, 1870-ben királyi táblai bíró, 1884-ben kuriai bíró s mint ilyen az urbéri tanácsban működött.

BUNSEN ROBERT VILMOS, a természettudományok hírneves tudósa, a ki fölállította a spectroscopot, a szinképelemző készüléket, melynek segítségével meg lehet állapítani az égi testek alkatrészét, 79 éves korában meghalt. A khemia terén még több fölfedezésről fűződik nevéhez. Könyveket nem irt, fölfedezéseiről mindig csak hírlapokban emlekezett meg. A heidelbergi egyetem egyik büszkesége volt. Magyarországból tanítványai közé tartoznak: br. Eötvös Loránt, dr. Tuan Károly, Szily Kálmán, Lengyel Béla egyetemi tanárok; Hoffman Károly a kir. geologiai intézet h. igazgatója; Wartha Vince, Ilosvay Lajos, dr. Schenck műegyetemi tanárok stb. Bunsen igen jó viszonyban állott Eötvös József bárával; egy ízben hazánkban is tett hosszabb utazást.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Fodorczy Sándor, a zágrábi székeséjű tábla bírja, a horvátországi unio egyik rendületlen híve, a pozsonyi és budapesti magyar országgyűlésnek is több ízben tagja, Zágrábban, 64 éves korában. — Györfy Dániel, Zalamegye egyik tekintélyes földbírtokosa, Györfy Géza volt országgyűlési képviselő édes atyja, 72 éves, Köves-Kálán. — PRISINGER ALajos, a fővárosi zenészek egyik ismert tagja, a nemzeti zenede, a vakok intézetének zenetanára, ki több egyházi zeneművet is szerzett, 59 éves. — SEMSEY VILMOS, Sárosmegye árvaszéki elnöke, 68 éves, Eperjesen. — TELEKY JÓZSEF, Alsó Fehérmegye alvinczi járásának főszolgabírája. — SZARNA KOLUMBÁN, Szent-Benedek-rendű pap, főgimnáziumi tanár, 30 éves, Kőszegen. — Zsuzsai NEMETHY KÁLMÁN, m. kir. nyug. honvédőrnagy, Újpesten, élete 48-ik évében. — ÖZÁRÁN ANTAL, aradmegyei főszolgabíró, Heppes Miklós kuriai bíró és Balas Máté, deési törvényszéki elnök apósa, Borosjenőn. — KUNST JÁNOS, nyug. tanító, ki ötvenhat évig működött a népoktatás terén, Zádorlakon. — PAPP ANTAL, nagybirtokos, 83 éves, Facseten. — BOGA BALINT, állami felső népokolai igazgató, 48 éves, Gyergyó-Alfaluban. — TASSITS SÁNDOR, a zentai függetlenségi kör elnökhelyettese, városi képviselő és megyebizottsági tag, 48 éves. — SÁTOR JENŐ, győri kir. ügyész. élete 43-ik évében. — RUPPER MIHÁLY, fővárosi iktató, ki negyvenhárom évig szolgált a fővárost, 63 éves korában, influenzában. — ROYKÓ BÉLA, ügyvéd, 58 éves, Ungvárt. — Dr. NAGY ALADÁR, katonai mű főorvos, a duna bogdányi kerület főorvosa, Nagy Iván történet-búvár és akad. tag egyetlen fia, 34 éves, influenza következtében. — TICSY KÁROLY, százados, a hadapród-iskola tanára, Temesvárt, influenzában. — BERKS LOTAR, nyug. ezredes, több bányavállalat igazgatója, 81 éves, Selmeczbányán. — MILLER SÁNDOR, vasuti tisztviselő, 53 éves, Kolozsvárt. — BÁRÓ PERÉNYI MIKLÓS, a bécsi Terézianum VIII. osztályának tanulója, b. Perényi Péter és Újhelyi Ilona szép tehetségtű fia, 18 éves. — WEINBERGER ALBERT, kereskedő, 74 éves, Gyöngyösön. — FARKAS KÁROLY, tekintélyes iparos, megyebizottsági tag, Kaposvárt.

MYKOVSKY PETRONELLA, szül. Wojnarowich, néhai Myskovszky Ferencz Bártfa-városi tanácsos özvegye, 78 éves. Myskovszky Viktor tanár és akadémiai tag az elhunytban édes anyját gyászolja. — TASSI VÉH BELÁNE, szül. Jankovics Erzsébet, élete 27-ik évében, Tasson (Pestmegye). — MERFORT VALÉRIA, néhai Merfort lovag, minisztertanácsos leánya, 20 éves korában, Budapecsten. — WILCSEK FERENCZ, tüzérezredes özvegye, Lugoson, ki rövid idő alatt elvesztette szépművészeti fiát, aztán férjét s a kettős veszteség annyira megtörtte, hogy mihamar követte szeretettét a sírba. — LADÁNYI LÁSZLÓNÉ, szül. Okolicsányi Gizella, 24 éves, Monoron. — SZÉLL IVÁNEZ, szül. Rédl Terézia, néhai Széll Imre 1848 előtti nádori ítélőmester, házszemélynök és udvari tanácsos özvegye, élete 80-ik évében, Bucsiban. — Dr. MÁLTÁS KÁROLYNÉ, szül. Brunethi Antonia, 59 éves, Selmeczbányán. — SZUNYOGH JÁNOSNÉ, szül. Kiss Julianna asszony, 27 éves, Debreczenben. — ZAYZON ISTVÁNNÉ, szül. Kőnczei Ágnes, feltörjai ref. lelkész özvegye, 79 éves, Karathán. — Gróf Donsay OLIVERNE, szül. Klobusitzky Ilona, ménéskezi százados nejje, előlebb biharmegyei család tagja, kiben b. Dörgy József bihari főispán unokahúgát gyászolja, 36 éves, Mezőhegyesen.

A MAGYAR HIRLAPIRODALOM 1890-BEN.

I. POLITIKAI NAPILAPOK.*

Budapecsten.

Pesti Napló. Szerk. ifj. Ábrányi Kornél; kiadó-tulajdonos az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársaság. XLI. évf. (Reggeli és esti kiadás). Ára egész évre 18 frt.

Budapesti Közlöny. Hivatalos lap. Szerk. Salamon Ferencz. XXIV. évf. Kiadja az Athenaeum. Ára a »Hivatalos Értesítő»-vel együtt 20 frt.

Egyetértés. Szerk. Csávoszky Lajos; kiadó-tulajdonos Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság. XXIV. évf. Ára 20 frt.

Magyar Állam. (Idők tanuja.) Szerk. dr. Hortoványi József és Szemence Emil; lap-tulajdonosok: Lonkay Antal örökösei. XXIII. évf. Ára 20 frt.

Budapest. Szerk. Gracza György; kiadó-tulajdonos Wodianer P. és fia. XIV. évf. Ára 12 frt.

Pesti Hírlap. Főszerk. Légrády Károly; szerk. dr. Kenedi Géza; kiadja a Légrády testvérek. XII. évf. Ára 14 frt.

Budapesti Hírlap. Szerk. Csukási József; kiadók és lap-tulajdonosok Csukási József és Rákosi Jenő. X. évf. Ára 14 frt.

Nemzet. Főszerkesztő Jókai Mór; felelős szerk. Gajári Odón; kiadó-tulajdonos az Athenaeum. IX. évf. (Reggeli és esti kiadás). Ára 24 frt.

Budapesti Ujság. Szerk. Hentaller Lajos. IV. évf. Ára helyben 10 frt; vidékre 12 frt.

Kis Ujság. Szerk. Pap László; kiadó-tulajdonosok Wodianer P. és fia. IV. évf. Ára helyben 7 frt 20 kr.; vidékre 9 frt.

Vidéken.

Szegedi Híradó. (Szeged.) Szerk. Mócs Zsigmond; kiadó-tulajdonos Burger Gusztáv. XXXII. évf. Ára 15 frt.

Álfoöld. (Arad.) Szerk. Vörös Vidor; kiadja Réthy Lipót és fia. XXX. évf. Ára helyben 12 frt, vidéken 14 frt. **Nagyvárad.** (Nagyvárad.) Szerk. és kiadó-tulajd. Hügel Ottó. XXI. évf. Ára helyben 10 forint, postán küldve 12 frt.

Szegedi Napló. (Szeged.) Szerk. Kulinyi Zsigmond; kiadó Bába Sándor. XIII. évf. Ára 14 frt.

Délmagyarországi Közlöny. (Temesvár.) Szerk. Tábori Róbert, főmunkatárs: Lendvai Miklós; kiadó-tulajdonos Magyar testvérek. XI. évf. Ára 14 frt.

Ellenzék. (Kolozsvár.) Szerkesztő Bartha Miklós; kiadó-tulajdonos Magyar Mihály. XI. évf. Ára 16 frt.

Arad és Vidéke. (Arad.) Szerk. Méray Horváth Károly; kiadó-tulajdonos Gyulai István. X. évf. Ára helyben 12 frt, postán küldve 14 frt.

Szabadás. (Nagyvárad.) Szerk. Rácz Mihály; lap-tulajd. és kiadó László Ármán. X. évf. Ára helyben 10 frt, vidéken 12 frt.

Aradi Közlöny. (Arad.) Szerk. Boros Vida; kiadja az »Aradi nyomda-társaság». V. évf. Ára helyben 12 frt, vidékre 14 frt.

Kolozsvár. (Kolozsvár.) Szerk. Petelei István; kiadja Ajtai K. Albert. IV. évf. Ára 16 frt.

Erdélyi Híradó. (Kolozsvár.) Szerk. és lap-tulajdonos Korbuly József. III. évf. Ára 16 frt.

Magyarország. (Kolozsvár.) Szerk. Bródy Sándor; kiadó-tulajdonos Peille Róbert; II. évf. Ára 14 frt.

Külföldön.

Párisi Magyar Értesítő. (Páris.) Szerk. és kiadja Saissy A. III. évf. Összesen = 23.

II. POLITIKAI HETILAPOK.

Budapecsten.

Politikai Ujdonságok. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajdonos a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. XXXVII. évf. Ára 6 frt; a »Vasárnapi Ujság»-gal együtt 12 frt.

Hírmondó. Szerk. és tulajdonos Komócsy József. XXIII. évf. Ára 4 frt.

Képes Néplap és Politikai Híradó. Szerk. Nagy Miklós; kiadja a Franklin-Társulat. XVIII. évf. Ára 2 frt, a »Világkrónika»-val együtt 4 frt.

Nemzeti Hírlap. Szerk. Kulcsár Ernő; lap-tulajdonos Rózsa Kálmán és nejje. VI. évf. Hetenként kétszer. Ára 4 frt.

A Nép Zászlója. Szerk. és kiadó-tulajdonos Lukács Gyula. V. évf. Ára 4 frt.

Keresztény Magyarorszag. Szerk. és kiadó-tulajd. Clair Vilmos. II. évf. Ára 4 frt.

Vidéken.

Győri Közlöny. (Győr.) Szerk. dr. Katona Mór; kiadó-tulajdonos Surányi János. XXXIV. évf. Hetenként háromszor. Ára 10 frt.

Eger. (Eger.) Szerk. Szabó Ignác; kiadó-tulajd. az egri érsek lyceumi nyomda. XXIX. évf. Ára 5 frt.

Máramaros. (Máramaros-Sziget.) Szerk. Vékony Antal; főmunkatárs Dobay Sándor; kiadja Siechermann Mór. XXVI. évf. Ára 6 frt.

Somogy. (Kaposvár.) Szerk. és tulajdonos Roboz István; lapkiadó Roboz István és Hagelmann Károly. XXVI. évf. Ára 5 frt.

Vasmegyei Lapok. (Szombathely.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Bertalanffy József. XXIV. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Kecskeméti Lapok. (Kecskemét.) Szerk. Hakina János. XXIII. évf. Ára 5 frt.

Debrecen. (Debrecen.) Főszerk. Szinay Gyula. Felelős szerk. Kósa Barna; kiadó-tulajdonos Kútasi Imre. XXII. évf. Hetenként ötször. Ára 10 frt.

Egri Néplap. (Eger.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Luga László. XXI. évf. Ára 2 frt.

* Az egyes szakokban a lapok keletkezési idejei szerint vannak sorozva.

Maros. (Makó.) Szerk. Kristóffy József; kiadó-tulajdonosok Gnál és Gömör. XXI. évf. Hetenként kétszer. Ára 5 frt.

Abauj-Kassai Közlöny. (Kassa.) Szerk. Deil Jenő; kiadó-tulajdonos Timkó József. XXI. évf. Ára 6 frt.

Kecskemét. (Kecskemét.) Szerk. dr. Horváth Ádám; kiadó-tulajdonos Szilády László. XXI. évf. Ára 5 frt.

Pécsi Figyelő. (Pécs.) Szerk. Várady Ferencz; lapvezér Kis József; lap-tulajd. Nagy Ferencz. XVIII. évf. Ára 5 frt.

Nógrádi Lapok és Honti Híradó. (B-Gyarmat.) Szerk. Horváth Danó; kiadó-tulajdonos Kék László. XVIII. évf. Ára 6 frt.

Debreceni Ellenőr. (Debrecen.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Vértési Ármád; főmunkatárs Kerecz Vilmos. XVII. évf. Hetenként ötször. Ára 10 frt.

Zala. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. és kiadó Varga Lajos; társzerk. Szalay Sándor; lap-tulajdonos Fischel Fülöp. XVII. évf. Ára 5 frt.

Békésmegyei Közlöny. (Békés-Csaba.) Szerk. dr. Zailinszky Endre; kiadja a »Corvina» könyvnyomda. XVII. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Jász-Nagykun-Szolnok. (Szolnok.) Szerk. és kiadó-tulajdonos ifj. Schefftsik István. XIV. évf. Ára 4 frt.

Újvidék. (Újvidék.) Szerk. Zanbauer Ágoston. XV. évfolyam. Ára 6 frt.

Bácska. (Zombor.) Szerk. dr. Molnár István Lajos; lap-tulajd. és kiadó Bittermann Nándor. XIII. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Kalocsai Néplap. (Kalocsa.) Szerk. Mócsy Antal; XIII. évf. Ára 5 frt.

Pozsonyvidéki Lapok. (Pozsony.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Arányi Dező. X. évf. Hetenként ötször. Ára 12 frt.

Nyitrai Megyei Közlöny. (Nyitra.) Szerkesztő és kiadó-tulajdonos dr. Bangha Sándor. X. évf. Ára 6 frt.

Dunántúl. (Szombathely.) A függetlenségi és 48-as párt közlönye. Szerk. dr. Kölesvölgyi József; kiadja Gabriel és Poszlaszky. IX. évf. Ára 5 frt.

Pécs. (Pécs.) Szerk. és lap-tulajdonos Feiler Mihály; IX. évf. Ára 5 frt.

Széklőföld. (Kézdí-Vásárhely.) Szerk. és kiadó-tulajdonos ifj. Dobay János. IX. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 frt.

Zombor és Vidéke. (Zombor.) Szerk. és lap-tulajd. dr. Molnár Gyula; kiadja Oblát Károly. IX. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 frt.

Széklő Nemzet. (Sepsi-Szent-György.) Szerk. Mátik József; társzerk. T. Nagy Imre és Szent-Királyi Árpád; lap-tulajdonos és kiadó a »Jókai-nyomda-részvénytársulat». VIII. évf. Hetenként négyszer. Ára 10 frt.

Szolnoki Híradó. (Szolnok.) Szerk. és kiadja Herendy József. VIII. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 frt. (Múlt évben mint nem politikai lap jelent meg.)

Brassó. (Brassó.) Szerk. kis-tétnyi Walther Béla, Harmath Lajos; kiadó Alexi könyvnyomdája. VI. évf. Hetenként háromszor. Ára 7 frt.

Máramarosi Lapok. (M-Sziget.) Szerk. Szépfaludi Orlosy Ferencz; kiadja Siechermann Mór. V. évf. Ára 6 frt.

Félegyháza és Vidéke. (Félegyháza.) Szerk. dr. Fazekas Kálmán. IV. évf. Ára 4 frt.

Gyulafehérvár. (Gyula-Fehérvár.) Szerkesztő és lap-tulajdonos Ávéd János; segédszerk. Zlamál Ágoston; kiadók Papp és Ferdinánd. IV. évf. Ára 4 frt.

Makói Hírlap. (Makó.) Szerk. Wizinger Károly és Csukási Mór; kiadó-tulajdonos Neumann József. IV. évf. Ára 4 frt.

Pancsova és Vidéke. (Pancsova.) Szerk. és tulajd. dr. Vizoly Zakariás. IV. évf. Ára helyben 5 frt, vidékre 5 frt 50 kr.

Pozsony Megyei Közlöny. (Pozsony.) Szerk. és lap-tulajdonos dr. Vutkovich Sándor. III. évf. Hetenként kétszer. Ára 5 frt.

Vasvármegye. (Szombathely.) Szerk. Kóváry Kaffehr Béla; kiadó-tulajd. Kaffehr E. II. évf. Ára 6 frt.

Kárpátalja. (Munkács.) Szerk. Csomár István; kiadó-tulajd. Farkas Kálmán. II. évf. Ára 5 frt.

Összesen = 43.

III. VEGYES TARTALMU KÉPES HETILAPOK.

tulajdonos Kunosy Vilmos és Frigyes. VII. évf. Ára 8 ft.

Jókai Mór újabb regényei. Szerk. és kiadók a Révai testvérek. VI. évf. Évenként 30 füzet. Ára 6 ft.

Olvasó-Kör. Rendkívüli folyam. Szerk. Fülöp György; kiadja Kormányos Róza. IV. évf. Havonként kétszer. Ára 6 ft.

Divat-Tükör. Szerk. és kiadó-tulajdonos Király Pál. II. évf. Havonként kétszer. Ára 5 ft.

Magyar Szemle. Szerk.-tulajdonos Rudnyánszky Gyula; szerk.-társ és kiadó-tulajd. Kacovszky Lajos. II. évf. Ára 6 ft.

Vasárnapi Estilap. Szerk. Bogdányi Mór. II. évf. Ára 2 ft.

Venus. Szerk. Róza Zoltán; kiadó-tulajd. Krok Endre. II. évf. Ára 8 ft.

A Hét. Szerk. és kiadó-tulajd. Kiss József. I. évf. Ára 10 ft.

Közérdek. Szerk. Kovács Ferenc. I. évf. Havonként 3-szor.

Külföldön.

Amerikai Nemzetőr. (New-York.) Kiadó-tulajd. Erdélyi Sz. Gusztáv. VII. évf. Ára 5 ft.

Osszesen = 15.

VI. HUMORISZTIKUS LAPOK.

Budapesten.

Üstökös. Szerk. és kiadó-tulajdonos Szabó Endre. XXXIII. évf. Ára 8 ft.

Borszem Jankó. Szerk. Csicserei Bors (Dr. Ágai Adolff); kiadó-tulajdonos az Athenaeum. XXIII. évf. Ára 8 ft.

Boland Istók. Szerk. és tulajdonos Don Pedro (Bartók Lajos). XIII. évf. Ára 8 ft.

Urambátyám. Szerkesztő és lap-tulajdonos Baróti Lajos. V. évf. Ára 8 ft.

Mátyás Diák. Szerk. Mátyás Diák. III. évf. Ára 4 ft.

Vidéken.

Torma. (Szombathely.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Kun Samu. IX. évf. Ára 6 ft.

Veréb Jankó. (Pécs.) Szerk. és lap-tulajdonos Várdy Ferenc. VI. évf. Ára 6 ft.

Csibir-Csibir. (Miskolc.) Szerk. Veréb Jankó; kiadó-tulajdonos Ruttkay Menyhért. IV. évf. Ára 4 ft.

Hüvelyk Matyi. (Szeged.) Szerk. Hüvelyk Matyi; kiadó-tulajdonos Bánfalvy Lajos. II. évf. Ára 5 ft.

Szegedi Paprika. (Szeged.) Szerk. Paprika János; kiadó-tulajdonos Burger Gusztáv. II. évf. Ára 4 ft.

Bohó Misi. (Győr.) Szerk. és tulajd. Bohó Misi; kiadja Surányi János. II. évf. Ára 4 ft.

Kamukörö. (Szolnok.) Szerk. és tulajd. Ballier Sándor. I. évf. Ára 6 ft.

Tövis. (Székesfehérvár.) Szerk. Báthory Miklós. I. évf. Ára 4 ft.

Osszesen = 13.

VII. SZAKLAPOK.

Budapesten.

Gazdasági Lapok. Szerk. és lap-tulajdonos Orldódy Lajos; szerk.-társak Baranyay István, Szemere Huba. XLII. évf. Ára 8 ft.

Orvosi Hetilap. Szerk. és kiadó-tulajdonos Högyes Endre. XXXIV. évf. Ára 10 ft.

Vadász- és Verseny-Lap. Szerk. Pulay Kornél; lap-tulajdonos: Sárkány Ján. Ferenc és Pulay Kornél. XXXIV. évf. Ára 12 ft.

Gyógyászat. Szerk. és kiadó Schächter Miksa tr., lap-tulajdonos Kovács József tur.; fõmunkatárs Szénási Sándor tr. XXX. évf. Ára 10 ft.

Gyógyászati Hetilap. Szerk. és kiadó-tulajd. Schédy Sándor. XXIX. évf. Ára 10 ft.

Jogtudományi Közlöny. Szerk. dr. Dárdai Sándor, fõmunkatárs dr. Fayer László, kiadó-tulajd. a Franklin-Társulat. XXV. évf. «Curiai Határozatok» mellékkel. Ára 12 ft.

Posta-Közlöny. Szerk. Jancsó Dezső; kiadó-tulajdonosok Böszörményi Kálmán és Botár János. XXIV. évf. Ára 6 ft.

A Magyar Királyi Posta és Távirat Rendeletek-Tára. Kiadja a kereskedelmi m. k. min. XXIV. évf. A postai és távirati hivataloknak ingyen küldetik.

Typographia. Szerk. Zaka Lajos; kiadó-tulajd. a magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők egylete. XXII. évf. Ára 4 ft. («Gutenberg» német melléklettel.)

Szinpád. Szerk. és kiadó-tulajdonos Rajkai F. I. XXII. évf. Ára 4 ft.

Vasuti és közlekedési Közlöny. Szerk. és kiadó-tulajdonos dr. Heltai Ferenc. XXI. évf. Hetenként 3-szor. Ára 12 ft.

Hivatalos Rendőri Közlöny. Kiadja a m. kir. belügyminisztérium. XX. évf. Valamennyi törvényhatóságokhoz ingyen küldetik. Naponként Ára 3 ft.

Sorsolási Tudósító. Szerk. és kiadó Aradi Dezső. XX. évf. Minden huzás után magyar és német szöveggel. Ára 1 ft.

A budapesti Ára- és értéktörzs árjegyzései. Kiadja a miniszteri társaságok. XVII. évf. Minden tizednapon. Ára 8 ft.; postán 12 ft.

Statistikai Heti Kimutatás. Szerk. Körsi József; kiadja a fővárosi stat. hivatal. XVIII. évf. Ára 3 ft.

Földmívelési Értekezések. Szerk. és kiadó-tulajd. Bosányi Endre. XVII. évf. Ára 6 ft. a «Falusi Gazdával» 8 ft.

Falusi Gazda. Szerk. és kiadó-tulajd. Bosányi Endre. XVII. évf. Havonként kétszer. Ára 3 ft.

Borászati Lapok. Szerk. és kiadja Baross Károly. XVII. évf. Ára 5 ft.

Pénzügyi Közlöny. Kiadja a m. kir. pénzügyminisztérium. XVII. évf. Havonként többször.

Rendeleiti Közlöny. A magyar királyi honvédség számára. XVI. évf. Megjelen havonként 2-3 szám.

Mercpr. Hiteles sorsolási tudósító. Szerk. és kiadja Politzer Zsigmond. XVI. évf. Minden huzás után magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Központi Értesítő. Kiadja a földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. k. minisztérium. XV. évf. Hetenként kétszer, évenként mintegy 250 iv. Ára helyben 8 ft.; vidéken 10 ft.

Építő Ipar. Szerk. Ney Béla; fõmunkatárs Mihály József; a kiadó-tulajdonosok képviselője Pártos Gyula. XIV. évf. Ára 8 ft.

Népszava. A magyarországi általános munkáspárt központi közlönye. Szerk. és kiadó Ferenczi József; XIV. évf. Ára 2 ft 40 krajczár.

Gazdasági Mémók. Szerk. és kiadó-tulajdonos Gonda Béla. XIV. évf. Ára 12 ft.

Corvina. A magyar könyvkereskedők egyletének közlönye. Szerk. Aigner Lajos. Tulajd. a magyar könyvkereskedők egylete. XIII. évf. Minden hó 10. 20. és 30-án. Az egylet tagjai ingyen kapják.

Közegészségügyi Kalauz. Szerk.-tulajd. dr. Lőrinczy Ferenc. XII. évf. Minden hó 1-én és 15-én. Ára 6 ft.

Magyar Föld. Közgazdasági lap. Szerkesztő és kiadó-tulajdonos Dapsy László. XI. évf. Hetenként háromszor. Ára 12 ft.

Községi Közlöny. Szerk. Barta László, lap-tulajd. és kiadó az orsz. központi jegyzői egylet. XI. évf. Ára 6 ft.

Magyar Ipar. Az országos iparegyesület közlönye. Szerk. Madrony Soma; fõmunkatárs Gelléri Mór. XI. évf. A hó első és második felében. Ára nem tagoknak 3 ft.

Magyar Tisztviselő. Szerk. és kiadó-tulajdonos Csikvári Jákó. XI. évf. Ára 5 ft.

Vadász-Lap. Szerk. és kiadó-tulajd. Sárkány János Ferenc és egervári Egerváry Gyula. Minden hó 5., 15- és 25-én. XI. évf. Ára 6 ft.

A Vallalkozók Lapja. Szerk. és kiadó-tulajdonos Lakatos L.; társ-szerk. Bendik Géza. XI. évf. Ára 8 ft.

Büntető Jog Tára. Szerk. és kiadja Németh Péter; belmunkatárs Baumgarten Károly; XI. évf. Ára 8 ft.

Budapesti Lloyd. Hiteles sorsolási tudósító. Szerkesztő Engel Zsigmond. XI. évf. Havonként 3-4-szer. Ára 1 ft 50 kr.

Magyar Mercpr. Hiteles sorsolási tudósító. Kiadó és tulajdonos Lőry J. bankár. XI. évf. Minden huzás után magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Magyar Kereskedők Lapja. Szerk. Kormos Alfréd és Kende Zsigmond; X. évf. Ára 8 ft.

Magyar Pénzügy. Szerk. Kormos Alfréd. X. évf. Ára a «Hiteles Sorsolási Tudósító»-val 10 ft.

Országos Törvényrajt. Kiadja a m. kir. belügyminisztérium. IX. évf. Évenként 20-24 szám. Ára 4 ft.

Községügyi Értesítő. A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. k. min. minisztérium közlönye. IX. évf. Ára 10 ft.

A M. Mémók- és Építész-Egylet Heti Értesítője. Szerk. Ney Béla; kiadja: a Magyar Mémók- és Építész-Egylet. IX. évf. Az egyesület tagjainak minden utánfizetés nélkül küldetik.

Magyar Háziasztás. Szerk. Andrea; kiadó-tulajdonosok: Elsner S. és Vértess J. IX. évf. Ára 6 ft.

A Jog. Szerk. és kiadja dr. Révai Lajos és dr. Stiller Mór. IX. évf. Ára 6 ft.

Unio. Hiteles sorsolási hírlap. Kiadja Beifeld József. IX. évf. Megjelen minden huzás után. Ára 1 ft.

Magyar Szerszermelők Lapja. A magyar szerszermelők országos egyesületének közlönye. Szerkesztő Bosányi Endre. VIII. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft.

Magyar Közigazgatás. Szerk. és kiadó-tulajdonos Boncza Miklós. VIII. évf. Ára 8 ft.

Ertesitő. a budapesti hitelezői védegyelet tagjaihoz. VIII. évf. Havonként kétszer. Az egylet tagjainak ingyen küldetik.

Színészek Lapja. Szerk. Bényei István; kiadja a magyar színész-egyesület központi igazgató-tanácsa. VIII. évf. Ára 6 ft.

Magyar Nemzetgazda. Szerk. és lap-tulajdonos Mende Bódog. VII. évf. Ára 10 ft.

Aesculap. Organum Pharmaciae. Szerk. és tulajdonos Rácz Károly; kiadó-tulajd. Slenker és Kovács. VII. évf. Ára 8 ft.

Herkules. Testgyakorlati közlöny. Szerk. Porzolt Jenő és Porzolt Kálmán; VII. évf. Megjelen havonként kétszer. Ára 4 ft.

Magyar Dohány-Ujság. Szerk. és kiadó-tulajdonos Daróczi Vilmos. VII. évf. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 4 ft.

Pannonia. A fővárosi váltóüzlet-társaság. Adler és társa, sorsolási tudósító. VII. évf. Havonként 2-3-szor. Ára 2 ft.

Ügyvédek Lapja. Szerk. dr. Wolf Vilmos és dr. Löwy Gábor. VII. évf. Ára 6 ft.

Vendéglősi Lapja. («Pincézser Lapja»). Szerk. és lap-tulajdonos Illás György. VII. évf. Havonként 2-szer. Ára 6 ft.

A Főváros. Szerk. és kiadó-tulajdonos Pichler N. István. VI. évf. Ára 6 ft.

Gyógyászati Közlöny. Szerk. és kiadja Csurgay Kálmán. VI. évf. Ára 8 ft.

A Magyarországi Borbélyok és Fodrászok Lapja. Szerk. és kiadja Pollák József; lapvezér Mezey Péter, Dankovszky István és Breitfeld Alajos. VI. évf. Minden hó 1. és 15-én. Ára 5 ft.

Katonai Lapok. Szerk. Bolgár Ferenc. V. évf. Minden hó 1., 10. és 20-án. Ára 8 ft.

Magyar Királyi Posta-tárgyalóképzetári Közlöny. Kiadja a m. kir. postataárgyalóképzetári. V. évf. Zenelap. Szerk. és kiadó-tulajdonos Ság József. V. évf. Havonként háromszor. Ára 6 ft.

Főnyeremény. Sorsolási tudósító. Kiadó Wohl Ignác. V. évf. Havonként kétszer. Ára 1 ft 80 kr.

Orvosi Heti Szemle. Szerk. és kiadók: dr. Fleisch Nándor és Heltai Manó. V. évf. Ára 8 ft.

Szerencse-Hírők. Kiadja Erneyi A. H. V. évf. Minden huzás után. Ára 2 ft.

Házi Származásaink. Szerk. és kiadó-tulajdonos Parthay Géza. IV. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft.

Iparügy. Szerk. Ráth Károly. IV. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft.

Magyar Czipőszek Lapja. Szerk. Ruzsonyi József; fõmunkatárs Dépold J. IV. évf. Minden hó 1-én és 15-én magyar és német szöveggel. Ára 4 ft.

Magyar Kir. Államvasutak Hivatalos Lapja. Kiadja a magyar királyi államvasutak igazgatósága. IV. évf. Havonként 4-5 szám. Hivatalból küldetik.

Budapesti Lakáshirdetők. Szerk. és lap-tulajdonos Weiss Mór. III. évf. Havonként háromszor magyar és német nyelven. Egyes szám 10 kr.

Budapesti «Mercpr». Szerk. és kiadó Politzer Zs. IV. évf. Minden huzás után magyar és német szöveggel. Ára 2 ft. Ugyanezen szöveggel:

Fővárosi Merkur. Magyar Fővárosi Merkur. Pénzügyi Merkur. Pesti Merkur. Sorsolási Merkur. Tőzsdei Merkur. Új Merkur.

Sorsolási Közlöny. Kiadó-tulajdonos Beimel Lajos. IV. évf. Minden huzás után. Ára 1 ft.

Új Magyar Merkur. Szerk. és kiadja Kóváry Ármán. IV. évf. Minden huzás után. Ára 2 ft.

Pénzügyi Utmutató. Szerk. és kiadó-tulajdonos Lendvai Sándor. IV. évf. Minden huzás után. Ára 2 ft.

Ellenőr. Szerk. és lap-tulajdonos Preis Ármán. Hetenként magyar és német szöveggel. IV. évf. Ára 4 ft.

Oszták-Magyar Sorsolási Ujság. Szerk. Riesz Sándor. IV. évf. Hetenként magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Hosszú Élet. Szerk. és lap-tulajdonos dr. Lőrinczy Ferenc. III. évf. Minden hó 5. és 20-án. Ára 4 ft.

Divat-Salon. Szerk. Faghné-Gyújtó Izabella és Szabóné-Nogall Janka; kiadó-tulajdonos Mezei Antal. III. évf. Minden hó 1. és 15-én. Ára 6 ft.

A Gyarmat- és Füzserár-Kereskedelem Közlönye. Szerk. és tulajd. Strasser J. III. évf. Minden hó 1. 10. és 20-án magyar és német szöveggel. Ára 4 ft.

Nemzeti Merkur. Redlich Dávid előlegezési bank- és váltóházának sorsolási tudósítója. III. évf. Havonként 2-3-szor magyar és német szöveggel. Ára 1 ft.

Nyeremény. Sorsolási tudósító. Kiadó és tulajdonos Fuchs H. váltóháza. III. évf. Minden hó 1. és 15-én magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Phénix. May, Elfer és Adler bank- és váltóüzlet sorsolási tudósítója. Szerk. Adler S. III. évf. Havonként 2-3-szor magyar és német szöveggel. Ára 1 ft 50 kr.

Budapesti Bankgyűlés Sorsolási Tudósítója. Szerk. Frommer Izidor. II. évf. Ügyfelei részére minden huzás után.

Fortuna. Sorsolási tudósító. Lap-tulajdonosok Dirnfeld testvérek. II. évf. Havonként kétszer. Ára 1 ft.

Kávésiipar Szakközlönye. Szerk. Wagner József. II. évf. Havonként kétszer magyar és német szöveggel. Ára 6 ft.

Kerékpár-Sport. Szerk. és lap-tulajdonos I. Kászás István. II. évf. Minden hó 1. és 15-én. Ára 5 ft.

Kincsem. Sorsolási értesítő. Lap-tulajdonosok Königsbaum és Hatschek. II. évf. Havonként kétszer. Ára 1 ft.

Technológiai Lapok. Szerk. és kiadja Táborcsy Ottó. II. évf. Havonként kétszer. Ára 5 ft.

Az Asztalos. Szerk. Kassai Samu; kiadó-tulajd. «Az Asztalos» alapító. II. évf. Ára 2 ft 60 kr.

Első Főnyeremény. Szerk. és tulajdonos Győri Vilmos. II. évf. Minden huzás után. Ára 1 ft.

Jogi Szemle. Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Márkus Dezső. II. évf. Ára 8 ft.

Magyar Molnár. Az országos magyar malom egyesület hivatalos lapja. Szerk. Bossányi Endre. II. évf. Havonként háromszor. Ára 10 ft. (Magyar és német szöveggel.)

Magyar Molnárak Lapja. Szerk. Török Károly; kiadó-tulajdonosok Török Károly és társai. II. évf. Havonként háromszor. Ára 6 ft. (Magyar és német szöveggel.)

Malom Közlöny. Szerk. Csákányi Károly; kiadó-tulajdonos Löwe Bogoljub. II. évf. Havonként 3-szor. Ára 4 ft.

Italmérők Lapja. Szerk. Sinay Zsigmond. I. évf. Ára 6 ft.

Munkások Iparlapja. Szerk. Isvits László; kiadó-tulajdonos Kurländer Sándor. II. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft.

50 krajczáros Sorsolási Közlöny. Kiadó és tulajdonos Anonymus. II. évf. Minden huzás után. Ára 50 kr.

Sorsolási Lap «Hungaria». Kiadó-tulajdonos ifj. Schön Ármán. II. évf. Minden huzás után. Ára 1 ft.

Földmívelési Értesítő. Kiadja a földmívelésügyi m. kir. minisztérium. I. évf. Hivatalból küldetik.

Fővárosi Közlöny. Budapest fővárosi hivatalos lapja. Szerk. Hajpal István; kiadja Budapest főváros közönsége. I. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 ft.

Korona és Kard. Katonai képes hetilap. Szerk. és kiadó-tulajdonos gróf Bethlen Olivér. I. évf. Ára 6 ft.

Magyar Kereskedelem és Ipar. Szerk. és kiadó-tulajdonos Fischer Simon. I. évf. Havonként háromszor. Ára 6 ft.

Magyar Vámtudósító. Szerk. Müller József. Havonként kétszer. Ára 3 ft.

Tűrendészeti Lapok. Szerk. és lap-tulajdonos Breuer Szilárd és Markusovszky Béla. I. évf. Havonként kétszer. Ára 3 ft.

Vidéken.

A Nép Kertésze. (Selmecz.) Szerk. Lukácsy Aladár, kiadja Vörös Ferenc. XXXIV. évf. Havonként kétszer. Ára 3 ft.

Bányászati és Kohászati Lapok. A m. kir. bányászati Akadémia közlönye. (Selmecz.) Szerk. Farbak István. XXIII. évf. Minden hónap 1. és 15-én. Ára 6 ft.

Erdélyi Gazda. (Kolozsvár.) Az erdélyi gazdasági egyesület közlönye. Szerk. Bodor László. XXII. évf. Minden hó 1. és 15-én. Ára 2 ft. Az egyleti tagoknak ingyen küldetik.

A Gyakorlati Mezőgazda. (Kassa.) Szerk. Kovács Béla, kiadó-tulajd. Szporoz László. XVI. évf. Ára 6 ft.

A Nyitrai Orvosi Gazdasági Egylet Közlönye. (Nyitra.) Szerk. báró Friesenhof Gergely. XV. évf. Havonként kétszer. Ára 3 ft.

Orvos-Természettudományi Szemle. A bihar-vármegyei orvos-gyógyász- és természet-tudományi egyesület közlönye. (Nyárad.) Szerk. dr. Bodor Károly. XIV. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft. Egyleti tagok évdj. fejében kapják.

Ertesítő a kolozsvári orvos-természettudomány-társulat gyűléseiről. (Kolozsvár.) A választmány megbízásából összeállítja dr. Klug Nándor titkár. XIV. évfolyam. Havonként 2-3 szám.

Összehasonlító Irodalomtörténelmi Lapok. (Acta Comparationis Litterarum Universarum.) (Kolozsvár.) Szerkesztő és kiadó-tulajdonos dr. Meltz Hungó. XIII. évf. Havonként kétszer. Ára 6 ft.

Tisztviselők Lapja. (Temesvár.) Szerk. és lap-tulajdonos Berán Oskár; fõmunkatárs dr. Kosari Aurél. XI. évf. Magyar és német szöveggel. Ára 6 ft.

A Zalamegyei Gazdasági Egyesület Értesítője. (Zala-Egerszeg.) Külön lenyomat a «Zalamegye» című lapból. XI. évf. Havonként. Az egyesület tagjai ingyen kapják.

Szőlőszeti, Borászati és Gazdasági Lap. (Kassa.) Szerk. és kiadó-tulajd. Maurer János. XI. évf. Minden hó 1-én és 16-án. Ára 4 forint.

Alföldi Iparlap. (Szeged.) Szerk. ifj. Smollány Nándor; lap-tulajdonos a «Szegedi Ipartestület»; kiadó Engel Adolf. IX. évf. Ára 4 ft.

Felső Magyarországi Nemzetőr. (Nyitra.) Felvidéki magyar közművelődési egyesület hivatalos közlönye. Szerk. dr. Gyűrky Gejza, Simonffy Gyula. VIII. évf. Havonként kétszer. Ára 3 ft.

Időjárás Naplár Magyarországi számára. (Ó-Széplak.) Kiadja a nyitrai gyűjtő gazdasági egyesület agrarmeteorológiai observatóriuma. VII. évf. Havonként két szám. Ára 2 ft.

Gazdasági Értesítő. (Eperjes.) Szerkesztő Szűcs János; kiadja a «Sárosmegyei gazdasági egyesület». VII. évfolyam. Minden két hétben egyszer. Az egyesület tagjai ingyen kapják.

Gazdasági Értesítő. (Szolnok.) Szerk. Toldi Szabó László; kiadja a jász-nagykun-szolnokmegyei gazdasági egyesület. VI. évf. A társulat tagjai ingyen kapják.

A Magyar Nép Könyvesháza. (Túróc-Szent-Márton.) Szerk. és kiadja Nagy István. IV. évf. Október-február hónapokban 10 füzetben. Ára 60 kr.

Magyar-Német Gazdasági Ujság. (Pozsony.) Szerk. és kiadja Müller S. IV. évf. Havonként háromszor magyar és német szöveggel. Ára 6 ft. (Eddig német szöveggel jelent meg.)

Házi Közlöny. (Arad.) Szerk. Záray Ödön; kiadja Gyulai István. III. évf. Minden hó 5. és 20-án. Ára 3 ft.

Bírószági Végrehajtók Lapja. (Békés-Csaba.) Szerk. Radnóti Adolf és Goldglanz V. Ignác; tulajdonos-kiadó Lepage Lajos. II. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft.

Fatenyésztési Lapok. (Ujpest.) Szerk. és kiadja Erschinger János. II. évf. Minden hó 10. és 25-ikén. Ára 3 ft.

Közérdek. (Debrecen.) A magyarországi pincézerek szakközlönye. Szerk. és kiadó-tulajdonos Than Gyula. II. évf. Havonként kétszer. Ára 4 ft.

Pénzügyör. (Nagy-Szöllös.) Szerk. Spollarich János; kiadja Székely Simon. I. évf. Havonként kétszer. Ára 3 ft.

Az Utász. (Zenta.) Szerk. Scheinberger Dabogert; kiadó-tulajdonos a «Zentai kereskedő ifjak társulata». I. évf. Havonként kétszer. Ára 3 ft.

Osszesen = 134.

VIII. VIDÉKI LAPOK

(nem politikai tartalommal).

Debrecen-Nagyvárad Értesítő. (Debrecen.) Szerkesztő Szombathy János; kiadó-tulajdonos Zichermann H. XLVIII. évf. Ára 2 ft.

Zalai Közlöny. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. és kiadó Bátorfi Lajos; lap-tulajdonos Wajdits József. XXIX. évf. Ára 5 ft.

Szepeai Hírők. (Lőcs.) Szerk. és kiadó-tulajd. Hoepfner Gusztáv. XXVIII. évf. Ára 4 ft. (Magyar és német szöveggel.)

Ung. (Ungvár.) Szerk. Finciczy Mihály; kiadó-tulajd. Polacek Miksa. XXVIII. évf. Ára 4 ft.

Borsod. (Miskolc.) Szerk. Miskolczy Pál; kiadó-tulajdonos Forster Rezső. XXIV. évf. Ára 4 ft.

Nagyszombat Hetilap. (Nagyszombat.) Szerk. tulajdonos Thnagál János Henrik. XXII. évf. Ára 4 ft. Magyar és német szöveggel.

Szamos. (Szatmár.) Szerk. Kótai Lajos és Uray Géza; lap-tulajd. Litteczky Gy. XXII. évf. Hetenként kétszer. Ára 4 ft.

Nyitrai Lapok. (Nyitra.) Szerk. és tulajdonos Weiss József. XXI. évf. Ára 5 ft 20 kr. (Magyar és német szöveggel.)

Zemplén. (Sátoralja-Ujhely.) Szerk. Dókus Gyula; fõmunkatárs Dongó Gy. Géza; kiadó-tulajdonos özv. Boruth Elemérné. XXI. évf. Ára 6 ft.

Sopron. (Sopron.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Gaar Vilmos. Hetenként kétszer. XX. évf. Ára 6 ft.

Hód-Mező-Vásárhely. (Hód-Mező-Vásárhely.) Szerk. Fodor Lajos; kiadó-tulajd. a szerkesztő-bizottság. XX. évf. Ára 4 ft.

Szentosi Lap. (Szentos.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Sima Ferenc. XX. évf. Hetenként háromszor. Ára 5 ft.

Gyöngyös. (Gyöngyös.) Ideigl. szerk. és lap-tulajdonos Csomor Kálmán; kiadó Herzog E. Ármán; XIX. évf. Ára 6 ft.

Torontál. (Nagy-Becskerek.) Szerkesztő Lauka Gusztáv; fõmunkatárs Kp. Kovács László; kiadó Pleitz Ferenc Pál. XIX. évf. Ára 6 ft.

Tolnamegyei Közlöny. (Szegvár.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Boda Vilmos; belmunkatárs dr. Steiner Lajos. XVIII. évf. Ára 6 ft.

Bereg. (Beregszász.) Szerk. és tulajdonos Janka Sándor; fõmunkatárs Kórády Sándor. XVII. évf. Ára 4 ft.

Pápai Lapok. (Pápa.) Szerk. és lap-tulajdonos dr. Fenyvessy Ferenc. XVII. évf. Ára 6 ft.

Vágvölgyi Lap. (Trencsén.) Szerk. és kiadó Skarnitzl X. Fer. XVII. évf. Magyar és német szöveggel. Ára 4 ft.

Székesfehérvár és Vidéke. (Székesfehérvár.) Szerk. és kiadó-tulajd. Csitári G. Emil. XVII. évf. Megjelen hetenként háromszor. Ára 8 ft.

Szatmár. (Szatmár.) Szerk. és kiadó-tulajdonos: Nagy Lajos. XVI. évf. Ára 3 ft 80 kr.

Nagybánya és Vidéke. (Nagybánya.) Szerkesztő és kiadó dr. Harácsek Imre. XVI. évf. Ára 4 ft.

Veszprém. (Veszprém.) Szerk. Hegedüs János; lap-tulajd. és kiadó Krausz Ármán fia. XVI. évf. Ára a «Hivatalos Értesítő»-vel 6 ft.

Szabadkai Közlöny. (Szabadka.) Szerk. Szeghalmy Béla; kiadja Schlesinger Sándor. XV. évf. Ára 6 ft.

Szolnok-Doboka. (Dobó.) Szerk. és kiadó Kovács Samu. XV. évf. Ára 6 ft.

Felvidéki Szemle. (Eperjes.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Hedry Bertalan. XV. évf. Hetenként kétszer. Ára 5 ft.

Nagy-Kunság. (Karczag.) Szerk. Szódi Miksa; fõmunkatárs Milez Béla; kiadó-tulajd. Szódi S. XV. évf. Ára 4 ft.

Marosvidék. (Maros-Vásárhely.) Szerk. és kiadó-tulajd. Kerekes Sámuel; társ-szerk. D. Nagy János. XIV. évf. Ára 6 ft.

Szatmárnagyei Közlöny. (Nagy-Károly.) Szerk. Baudisz Jenő; kiadó-tulajd. ifj. Roth Károly; fõmunkatársak Nagy Sándor és Bornemissza Géza. XIV. évf. Ára 4 ft.

Hunyad. (Déva.) Szerk. Kun Róbert; lap-tulajd. Réthi Lajos; kiadó Hirsch Adolf. XIV. évf. Ára 4 ft.

Bajai Közlöny. (Baja.) Szerk. és tulajd. Erdélyi Gyula; fõmunkatárs dr. Herman Adolf. XIII. évf. Ára 5 ft.

Nagy-Körös. (Nagy-Körös.) Szerk. Tóth József; szerk.-társ Vass Sámuel. XIII. évf. Ára 5 ft.

Rozsnyói Híradó. (Rozsnyó.) Szerk. Krasznai K. G.; kiadja Kovács Mihály. XIII. évfolyam. Ára 6 ft.

Keszthely. (Keszthely.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Révai Miksa. XIII. évf. Ára 5 ft.

Felvidéki Közlöny. (Kassa.) Szerk. dr. Hohenauer Ignác; lap-tulajdonos Hedry Bertalan. XII. évf. Hetenként kétszer. Ára 5 ft.

Krassó-Szörényi Lapok. (Lugos.) Szerk. Szlábey György; kiadó-tulajd. Wenzely János és fia. XII. évf. Ára 6 ft.

Oroszázi Közlöny. (Oroszáza.) Szerk. Klein Mór; tulajdonos Magyar A. M. XII. évf. Ára 4 ft.

Bácskai Ellenőr. (Szabadka.) Szerk. . . XII. évf. Ára 6 ft.

Ungvári Közlöny. (Ungvár.) Szerk. és kiadó Jovánovits János. XII. évf. Ára 4 ft.

Vácsi Közlöny. (Vác.) Szerk. és lap-tulajdonos Varázseji Gusztáv. XII. évf. Ára 6 ft.

Esztergom és Vidéke. (Esztergom.) Szerk. dr. Kőrösy László; lap-tulajdonos-kiadó Tábor Adolf. XII. évf. Hetenként kétszer. Ára 6 ft.

Esztergomi Közlöny. (Esztergom.) Szerk. és kiadó-tulajd. Haan Rezső. XII. évf. Ára 4 ft.

Gyöngyösi Lapok. (Gyöngyös.) Szerk.-kiadó és lap-tulajd. Rigó Alajos. XI. évf. Ára 4 ft.

Szentes és Vidéke. (Szentes.) Szerk. és kiadó-tulajdonos dr. Máté J. Ferenc és Bánfalvy Lajos. XI. évf. Ára 5 ft.

Jászberény és Vidéke. (Jászberény.) Szerk. Boromisz Mát. és; kiadó-tulajdonos Brünauer Adolf; XI. évf. Ára 5 ft.

Komáromi Lapok. (Komárom.) Szerk. dr. Gaal Gyula; kiadó-tulajdonos Tuba János. XI. évf. Ára 5 ft.

Nyírvidek. (Nyíregyháza.) Szerk. Inczédy Lajos; kiadó-tulajdonos Jóna Elek. XI. évf. Ára 4 ft.

Tata-Tóvárosi Híradó. (Tata-Tóváros.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Engländer Jakab; fõmunkatárs Surányi Lajos. XI. évf. Ára 5 ft.

Győri Hírlap. (Győr.) Szerk. Rummy Sándor; kiadó-tulajd. Szávay Gyula. X. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 ft. (Mult évben «Házánk» címmel jelent meg.)

Losonc és Vidéke. (Losonc.) Szerk. Laszly István; lap-tulajd. képviselője Kovács Ferenc. XI. évf. Ára 5 ft.

Bars. (Léva.) Szerk. Holló Sándor; kiadja Nyitrai és társa. X. évf. Ára 5 ft.

Pécsai Ujság. (Pécska.) Szerk. Szekula Nándor. III. évf. Ára 4 ft.

Siklós és Vidéke. (Siklós.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Rédei Károly. III. évf. Ára 4 ft.

Zólyomvármegyei Hírlap. (Zólyom.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Nádasy Gyula. III. évf. Ára 4 ft.

Alsó-Lendvai Híradó. (Alsó-Lendva.) Szerk. Pataky Kálmán; kiadó-tulajdonos Farkas János. II. évf. Ára 4 ft.

Csiklói Lapok. (Csik-Szereda.) Szerk. dr. Booskor Béla; főmunkatárs Vitos Mózsa; kiadja Györgyjakab Márton. II. évf. Ára 4 ft.

Gömöri Hírlap. (Rimaszombat.) Szerk. fel. és kiadó-tulajdonos Náray J. A., főmunkatárs Mihályi Lajos. II. évf. Ára 3 ft.

Kecskemét és Vidéke. (Kecskemét.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Nagy Imre. II. évf. Ára 6 ft.

Kiskunsági Híradó. (Kunszentmiklós.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Bors Károly. II. évf. Ára 4 ft.

Mosonmegyei Lapok. (Magyar-Ovár.) Szerkesztő Öshégyi József és Merényi Kálmán; lap tulajdonos: «A magyaróvári Széchenyi-kör». II. évf. Ára 5 ft.

Nagy-Szalonta és Vidéke. (Nagy-Szalonta.) Szerk. Csorvász István Kolosváry és Aladár; lapkiadó-tulajdonos Rosenzweig R. II. évf. Ára 5 ft.

Ó-Becse és Vidéke. (Ó-Becse.) Szerk. dr. Grünbaum Pál; társ-szerk. Szűcs János; kiadja Löwy Lajos. III. évf. Ára 4 ft.

Tisza-Füred és Vidéke (Tisza-Füred.) Szerk. Milesz Béla; kiadó-tulajdonos Löv Sámuel. II. évf. Ára 4 ft.

Bácskai Hírlap. (Kula.) Szerk. Krausz Bernát; kiadja az «Irodalmi-Társulat». II. évf. Ára 4 ft.

Balaton. (Balaton-Füred.) Szerk. Kemény Zoltán; kiadja az «Irodalmi-Társulat». II. évf. Ára 4 ft.

Csalóköz. (Somorja.) Szerk. Kalocsa Róza; kiadja az «Irodalmi-Társulat». II. évf. Ára 4 ft.

Csepeliszigeti Futár. (Raczeve.) Szerk. Karasz Mihály; kiadja az «Irodalmi-Társulat». II. évf. Ára 4 ft.

Érsekújvári Lapok. (Érsekújvár.) Szerk. és kiadó-tulajd. dr. Oszaraj József és Lange Gyula. II. évf. Ára 4 ft.

Felső-Fehérmegyei Futár. (Bicske.) Szerk. Szenté Pál; kiadja az «Irodalmi-Társulat». II. évf. Ára 4 ft.

Győr-Szentmártoni Futár. (Győr-Szent-Márton.) Szerk. Nasztluház Ödön; kiadja az «Irodalmi-Társulat». II. évf. Ára 4 ft.

Győri Független Hírlap. (Győr.) Szerk. Rónai Etel; kiadó-tulajd. Mailänder Izidor. II. évf. Hetenként kétszer. Ára 8 ft.

Kalocsa és Vidéke. (Kalocsa.) Szerk. Székely Árpád; kiadja az «Irodalmi-Társulat». II. évf. Ára 4 ft.

Közérdek. (Marosvásárhely.) Szerk. és tulajd. Pálffy Mihály; kiadó Gálffy Bálint. II. évf. Ára 4 ft.

Mindszent-Szegvár. (Mindszent.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Diamant Manó. II. évf. Ára 3 ft.

Moor és Vidéke. (Moor.) Szerk. Reszler J.; tulajdonos Engländer J. II. évf. Ára 5 ft.

Szent-Endrei Futár. (Szent-Endre.) Szerk. Eöry Béla; kiadja az «Irodalmi-Társulat». II. évf. Ára 4 ft.

Szigetvár és Vidéke. (Szigetvár.) Szerk. Kenedi Károly; kiadó-tulajdonos Schlessinger József. II. évf. Ára 4 ft.

Tamási Futár. (Tamási.) Szerk. Nagy Jenő; kiadja az «Irodalmi-Társulat». II. évf. Ára 4 ft.

Újpesti Figyelő. (Újpest.) Szerk. Brankovics György; kiadó-tulajdonos Schvarcz J. II. évf. Ára 4 ft.

Újpesti Hírlap. (Újpest.) Szerk. K. Mártonffy Imre; kiadó-tulajdonos Kaczevics F. II. évf. Ára 4 ft.

Vinga. (Vinga.) Szerk. Márton János; kiadja az «Irodalmi-Társulat». II. évf. Ára 4 ft.

Zenta és Vidéke. (Zenta.) Szerk. Harsányi János; kiadó-tulajdonos Schvarcz Sándor. II. évf. Ára 4 ft.

Csongrád. (Csongrád.) Szerk. Csongrádi Gábor. I. évf. Ára 4 ft.

Nagyvárad Hírlap. (Nagyvárad.) Szerk. dr. Persz Adolf; kiadó-tulajdonos «Szigligeti» nyomda-résztulajdonos. I. évf. Hetenként ötször. Ára 10 ft.

Rábaköz. (Kapuvár.) Szerk. és kiadó-tulajdonos Hevesi János. I. évf. Ára 4 ft.

Radna-Lippa. (Lippa.) Főszerk. Kishalmi Ferenc; szerk. Máhr Emil; kiadó-tulajd. Zách József. I. évf. Ára 4 ft.

Zalai Hírlap. (Nagy-Kanizsa.) Szerk. Hoffmann Mór; főmunkatárs dr. Csepessz Kálmán; kiadó-tulajdonosok Weiss L. és F. I. évf. Ára 6 ft.

Zólyommegyei Lapok. (Besztercebánya.) Szerk. dr. Major Károly; kiadó Machold Fülöp. I. évf. Ára 4 ft. Összesen = 149.

IX. HIRDETÉSI LAPOK.

Vidéken.

Nógrádmegyei Hivatalos Értesítő. (Balassa-Gyarmat.) Kiadja a jegyzői hivatal. XXVIII. évf. Hetenként.

Kolozsvármegyei Hivatalos Közlönye. (Kolozsvár.) XIII. évf. Ára 4 ft.

Megyei Híradó. Hivatalos hetilap. (Kaposvár.) IX. évf.

Háromszékmegyei Értesítő. (Seps-Sz. György.) Szerk. Vajna Miklós, megyei aljegyző. VII. évf. Ára 4 ft.

Győr sz. kir. város Hivatalos Értesítője. (Győr.) I. évf. Hivatalból küldetik. Összesen = 5.

X. FOLYÓIRATOK.

Budapesten.

Erdőszeti Lapok. Az országos erdőszeti egyesület közlönye. Szerk. Bedő Albert; főmunkatárs Divall Adolf és Horváth Sándor. XXIX. évf. Havonként egyszer. Ára 8 ft.

Nyelvtudományi Közlemények. Szerk. Budenz József; kiadja a magyar tudományos akadémia. XXIX. évf. Havonként 3 füzetben. Ára 3 ft.

Gyórsírási Lapok. Szerk. Vikár Béla, kiadja a budapesti magyar gyórsíró-egylet. XXVIII. évf. Havonként tízszer. Ára 1 ft 50 kr.

Akadémiai Értesítő. A magyar tud. akadémia megbízásából szerk. Szily Kálmán főtítkár. XXIV. évf. Ára 3 ft.

Száradok. A magyar történelmi társulat közlönye. Szerk. Szilágyi Sándor. XXIV. évf. Minden hó 15-én (aug. és szept. hónapokat kivéve). Ára 6 ft; a társulat tagjai tagdíj (5 ft) fejében kapják.

Archaeologiai Értesítő. Kiadja a m. tud. akadémiája. Szerk. Hampel József. XXIV. (Uj folyam X.) Ötször éventeként, febr., apr., jun., okt. és decz. 15-én. Ára 6 ft, a társulat tagjai 5 ft tagdíj díjban kapják.

Országos Középiskolai Tanáregyesületi Közönlöny. Szerk. Volf György. XXIII. évf. A nagy szünetet kivéve, minden hó elején. A tagok tagsági díj (4 ft) fejében kapják.

Magyar Művészet- és Építész-Egylet Közönlönye. Szerk. Dobiecky Sándor. XXII. évf. Két havonként. Ára 10 ft.

Természettudományi Közönlöny. Kiadja a magyar természettudományi társulat. Szily Kálmán közreműködésével szerkesztik: Entz Géza, Lengyel Béla és Paszlavszky József. XXII. évf. Havonként. Ára nem tagok részére pótfüzetekkel együtt 6 ft.

Magyar Gyorsíró. Szerk. P. Gyurmán Andor; kiadja a budapesti II. ker. kir. egyetemi főgymnasium gyorsíró-köre XXI. évf. Megjelen havonként. Ára egész iskolai évre 2 ft; tanítónak és tanulóknak 1 ft 50 kr.

Földtani Közönlöny. Kiadja a magyarhoni földtani társulat. Szerk. dr. Staub Mór és dr. Szontagh Tamás titkárok. XX. évf. Havi füzetekben. Ára 5 ft. A társulati tagok tagsági díjban kapják.

Magyar Nyelvőr. Szerk. és kiadja Szarvas Gábor. XIX. évf. Minden hó 15-én. Ára 5 ft.

Magyar Statisztikai Évkönyv. Szerk. és kiadja az Országos magyar kir. statisztikai hivatal. XIX. évf. Havonként magyar és német szöveggel.

Budapesti Szemle. A m. t. Akadémia megbízásából szerk. Gyulai Pál; kiadja a Franklin-Társulat. XVIII. évf. 10 havnyi havi füzetekben. Ára 12 ft.

Földrajzi Közlemények. Kiadja a magyar földrajzi társaság. Szerk. Berecz Antal. XVIII. évf. Havonként 10 füzetben. Ára 5 ft. Társulati tagok tagsági díjuk fejében kapják.

Statisztikai havi füzetek. Kiadja a fővárosi stat. hivatal. Szerk. Kőrösi József, igazgató. XVII. évf. Ára 4 ft.

A Ludovica Akadémia Közönlönye. Szerk. és kiadja a m. k. honvédségi Ludovica Akadémia tanári kara. XVII. évf. Havi füzetekben. Ára 4 ft.

Első magyar-német «Vasúti és Gőzhajózási Kalauz». Kijad Gortischmigg Albert. XVII. évf. Havi füzetekben. Ára 4 ft.

Magyar Igazságügy. Szerk. dr. Tarnai János; kiadja Singer és Wolfner. XVII. évf. Havi füzetekben. Ára 12 ft.

Figyelő. Irodalomtörténeti közönlöny. Szerk. és kiadja Abafi Lajos. XVI. évf. Júl. és aug. hónapokat kivéve, havi füzetekben. Ára 8 ft.

Izraelita Tanügyi Értesítő. Szerkesztő Szántó Eleázár; kiadja az «Orsz. magy. izr. tanító-egyesület». XV. évf. Havonként egyszer. Ára nem tagoknak 2 ft.

Kélet. Magyarországi szimbolikus nagy páholyának közönlönye. XV. évf. Havonként.

Magyar Könyv-Szemle. Közrebocsátja a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára. XV. évf. Megjelen évnegyedeként. Ára 4 ft.

Polgári Iskola. A polg. isk. tan-egyesület közönlönye. Szerkesztő dr. Gödö József. XV. évf. Aug. és szept. hónapokat kivéve, havonként egyszer. Ára 2 ft. Az egyesület tagjai tagdíj fejében kapják.

Egyetemes Philologiai Közönlöny. Szerk. és kiadja Heinrich Gusztáv, P. Thewrewk Emil és Némethy Géza. XVI. évf. A szünidőket kivéve, minden hónap elején. Ára 6 ft.

Kisdednevelés szülők, kisdednevelők és a nevelésügyi barátai számára. Szerk. Dömötör Géza; kiadja a «Kisdednevelők országos egylete». XIV. évf. Havonként egyszer. Ára 4 ft.

Nemzetgazdasági Szemle. Szerk. Jekelfalussy József. XIV. évf. Ára 6 ft.

Természettudományi Füzetek. Szerk. Schmidt Sándor; kiadja a magyar nemzeti múzeum. XIV. évf. Megjelen évnegyedeként. Ára 3 ft.

Történelmi Társ. Évnegyedek folyóirat. Kiadja a magyar történelmi társulat közvetítése mellett a m. tud. akadémia történelmi bizottsága. Szerk. Szilágyi Sándor. XIII. évf. Ára a történelmi társulat tagjainak 2 ft 80 kr.; bolti ára 5 ft 20 kr.

Veterinárius. A magyarországi állatorvossegyület közönlönye. Szerk. dr. Hutiray Ferencz. XIII. évf. Minden hó 15-én. Ára 6 ft.

Havi Közlemények. Révai testvérek ódon munkák tárából. Szerk. Révai Leo. XI. évf. Havonként.

Magyar Paedagogiai Szemle. Tanügyi havi közönlöny. Szerk. és kiadja Glatz György. XI. évf. Ára 2 ft 50 kr.

Méhészeti Lapok. A magyar országos méhészeti egyesület közönlönye. Szerk. Binder Iván; főmunkatárs Kühne Ferencz. XI. évf. Megjelen havonként egyszer. Ára 3 ft. (A tagok 2 ft tagdíj díj fejében kapják.)

Nemzeti Nénevelés. Szerk. Sebestény Gyuláné; kiadja a VI. ker. állami tanító-iskola intézet tanári testülete. Évenként 10 füzet. XI. évf. Ára 2 ft.

Telekkönyvi Közönlöny. Szerk. Könyg László; lap tulajdonos: a telekkönyveszettek országos egyesülete. XI. évf. Havonként egyszer. Ára 2 ft.

Társzólt-Közönlöny. Szerk. Bárány N. Ernő; főmunkatárs Gorecky Zeigmond; kiadó és tulajdonos a budapesti önkéntes tisztelő-testület. X. évf. Havonként. Ára 2 ft 40 kr.

Gyümölcsészeti és Konyha-Kertészeti Füzetek. Kiadja az országos magyar gazdasági egyesület. Szerk. Baranyay István. XI. évf. Havi füzetekben. Ára 4 ft.

Jó Pásztor. Egyházszervezői folyóirat. Szerk. és kiadja Hajóssy Gy. Kriján és Mészáros Kálmán. XI. évf. Havi füzetekben. Ára 4 ft.

12 Rópirat. Antisemitikus folyóirat. Havi folyóirat. Szerk. és kiadja Istóczy Győző. XI. évf. Ára 1 ft 50 kr.

Körlevél. A budapesti kereskedő ifjak társulata közönlönye. Szerk. Tóth Kálmán. X. évf. Havonként egyszer. Ára 1 ft. Társulati tagoknak ingyen jár.

Magyar Philosophiai Szemle. Szerk. és kiadja Bokor József. IX. évf. Két havi füzetekben. Ára 5 ft.

La Toilette. A férfiaszabók szaklapja. Szerk. és kiadó-tulajdonos Krausz Adolf. IX. évf. Havonként egyszer magyar és német szöveggel. Ára 3 ft.

Havi Füzetek. Szerk. Dvorzák János. IX. évf. Ára 4 ft.

Utmutató. A magyar és közös közlekedési vállalatok hivatalos menetrendkönyve. Kiadja a «Vasúti és Közlekedési Közönlöny» szerkesztősége. IX. évf. Évenként 8–10-szer, rendszeren a hó első napjaiban. Ára 5 ft.

Halászlé Lapok. Szerk.; kiadja az orsz. halászegyesület. IX. évf. Két havonként. Ára 3 ft. Az egyesület tagjai ingyen kapják.

Mathematikai és Természettudományi Értesítő. Szerk. Könyg Gyula; kiadja a Magyar Tudományos Akadémia. VIII. évf. Havi füzetekben. Ára 3 ft.

A Hittközségi Hivatalnok. A «Magyar izraelita hitközségi hivatalnokok országos egyesületének» közönlönye. Szerk. Prof. Friedmann. VIII. évf. Havonként egyszer, magyar és német szöveggel. Ára 2 ft.

Felső-Nép- és Polgáriszkolai Közönlöny. Szerk. dr. Kis Áron és dr. Kovács János; kiadja a Felső-nép- és polgáriszkolai tanítók és tanítónők orsz. egyesülete. VII. évf. Megjelen havonként. Ára 3 ft.

Hazánk. Történelmi közönlöny. Szerk. Abafi Lajos. VII. évf. Havonként egyszer, július és aug. hónapok kivételével. Ára 6 ft.

Magyar Salon. Szerk. és kiadja Fekete József és Hevesi József. VII. évf. Minden hó 1-én. Ára 7 ft.

Tornaügy. Szerk. Szedlacsak Lajos; kiadja a magyarországi tornatanítók egylete. VII. évf. Havonként. Ára 3 ft.

Turul. A Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság közönlönye. Szerk. Főjeletpatka László. VII. évf. Évnegyedeként. A társulat tagjai tagsági díj (5 ft) fejében kapják.

Magyar-Zsidó Szemle. Szerk. Bacher Vilmos és Bánóczi József. VII. évf. A nagy szünidőket kivéve, havonként. Ára 6 ft.

A Legszentebb Rózsafüzér Királynéja. Szerk. és kiadja P. Angelikus és Magyar Pál. VI. évf. Havonként. Ára 80 kr.

Magyar Jogászegyleti Értekezések. Szerk. dr. Fayer László; kiadja a Magyar Jogászegylet. VI. évf. Évenként 8–10 füzet. A tagok (5 ft) tagilletményképen kapják.

Művészi Ipar. Az orsz. magyar iparművészeti múzeum és a m. iparművészeti társulat közönlönye. Szerk. Pastiner Gyula, Radics Jenő és Uhl Sándor. VI. évf. Évnegyedeként. Ára 5 ft.

Magyar Történeti Életrajzok. Szerk. Szilágyi Sándor; kiadja a Magyar Történelmi Társulat. VI. évf. Évenként ötfüzet. Ára 8 ft.

Bölcséleti Folyóirat. Szerk. dr. Kiss János. V. évf. Évnegyedeként. Ára 5 ft.

Külföldi Szónokok. Szerk. és kiadja Ribényi Antal. V. évf. Havonként. Ára 6 ft.

Kertészeti Lapok. Az országos magyar kertészeti egyesület havi közönlönye. Szerk. Benes János. V. évf. Ára 5 ft.

Egyetemes Regénytár. Kiadja Singer és Wolfner. V. évf. Évenként 18 kötet. Ára 9 ft.

Értesítő az országos keresztény önégyesítő és fogyasztási szövethetkez működése köréből. Szerk. P. Szabó Endre, kiadja a szövethetkez igazgatósága. V. évf. Havonként. A szövethetkez tagjai ingyen kapják.

Fényképezési Közönlöny. Szerk. Paschka Gyula; kiadja a fényképező-ifjak önképző- és segély-egylete. V. évf. Havonként. Ára 4 ft.

Az Osztrák-Magyar Monarchia Irásban és Képből. Előbb Rudolf trónörökös főherceg 20 északári és királyi Fensége kezdeményezéséből és közreműködésével, most Stefánia övezgy trónörökös főhercegnő 20 északári és királyi fensége valódsága alatt. A m. kir. állományomda kiadása. V. évf. Havonként kétszer. Ára 7 ft 20 kr.

Pallas-Könyvtár. Kiadja a «Pallas» irodalmi s nyomdai részvény- társaság. V. évf. Havonként egy kötet. Ára 7 ft 20 kr.

Keresztény Népbarát. A Missio- és Gusztáv-Adolf-Egylet Közönlönye. Kiadó Hornyánszky Viktor. V. évf. Minden hóban egyszer. Ára 40 kr.

Apolló. Kargyjttemény. Szerk. Goll János. IV. évf. Havonként. Ára 2 ft 50 kr.

Képes Folyóirat. A «Vasárnapi Ujság» füzetekben. Szerk. Nagy Miklós; kiadó-tulajdonos a Franklin-társulat. IV. évf. Havonként kétszer. Ára 7 ft 20 kr.

Katholikus Szemle. Szerk. dr. Kisfaludy A. Béla; kiadja a Szent-István társulat. IV. évf. Megjelen kéthavonként. Ára nem tagoknak 5 ft.

Egészség. Szerk. dr. Fodor József, Kausser József, dr. Téry Ödön és dr. Tóth Lajos; kiadja az országos közegészségi egyesület. IV. évf. Két havonként. Az egyesület tagjai tagdíj (3 ft) fejében kapják.

Havi Szónok. Szerk. és kiadó-tulajdonos Ribényi Antal. Megjelen havi füzetekben. IV. évf. Ára 3 ft.

Szabó-Iparosok Közönlönye. Szerk. és kiadja Csontos Imre. IV. évf. Havonként. Ára 2 forint 40 krajczár.

Világ Tükre. Szerk. Kulcsár Ernő; kiadja Róza Kálmán és neje. IV. évf. Havonként. Ára 4 ft.

Pótfüzetek a Természettudományi Közönlönyhöz. Szerk. Szily Kálmán közreműködésével Lengyel Béla és Paszlavszky József; kiadja ap. k. természetud. társulat. III. évf. Évnegyedeként. Ára a Közönlönyvel együtt 6 ft.

Budapesti Látogatók Lapja. Főszerk. Szalai Mihály; fel. szerk. Kahn József; kiadó-tulajdonos Szalai M. és Kahn J. II. évf. Havonként magyar, német és francia szöveggel. Ára 3 ft 20 kr.

Családi Regénytár. Szerk. Ribényi Antal. III. évf. Havonként. Ára 2 ft.

Magyar Nyomdászok. Szerk. és kiadja Pusztai Ferencz. III. évf. Havonként. Ára 3 ft.

Hadtörténelmi Közlemények. Szerk. Rónai Horváth Jenő. II. évf. Évnegyedeként. Ára 4 ft.

Szent-László-Társulati Értesítő. Szerk. és kiadja az igazgatóság. III. évf. Évenként legalább kétszer. Társulati tagok ingyen kapják.

Szt.-Lukácsfürdő. Szerk. és kiadja a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága. Fűrdőorvos: dr. Doctor Frigyes. III. évf. Minden évben május 1. és nov. 1-én.

Budapesti Gyorsíró. Szerk. dr. Rónay Károly; kiadja a budapesti magyar gyorsíró-egyesület. III. évf. Ára 1 ft. 50 kr.

Irodalmi Kalauz. Szerk. Benkő Gyula; tulajdonos: A m. könyvkereskedők egylete. II. évf. Minden hó elején. Kiváratra ingyen küldetik meg.

Közlekedés. Szerk. Gömöri Lajos. II. évf. Havonként. Ára 6 ft.

A Magyar Tisztviselők Országos Egyesületének Értesítője. Szerk. Jamborich István, egyleti titkár. II. évf. Évnegyedeként. A tagok ingyen kapják.

Budapesti Sak-Szemle. Szerk. Makovetz Gyula; kiadja a «budapesti sakkozótársaság». I. évf. Havonként. Ára 2 ft.

Budapest Erzsébetváros külterülete Társaságának Értesítője. Szerk. Kócsy Ferencz. II. évf. Havonként. A kör tagjai ingyen kapják.

Könyvedvelők Lapja. Gerő és Kostyál antikváriumának időszaki közönlönye. II. évf. Ingyen küldetik.

Közvélemény. Szerk. és kiadó Fodor G. II. évf. Havonként. Ára 10 ft.

Magyar Népezenés. Szerk. Csengery Gyula; kiadó-tulajd. Klöckner és Schloss. II. évf. Havonként. Ára 3 ft. Zenemellékletekkel 10 ft.

Montók Lapja. Szerk. Burján Aladár, Chyzer Béla, dr. Fodor Géza, dr. Korányi Sándor, dr. Nékám Lajos; kiadja Burján Aladár. II. évf. Havonként. Ára 3 ft.

Taristák Lapja. Szerk. dr. Téry Ödön és dr. Thuring Gusztáv, kiadja a magyarországi Kárpát-egyesület budapesti osztálya. II. évf. Havonként. Ára 3 ft. Tagok 2 ft tagdíj díj fejében kapják.

A Czimbalom. Szerk. Csengery Gyula; kiadó-tulajdonos Klöckner Gyula zeneműkiadó. I. évf. Havonként. Ára 4 ft. Zenemellékletekkel 10 ft.

Ethnographia. A magyarországi néprajzi társaság értesítője. Szerk. dr. Réthy László. Havonként. (aug. és szept. hónapokat kivéve). A társaság tagjai 3 ft tagdíj díj fejében kapják.

Hittudományi Folyóirat. Szerk. és kiadja dr. Kiss János. I. évf. Évnegyedeként. Ára 4 ft.

Protestáns Szemle. Szerk. Kenessey Béla. A magyar protestáns irodalmi társaság kiadványa. I. évf. Évnegyedeként. Ára 4 ft.

Szövetkezős. Közgazdasági folyóirat. Szerk. Bernát István. I. évf. Havonként. Ára 1 ft.

Vidéken.

József Szent Szívének Hírnöke. (Kaloosa.) Szerk. és kiadja Tóth Mike. XXIV. évf. Havonként. Ára 1 ft 50 kr.

Keresztény Megvétel. (Kolozsvár.) Szerkesztik és kiadja Péterfi Dénes és Kovács János. XX. évf. Kéthavi füzetekben. Ára 2 ft 40 kr.

Közönlöny (Debreczen.) Szerk. Nagy Gyula és Bátor Gábor. XX. évf. Az iskolai év alatt 8 számban minden hó 15-én. Ára helyben 1 ft 50 kr., vidékre 1 ft 70 kr.

Soproni Gyorsíró. (Sopron.) Szerk. Prühle Henrik és Mikola Sándor; kiadja az evang. lyceumi gyorsírók. VII. évf.

Történelmi és Régészeti Értesítő. (Temesvár.) A délmagyarországi történelmi és régészeti társulat közönlönye. Szerk. Patzner István főtítkár. XVI. évf. Évnegyedeként. A társulat tagjai ingyen kapják. Nem tagoknak 4 ft.

Gazdasági Néplap. (Pécs.) A baranyamegyei gazd. egyesület hivatalos közönlönye. Szerk. Liebbald Béni. XVI. évf. Minden hó 1. napján. Ára nem tagoknak 1 ft.

Irodalmi Szemle. (Eger.) Szerk. és kiadja Luga László. XV. évf. Minden hó 1-jén. Ára 1 forint.

Orvos-Természettudományi Értesítő. (Kolozsvár.) Kiadja a kolozsvári orvostermészettudományi társulat. Szerk. Belky János, Koch Antal. XV. évf. Havonként.

Isten Igéje szerk. beszédekben. (Esztergom.) Szerk. Jagieza Lajos, ravazdi lelkész; kiadja Buzárovics Gusztáv. XV. évf. Havonként. Ára 2 forint.

Magyar Mész. (Buziás.) Szerk. báró Ambrózy Béla és Grand Miklós; főmunkatárs Kovács Antal; kiadó-tulajdonos a délmagyarországi méhés-egylet. XIV. évf. Havonként. Tagoknak ingyen küldetik. Nem tagoknak 2 ft.

Magyar Nőenyntani Lapok. (Kolozsvár.) Szerk. és kiadja Kánitz Agost. XIV. évf. Havonként. Ára 3 ft.

Havi Közönlöny. Az elméleti és gyakorlati lelképás-társaság köréből. (Temesvár.) Szerk. kiadó Tokody Ödön és Patzner István. XIII. évf. Havonként. Ára 4 forint.

Természettudományi Füzetek. (Temesvár.) Kiadja a délmagyarországi természetudományi társulat. Szerk. Válló Vilmos és dr. Tanfuer Jenő. XIII. évf. Évnegyedeként. Ára 4 ft. a társulat tagjai ingyen kapják.

Győrvidéki Tanítóegylet Értesítője. (Győr.) Szerk. Jilg J. Ede. XII. évf. Havonként. Ára nem tagoknak 1 ft.

Protestáns Pap. (Kölesd.) Szerk. és kiadja Lágler Sándor és Kálmán Dező. XII. évf. Havi füzetekben. Nyom. Kecskemén. Ára 4 ft.

Egyesületi Értesítő. (Szombathely.) A vaamegyei gazd. egyesület megbízásából. Szerk. H. Gothard Sándor és Rösler Károly. XI. évf. Havonként. Ára nem tagoknak 1 ft.

Gazdasági Értesítő. (Sátoralja-Jihely.) Szerk. Löcherer Andor; kiadó-tulajdonos a «Zemplénmegyei gazdasági egyesület». XI. évf. Ára 2 ft.

Gazdasági Értesítő. (Sopron.) Szerk. Moll Armin. A «Sopronmegyei gazdasági egyesület» közönlönye. XI. évf. Minden évben legalább 6-szor. Ára 2 ft.

Gondolat. (Pozsony.) Theologiai és filozófiai folyóirat. Szerk. Raffay Sándor; kiadja a magyarhoni

ág. hitv. ev. theologiai ifjuság. XI. évf. Minden hó végén. Ára 2 ft.

A Kath. Hittérjesztés Lapja. (Nagyvárad.) Képes folyóirat. Szerk. és kiadó Nagely István; X. évf. 6 füzet évenként. Ára 3 ft.

Fényképezési Lapok. (Kolozsvár.) Szerk., kiadó és lap tulajdonos Veress Ferencz. IX. évf. Havonként. Ára 4 ft.

Magyar Földmérés. (Győr.) Gazdasági havi füzet. Szerk. és kiadja Vasadi Balogh Lajos. IX. évf. Ára 1 ft.

Népiszkolai Lapok. (Sopron.) Szerk. és lap tulajdonos Tormássy János. IX. évf. Havonként. Ára 3 ft.

Gyakorlati Bibliamagyarázatok. (Gyoma.) Szerk. Garzó Gyula; főmunkatársak Könyves Tóth Kálmán és Barankonyi Kristóf. IX. évf. Minden két hóban. Ára 4 ft.

Vegytani Lapok. (Kolozsvár.) Szerk. és kiadja Fabinyi Rudolf. IX. évf. Évnegyedeként. Ára 4 ft.

Honti Garda. (Ipolyvás.) A megyei gazdasági egylet közönlönye. Szerk. Pongrácz Gejza. VIII. évf. Időhöz nem kötött számokban. Ára 2 ft; az egylet tagjai ingyen kapják.

Vasvármegyei Tanügyi Értesítő. (Szombathely.) A vaamegyei tanító-testület hivatalos közönlönye. Szerk. Barabás György Sárvarott; szerkesztők Kreutz Ede. VIII. évf. Minden hó 10-én. Ára nem tagoknak 1 ft.

Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület Értesítője. (Balassa-Gyarmat.) Szerk. Fáy Árpád. VIII. évf. Minden második hóban. Ára nem tagoknak 1 ft.

Gazdasági Közönlöny. (Komárom.) A komárom-megyei gazdasági egyesület havi értesítője. Szerk. Sarlay Károly. VIII. évf. Egyleti tagoknak ingyen jár. Pozsogár Gyula. III. évf. Évenként legfeljebb kétszer. Egyleti tagok ingyen kapják.

Mezőgazdasági Szemle. (Magyar-Ovár.) Szerk. és kiadja Cserháti Sándor és dr. Kossutányi Tamás. VIII. évf. Havonként. Ára 5 ft.

Az Erdélyi Múzeum-Egylet Kiadványai. (Kolozsvár.) VII. évf. Évnegyedeként. A helybeli tagok 3 ft, nem helybeliek 2 ft tagdíj díj fejében kapják.

Keszthelyi Vidéki Gazdakör. (Keszthely.) Szerk. Hensch Árpád; kiadja a Keszthelyi-Vidéki Gazdakör. VII. évf. Havonként. Ára nem tagoknak 1 ft.

Önkényes Tisztelő. (Pápa.) Szerk. és lap tulajdonosok Szokolay Ignác és Kósa Gusztáv. VII. évf. Havonként. Ára 2 ft.

Pozsonymegyei Gazdasági Egyesület Értesítője. (Pozsony.) Szerk. Földes Gyula. VII. évf. Minden két hóban. Tagok tagsági díjban kapják.

Tanodai Közönlöny. (Veszprém.) Szerk. Nagy Lajos; kiadó-tulajdonos: «A Somlyóvidéki evang. Tanító-egylet». VII. évf. Évenként 4–6 szám. Az egylet tagjai ingyen kapják.

Gyámintézet. (Lovászpatona.) A magyarhoni egyetemes evang. gyámintézet közönlönye. Szerk. Bográd Endre. VII. évf. Évenként háromszor. Ingyen küldetik.

Beregmegei Tanügyi. (Beregszász.) Szerk. Orlovsky István; főmunkatárs Zagoni Károly; kiadja a «Beregmegei általános tanító-egyesület». VI. évf. Minden hó elején. Ára 2 ft.

Sárospataki Ifjusági Közönlöny. (Sárospatak.) Szerk. Tüdös István; munkatársak Mezőssy Béla, Rácz Kálmán; kiadja az «Irodalmi önképző-társulat». V. évf. Minden hó 15-én. Ára helyben 1 ft 60 kr.; vidékre 1 ft 75 kr.

Gazdasági Értesítő. (Csik-Szereda.) Szerk. T. Nagy Imre; kiadja a csikmegei gazdasági egyesület. VI. évf. Havonként egyszer. Ára 1 ft, évdíjas tagok ingyen kapják.

Máramarosi Tanügyi. (M.-Sziget.) Szerk. Bökényi Dániel; kiadó-tulajdonos a «Máramarosi megyei tank. által. tanító-egyesület». VI. évf. Julius és augusztus hónapokat kivéve havonként egyszer. Ára 2 ft 50 kr.

Népezenés Közönlöny. (Nagyvárad.) A Bihar-megyei népezenés egyesület hivatalos értesítője. Szerk. Winkler Lajos. VI. évf. A nagy szünidőket kivéve havonként. Ára az egylet tagjai ingyen kapják.

Katholikus Hittérjesztés. (Kaloosa.) Szerk. és kiadó Fonyó Pál; főmunkatársak dr. Walther Gyula és dr. Wayand Géza. V. évf. Havonként. Ára 3 ft.

Pápai Ifjuság Lapja. (Pápa.) Szerk. Fülöp József, szerkesztőtársak Medgyaszay Vincze és Sándor Jenő. V. évf. A nagy szünidőket kivéve havonként. Ára 1 ft 50 kr.

Száz Mária Virágok Kertje. (Kaloosa.) Szerk. Tóth Mike. V. évf. Havi füzetekben. Ára 1 ft.

Bács-Bodrogh Vármegyei Történelmi Társulat Évkönyve. (Zombor.) Szerk. Grosschmid Gábor. V. évf

Vidéken.

Gazdasági Értesítő. (Nyiregyháza.) XI. évfolyam. A «Nyirvidék» melléklete.

A Zalamegyei Gazd. Egyesület Értesítője. (Zala-Egerszeg.) A «Zalamegye» melléklapja. IX. évf. **Gazdasági Értesítő.** (Nyitra.) Szerk. Szakács Péter. VIII. évf. Két havonként. A «Nyitrai Közlöny» melléklete.

Gazdasági Értesítő. (Nyitra.) A «Nyitrai» havi melléklete. VI. évf.

Gazdasági Értesítő. (Szt. Már.) A «Szamos» havi melléklapja. VI. évf.

A Borod. Gazdasági Rovata. (Miskolc.) Szerk. S. Biró Géza. V. évf. Kéthetenként.

Méhészeti Közlöny. (Kolozsvár.) Az «Erdélyi Gazda» önálló melléklete. IV. évf.

Cecília. (Eger.) Kath. egyházi-zenei sz. lap. A «Népközlöny» havi melléklapja. II. évf. Ára külön 1 ft 50 kr.

Hölgyek Lapja. (Szekszárd.) «Szekszárdi Vidék» havi melléklete. II. évf.

Történet, Régészet és Néprajz. (Pécs.) A «Pécsi» melléklapja. II. évf. Havonként.

Vasárnap. (Kolozsvár.) A «Magyarország» szépirodalmi havi melléklete. II. évf.

Szépirodalmi Közlöny. (Alsó-Lendva.) Az «Alsó-Lendvai Híradó» havi szépirodalmi melléklete. Szerk. Vachott Károly. I. évf.

Összesen = 35.

1889-BEN MEGSZÜNT LAPOK ÉS FOLYÓ-IRATOK.

II. **Polit. hetilapok:** Magyar Nép. — Közlövény. (Szabadka.)

III. **Vegyes tartalmú képes hetilap:** Erdélyi Képes Ujság. (Kolozsvár.)

IV. **Egyházi és iskolai lapok:** Katholikus Hungaria. — Katholikus Néptanítók Lapja. (Győr.)

V. **Szépirodalmi és vegyes tartalmú lapok:** Budapesti Hírnök. — Igazság. — Korunk Ifjúsága.

VI. **Humoriztikus lapok:** Garabonciás Diák. (Győr.) — Villám. (Debrecen.) — Rosta. (Ungvár.) — Vas Gereben. (Munkács.)

VII. **Szaklapok:** Gyakorlati Kereskedelmi Tudományok. — Ipar- és Kereskedelmi Közlöny. — A Regalekérő. — Gazdasági Lapja. — Egyetemes Magyar Pénzügyi Lapja. — Iparlap. — Kuriai Értesítő. — M. K. Pénzügy. Vámu- és Adóügyi Szakközlöny. — Legyen Világosság. — Kritikai Szemle. — Rendeleti Közlöny. — Alföldi Mercure. (Arad.)

VIII. **Vidéki lapok** (nem politikai tartalommal): Szabolcsmezei Közlöny. (Nyiregyháza.) — Esti Lapok. (Arad.) — Győri Híradó. (Győr.) — Kiskunság. (Kun-Szent-Miklós.) — Erdélyi Híradó. (Szekszárd.) — Művelőd. (Mindszent.) — Győri Hírlap. (Győr.) — Hajdúvidék. (H.-Boszörmény.) — Kunszentmárton és Vidéke. (Kun-Szt-Márton.) — Hazánk. (Győr.) — Tasná. (Tasnád.) — Hetilap. (Zenta.) — Alföldi Ujság. (Arad.) — Magyar Szövetség. (Paks.) — Zöldyom. (Zöldyom.) — Hajdúvidék. (H.-Boszörmény.) — Hatvan és Vidéke. (Hatvan.) — Váci Futár. (Vác.) — Hajdúsz. (Hajdú-Boszörmény.) — Dunaföldvár. (Dunaföldvár.) — Szabadkai Futár. (Szabadka.) — Apatin és Vidéke. (Apatin.) — Monor és Vidéke. (Monor.) — Vértessz. (Vá. l.) — Somorjai és Vidéke. (Somorja.) — Tolnamegye. (Tamási.) — Bácsmegeye. (Kula.) — Felvidék. (Munkács.) — Zentai Lap. (Zenta.) — Soprony-megeye. (Soprony.) — Ászód és Vidéke. (Ászód.) — Kapuvár és Vidéke. (Kapuvár.)

IX. **Hírdetési lap:** Első Szegedi Ajánlati Lap. (Szeged.)

X. **Folyóiratok:** Gallus. — Magyar könyvkötő. — A Sas. — Magyar Compass Közlöny. — Országos Gentry Közlöny. — Apollo. (Nagy-Szombat.) — Az Igazság. (Győr.) — Józsi és Erzsike. (Arad.) — Ifjú Erdély. (Kolozsvár.) — Tanodai közlöny. (Veszprém.) — Csöndes Órák. (Pozsony.) — Ellenék. (Szabadka.) — Cudár Világ. (Kecskemét.) — Kis Pillangók. (Kecskemét.)

XI. **Vegyes mellékletek:** Csöndes Órák. — Kereskedelmi és Pénzügyi Szemle. — Kereskedelmi és Pénzügyi Szakfolyóirat. — Az Okszerű Gazda. — Képes könyvtár. — Kolozsvári Élet. (Kolozsvár.) — Kihuzott Sorsjegyek Hiteles Értesítője. (Kolozsvár.) — Gombostű. (Arad.)

Megszűnt összesen 79 hirlap és folyóirat. (1888. évben megszűnt 70.)

1889. FOLYTÁN ÉS 1890. ELEJÉN KELETKEZT LAPOK ÉS FOLYÓIRATOK.

I. **Politikai napilap:** Magyarország. (Kolozsvár.)

II. **Politikai hetilapok:** Kárpátalja. (Munkács.)

III. **Egyházi és iskolai lapok:** Az én Ujságom. — Nemzeti Iskola. — Hunyadi Mátvás. — Közpapok Lapja. (Er-Szent-Mihály.) — Dunántúli Protestáns lap. (Pápa.) — Protestáns Népiújság. (Veszprém.)

IV. **Szépirodalmi és vegyes tartalmú lapok:** A Hét. — Venus. — Közérdek. — Vasárnapi Estilap. — Tóvis. (Szekesfehérvár.) — Kamukérő. (Szolnok.)

V. **Szaklapok:** Az Asztalos. — Fővárosi Közlöny. — Magyar Molnár. — Jogi Szemle. — 50 kros Sorsolási Közlöny. — Első Főnyeremény. — Sorsolási Lap «Hungaria». — Korona és Haza. — Magyar Kereskedelmi és Ipar. — Tüzrendészeti Lapok. — Magyar Vámtudósító. — Földmívelési Értesítő. — Italmérők Lapja. — Magyar Molnár Lapja. — Munkások Iparlapja. — Malom Közlöny. — Magyar-Német Gazdasági Ujság. (Pozsony.) — Közérdek. (Debrecen.) — Fényképezési Ujság. (Ujpest.) — Biróság Végrehajtók Lapja. (Békés-Csaba.) — Pénzügyőr. (Nagy-Szöllős.) — Az Utász. (Zenta.)

VIII. **Vidéki lapok** (nem politikai tartalommal): Hatvan-Pásztói Híradó. — (Hatvan.) Közérdek.

(Marosvásárhely) — Győri Független Ujság. (Győr.) — Ujpesti Figyelő. (Ujpest.) — Moór és Vidéke. (Moór.) — Ersekújvári Lapok. (Ersekújvár.) — Mindszent-Szegvár. (Mindszent.) — Ujpesti Hírlap. (Ujpest.) — Zenta és vidéke. (Zenta.) — Szegvár és vidéke. (Szegvár.) — Csallóköz. (Somorja.) — Kalocsa és Vidéke. (Kalocsa.) — Vinga. (Vinga.) — Balaton. (Balatonfűred.) — Bácskai Hírlap. (Kúta.) — Szent-Endrei Futár. (Győr-Szent-Márton.) — Csepelszigeti Futár. (Ráckeve.) — Tamási Futár. (Tamási.) — Felső-Fehérmegyei Futár. (Bicske.) — Radna-Lippa. (Lippa.) — Nagyvárad Hírlap. (Nagyvárad.) — Zalai hirlap. (Nagy-Bánász.) — Zöldyom. (Zöldyom.) — Beszterce-bánya. — Rábaköz. (Kapuvár.) — Csongrád. (Csongrád.)

IX. **Hírdetési lap:** Győr sz. kir. város Hivatalos Értesítője. (Győr.)

X. **Folyóiratok:** Magyar Népzene. — Könyvkedvelők Lapja. — Ethnographia. — Budapesti Sakk-Szemle. — Protestáns Szemle. — Szövetkezés. — A Cimbalom. — Turisták Lapja. — Közlövény. — Budapest-Ersekújvárosi Közlöny. — Tarsaskörének Értesítője. — Mentők Lapja. — Hittudományi Folyóirat. — Hírszónoklói Folyóirat. (Szeged.) — A Deves-orsvendi Gazdákör Értesítője. (Pápa.) — Értesítő. (Szt. Már.) — Ifjúság Lapja. (Beszterce-bánya.) — Kántorok Lapja. (Vasvár.) — Tankerületi Értesítő. (Szombathely.) — Magyar Ifjúság Közfűzete. (Szekesfehérvár.) — Keleti Virágok. (Kolozsvár.)

XI. **Vegyes mellékletek:** Gazdasági Értesítő. (Nyitra.) — Szépirodalmi Közlöny. (Alsó-Lendva.) — Vasárnap. (Kolozsvár.) — Történet, Régészet és Néprajz. (Pécs.)

Összesen = 87 hirlap és folyóirat keletkezett múlt évi hirlapkimutatásunk óta. (1888 folyamán és 1889 elején keletkezett 89.)

ÖSSZEVONT ÁTNEZÉS

Hirlapirodalomunk számárnyát 1889. és 1890. elején következő kimutatásban tüntethetjük föl:

	1889. elején	1890. elején
I. Politikai napilapok	22	23 + 1
II. Politikai hetilapok	45	43 - 2
III. Vegyes tartalmú képes lapok	3	3
IV. Egyházi és iskolai lapok	36	40 + 4
V. Szépirodalmi és vegyes tartalmú lapok	13	15 + 2
VI. Humoriztikus lapok	14	13 - 1
VII. Szaklapok	123	134 + 11
VIII. Vidéki lapok (nem politikai tartalommal)	136	149 + 13
IX. Hírdetési lapok	5	5
X. Folyóiratok	166	176 + 10
XI. Vegyes mellékletek	37	35 - 2
Összesen	600	636 + 36

Az első magyar hirlap 1780. jan. 1-jén jelent meg Pozsonyban (Rát Mátvás Magyar Hírmondó-ja).

Budapestben 1788. okt. 8-án szerdán indult meg az első magyar rendes hirlap Magyar Merkurius címmel, hetenként kétszer járt, és Páczkó Ferencz betűvel nyomtatott Pesten. A második lap Pesten az 1806. júl. 2-án keletkezett Hazai Tudósítások; szerk. Kulcsár István. Ez volt az első magyar hirlap, mely 4-rét alakban jelent meg és hosszabb élett volt.

1830-ban 10 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.

1840. elején 26 magyar lap volt hazánkban.

1847-ben 33.

1848-49-ben 86 magyar hirlap jelent meg.

1850. elején 9 lap adatott ki magyar nyelven.

1854. márc. 5-én, mikor a Vasárnapi Ujság megindult, ezzel együtt 20 magyar hirlap és folyóirat jelent meg.

1861. elején, midőn első évi rendes hirlapkimutatásunkat közöltük, 52 volt a magyar hirlapok és folyóiratok száma.

1862. elején	65	1877. elején	268
1863. "	80	1878. "	281
1864. "	70	1879. "	324
1865. "	75	1880. "	324
1866. "	81	1881. "	356
1867. "	80	1882. "	412
1868. "	140	1883. "	427
1869. "	163	1884. "	482
1870. "	146	1885. "	494
1871. "	164	1886. "	516
1872. "	198	1887. "	539
1873. "	201	1888. "	561
1874. "	208	1889. "	600
1875. "	246	1890. "	636
1876. "	240		

hirlap és folyóirat jelent meg magyar nyelven.

Az 1890 elején megjelent 600 magyar hirlap és folyóirat évi előfizetési ára 2760 frt 70 kr. (Politikai napilapoké 330 forint; politikai hetilapoké 244 forint; vegyes tartalmú képes lapoké 24 frt; egyházi és iskolai lapoké 159 frt 10 kr.; szépirodalmi és vegyes tartalmú lapoké 116 frt 20 kr.; humoriztikus lapoké 79 frt; szaklapoké 588 frt 90 kr.; vidéki lapoké, nem politikai tartalommal 688 frt 40 kr.; hírdetési lapoké 4 frt; folyóiratoké 527 frt 10 kr. Összesen 2760 forint 70 kr. — (1889. elején 2506 frt 55 kr.)

1780 óta megjelent hirlap és folyóirat magyar nyelven összesen 2728 (a fővárosban 1455, a vidéken 1273), 9927 évfolyamban. Szakok szerint: I. Politikai napilap 122 (Budapestben 91, vidéken 31.) — II. Politikai hetilap 218. (Bp. 91, vid. 127.) — III. Vegyes tartalmú képes lap 50. (Bp. 40, vid. 10.) — IV. Egyházi és iskolai lap 166. (Bp. 95, vid. 71.) — V.

Szépirodalmi és vegyes tartalmú lap 217. (Bp. 171, vid. 46.) — VI. Humoriztikus lap 134. (Bp. 64, vid. 70.)

VII. Szaklap 482. (Bp. 362, vid. 120.) — VIII. Vidéki lap (nem politikai tartalommal) 513. — IX. Hírdetési lap 75. (Bp. 46, vid. 29.) — X. Folyóirat 642. (Bp. 383, vid. 259.) — XI. Vegyes melléklet 159. (Bp. 112, vid. 47.)

Összesen 2728 hirlap és folyóirat jelent meg százötvenegy év alatt magyar nyelven.

Helyek szerint osztályozva 1890 elején megjelent: Budapestben 283, Alsó-Kubin 1, Alsó-Lendva 2, Aradon 5, Aranyos-Maróthon 2, Baján 1, Balassa-Gyarmaton 3, Balatonfűred 1, Békés-Csabán 3, Békés-Gyulán 1, Beregszászon 2, Beszterce-bányán 3, Bicske 1, Brassóban 1, Buziáson 1, Csáktornán 1, Csik-Szerelán 2, Csongrád 1, Csurgón 1, Czeglőden 2, Debreczenben 7, Deesen 2, Déván 3, Egerben 7, Eperjesen 3, Ersekújvárt 2, Er-Szent-Király 1, Esztergomban 4, Fegyverházán 2, Felső-Lövön 1, Fiumében 1, Gyomán 1, Gyöngyösön 3, Győrött 11, Győr-Szent-Márton 1, Gyula-Fehérvárt 2, Gyurón 1, Hajdu-Boszörményen 1, Halason 1, Hatvanon 1, H.-M.-Vásárhelyen 2, Iglón 1, Ipolyságban 1, Jászberényben 1, Jászapáti 1, Kalocsán 5, Kaposvárott 3, Kapuvárt 1, Karcagban 1, Kassán 5, Kecskeméten 5, Keszthelyen 2, Kézdi-Vásárhelyt 1, Kivárdán 1, Kolozsvárt 21, Komáromban 3, Kőlesden 1, Körömden 1, Kőszegen 1, Kulán 2, Kunszentmiklóson 1, Léván 1, Lippán 1, Losoncban 2, Lovászpatonán 1, Lőcsén 1, Lugoson 2, Magyar-Ovárott 2, Makón 2, Máramaros-Szigeten 3, Maros-Vásárhelyt 2, Mező-Turon 2, Mindszent 1, Miskolcson 5, Mohácsban 1, Moórton 1, Munkácsban 2, Muraszombaton 1, Nagy-Bányán 1, Nagy-Becskereken 2, Nagy-Enyeden 1, Nagy-Kanizsán 4, Nagy-Károlyban 2, Nagy-Kikindán 3, Nagy-Körösdön 1, N.-Szt-Miklóson 1, Nagy-Szalontán 1, Nagy-Szombathán 2, Nagy-Szöllősen 2, Nagy-Váradon 6, Nyiregyháza 4, Nyitrán 5, O.-Becsen 1, Orosháza 2, Orsován 1, O.-Széplakon 1, Pancsován 1, Pápan 6, Pécsen 7, Pécskán 1, Pécs-Szabolcsban 1, Pozsonyban 7, Ráczkevény 1, Rimaszombaton 2, Rozsnyón 1, Sárospatakon 2, Sátoralja-Ujhelyen 2, Segesvárt 1, Selmeczen 2, Seps-Szent-Györgyön 2, Siklóson 1, Somorján 1, Sopronban 6, Szabadkán 4, Szamosújvárt 1, Szarvason 1, Szatmár-Németben 6, Szegeden 7, Szegzárdon 3, Szekes-Fehérvárt 4, Szent-Endre 1, Szentese 2, Szigetvárt 1, Szilágy-Somlyón 1, Szolnokon 4, Szombathelyen 7, Tamásiban 1, Tatán 1, Temesvárt 5, Tisza-Fűreden 1, Topolyán 1, Trecsénben 1, Turóc-Szent-Mártonban 2, Ujpesten 3, Újvidéken 1, Ungvárt 5, Vácson 3, Vasvárt 1, Vercsezen 1, Veszprémben 6, Vingán 1, Zala-Egerszeg 3, Zentán 3, Zilahon 1, Zolomban 1, Zomborban 4. Külföldön: New-Yorkban 1, Párisban 1.

Összesen 1890 elején a fővárosban 283, a vidéken 146 helyen 351 és 2 külföldön jelent meg. (Míg a múlt 1889. év elején Budapestben 267, és 136 vidéki városban 331, külföldön 2 hirlap és folyóirat adatott ki magyar nyelven.)

Ezenkívül megjelent hazánkban idegen nyelvű lap és folyóirat: német nyelven 110 (1889 elején 118); szláv nyelven 32 (1889 elején 35); román nyelven 19 (1889 elején 28); olasz nyelven 2 (1889 elején 3); francia nyelven 4 (1889 elején 3); összesen 167: a magyarokkal együtt 803. (1889. évben 181, a magyarokkal együtt 781.)

E szerint 9,693 magyarul beszélő egyénre esik egy magyar hirlap; 16,348 németre egy német; 87,484 szlávra egy szláv és 122,304 román ajkú egyénre egy román hirlap.

Az amerikai Egyesült-Államokban 16,319 hirlap és folyóirat jelen meg (tizedrésze napilap), 3492 egyénre esik egy; Svájcban 815 h. és f., 3505 egyénre esik egy; Dániában 328 h. és f., 6144 egyénre esik egy; Belgiumban 815 h. és f., 7182 egyénre esik egy; Németalföldön 489 h. és f., 7528 egyénre esik egy; a Német-bíródalomban 5500 h. és f., 8519 egyénre esik egy (Berlinben 721 h. és f. jelen meg; a napilapok száma háromszor annyi mint Bécsben.) Franciaországban 4349 h. és f. (harmad-része Párisban jelen meg, köztük 700 napilap), 8788 egyénre esik egy; Spanyolországban 1128 h. és f. (köztük 280 napilap), 14,939 egyénre esik egy; Skandináviában 404 h. és f., 16,400 egyénre esik egy; Nagy-Britanniában 2191 h. és f. 16,084 egyénre esik egy, (köztük 809 napilap); Olaszországban 1606 h. és f. (köztük 150 napilap); 17,721 egyénre esik egy; az ausztriai tartományokban 1274 h. és f., 18,078 egyénre esik egy (Bécsben 770 h. és f. jelen meg.) Finnországban 103 h. és f. (finn nyelven 62 jelen meg, ezek közül napilap 4, másodnapos 5, félhetes 14; svéd nyelven 41 jelen meg; napilap 9, másodnapos 2, félhetes 9); 20,007 egyénre esik egy; Romániában 102 h. és f., 52,706 egyénre esik egy; az orosz bíródalomban (Finnországot kivéve) 275 h. és f., 283,198 egyénre esik egy. Az egész földön 41,000 hirlap és folyóirat jelen meg, s 36,318 egyénre esik egy.

Ez időszert Magyarországon megjelent összesen 803 hirlap és folyóirat; ebből 17,096 főre esik egy.

Id. SZINNYEI JÓZSEF, a múzeumi hirlap-könyvtár őre.

UTAZAS LADÁBAN.

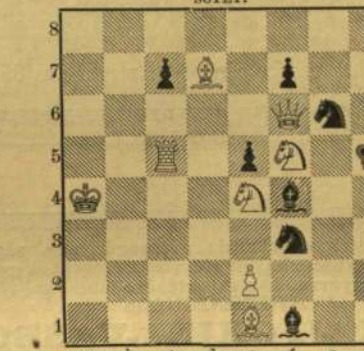
A velocipédén, fiakkeren, lovon Párisba való utazás után, ime akadt egy ember, a ki ládában szállította magát oda. A keresetforrás hiánya és a szerencsepróba vezette rá a lengyel születésű bécsi szabót: Zeitung Hermann, hogy ilyen furcsa utazást tegyen Bécsből Párisba, 52 óra alatt. Igen kis terméti ember (1 méter 42 cm.); mint mintázó nem sokra mehetett Bécsben s már egy fillér nélkül volt. És mit csinált ekkor? Szállásán egy természethez mért ládát készített, rárajzolt egy áteget, mint a törékeny árkuka szokás, és aláírta németül: Nem kell dobálni. Nedvesség árt. — H. Z. — Páris. Azután egy hordárt fogadott, hogy egy óra múlva jöjjön hozzá, és a ládát vigye el; Zeitung belezárkózt, és elvitte magát a vasútra. Mindenre volt gondja. Ellátta magát élelemmel, kibélelte ládáját szalmával, és az utazás jól-rosszul, egy egész csomó egyéb malha között, csak véghez-

ment. A lélegzés végett száját a deszkák eresztékéhez nyomta. A német határon egyszer fölfordították. Leggonoszabbul bánt vele a hidegség, annyira, hogy a bőre a harisnyájához fagyott. Mikor Párisba ért, egy óráig várt a malhák lerakóhelyén, míg végre felnyitott egy deszkát és megjelent a vasúti hivatalnokok előtt. A rendőrségre vitték; egy párisi lap szerkesztője azonban kiszabadította, lefizetvén helyette a szállítási költséget, nehogy a vasúti társaság károsodjék. A vasúttársaság még ezen kívül egy harmadosztályú jegy árát is követelte, a mit azonban egy másik pártfogója szintén megtérített. Elment a Polies-Bergeres-be, s ott fog szerencsét próbálni. «A mint pénzhez jutok — mondja — el nem mulasztom, hogy a vasúti alkalmazottaknak borralvalót ne adjak, kik a ládából kivettek. Ez volt utazásom legkellemesebb pillanata.»

SAKKJÁTÉK.

1586. számú feladvány. Ehrenstein M.-tól.

sőrt.

VILÁGOS.

Világos a hál s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1580. számú feladvány megfejtése.

Juchly J.-tól.

Megejtés.

Világos a hál s a harmadik lépésre matot mond.

1. Vh3—f3. 2. Bh2—b2. 3. Fe1—d1. 4. Kc7—b6 (b).

2. Hd6—c4. 3. Fe1—d1. 4. Kc7—b6 (b).

3. d5—d6. 4. Bh2—h7 mat.

Világos a hál s a harmadik lépésre matot mond.

1. Vh3—f3. 2. Bh2—b2. 3. Fe1—d1. 4. Kc7—b6 (b).

2. Hd6—c4. 3. Fe1—d1. 4. Kc7—b6 (b).

3. d5—d6. 4. Bh2—h7 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi Sándor. — Kovács József. — Tarnóczy: Németh Péter. — A pesti sakk-kör.

HIRDETÉSEK

A «Franklin-Társulat» kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:

AZ

OLCSÓ KÖNYVTÁR

legujabban megjelent füzetek:

262. füzet. A tüzéség multja és jövője. Irta III. Napoleon. Franciaából fordította Dr. Theisz Gyula. Ára füzeve ... 30 kr.
263. Stúrt Mária. Szomorjátékát öt felvonásban. Irta Schiller Frigyes. Fordította Sulkovskij József. Ára füzeve ... 50 kr.
264. A elveszett paradicsom. Irta Milton János. Angol eredetiből fordította Jánosi Gusztáv. Ára füzeve ... 80 kr.
- 265-67. A régi bástya. Regény. Irta About Edmund. Franciaából fordította Sz. E. Három kötet. Ára füzeve ... 2 frt. 40 kr.

Az kétségtelen, hogy gyakran egészen egyszerű, könnyen beszerezhető háziszerekkel gyors gyógyulást szerzett. «A Beteg-barát» című ki íratban még bizonyítékokat is találunk arra nézve, hogy még hosszabb, reménytelennek nevezett esetekben is, gyógyulás állott be. Minden betegnek el kellene olvasni azon könyvet; Richter kiadóintézete Lipcsében ingyen megküldi.

Hirdetések és előfizetések elfogadtatnak a kiadóhivatalban Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám alatt.

KÉPTALÁNY.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Holgyor
La VELOUTINE
Különleges Rizsor
BISMUTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Faix, 9 — PARIS.

Dr. Lengiel Frigyes
„nyír-balzsama“

Már maga a növényi nedv, mely a nyírfából folyik, ha annak törzset megfúrjuk: ember emlékezet óta a legkínzóbb zséjtő-szernek van elismerve; ha pedig a nedv a foltaló utasítás szerint, vagy úton balzsammá alakítatik, nyer még igazán csodás hatásban.
Ha este az arcz vagy más testfelület azzal bekenetik, már a következő reggel alig észrevehető pikkelyek válnak le a bőrről, mely ezáltal vakító fehér és gyöngéd lesz. A balzsam az arcon képződött ráncokat és himlőhelyeket kisimítja, a fiatalos kinézetet kölcsönöz; a bőrt fehérré, gyöngédé és frissé teszi; szeplőt, májfoltokat, anyajegyet, orrvörösséget, bőrhatást s a bőr minden más tisztátalanágát a legrövidebb idő alatt megszünteti. Egy korsóval, használati utasítással együtt, 1 ft 50 kr.

Dr. Lengiel „benzoe-szappan“ ja
a legczélsebb gyógyszer, mely a bőrt, gyöngédé és fehérré teszi, s hivatta van a balzsam jó hatását fokozni.
1 db 60 kr. — Főletét Magyarország részére:
Török József gyógyszer-tára Budapest, király-utca 12. sz. a.
Kapható továbbá **Aradon** Ring gyógyszer-tárban. **Debrecen** Rothschild gyógyszer-tár. **Eszék** Dienes gyógyszer-tár. **Nagy-Becskerek** Mencer gyógyszer-tár. **Nagyszombat** Moscher gyógyszer-tár. **Kolozsvár** Dr. Ember gyógyszer-tár. **Brassó** Kugler gyógyszer-tár. **Pozsony** Erdy István gyógyszer-tár. **Szeged** Barcsay gyógyszer-tár. **Temesvár** Jabner gyógyszer-tár. s minden kiválóbb gyógyszer-tárban, illatszer- és gyógyfű-kereskedésben.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

TÖRVÉNYJAVASLAT A FELEBBVITELRŐL

A SOMMÁS ELJÁRÁSBAN.

ELŐADÓI TERVEZET.

A M. K. IGASZÁGÜGYMINIST. MEGBÍZÁSÁBÓL

KÉSZÍTETTE

PLÓSZ SÁNDOR.

Ára füze 30 kr., postán bérmentve megküldve 35 kr.

Bevonul

A zord téli idő hosszú estével; a ne találja ilyenkor kellemes szórakozást a zenében? És bármely nemesélyes alkalomra, kinek nem volna az a legkedvesebb meglepetése, ha szeretettel egy zélszerű hangszert kap? Hangszer-ipartelepem, mely hazánkban a legnagyobb képességű vállalat, nemcsak zenészek és művészeknek szolgál legczélsebb bevásárlási forrással, hanem feladatul tűztem ki magamnak, hogy megkedvelők és olyanok, kik ezen idegen alatt valamely hangszert maguknak elcsajátítani kívánnak ezt könnyen és csekély áldozatok árán megtehessek, sőt olyanok számára is gondoskodom, kiknek épen szívesen megadjuk, valamely hangszert megtanulni. Kinek semmi zenei képessége sincsen mechanikai hangszereim segítségével élvezeteljes estéket szerezhet magának. Bővebb felvilágosítások képes hangszerkatalógusomban találhatók.
Mindennemű hangszerek és zenélőművek javítása szakcsodá pontossággal elvégeztetik és ócska hangszerek cserébe is elfogadjatnak. Kiváratra nagy képes hangszerkatalógusom ingyen és bérmentve megküldök. — Harmonikáról külön árjegyzék jelent meg.

STERNBERG ÁRMIN

legnagyobb képességű hangszerkészítési ipartelep
Budapest, VII. ker., kerepesi út 36. szám.

Üdülőknek erősítőül; vérszegénység, sápkór, ideges gyomorhajok gyógyítására, továbbá gyengénők és gyermekek erősítésére kitűnő gyógyszer a **KRIEGER-féle**

TOKAJI CHINA-VASBOR
mely belügyminiszeri engedéllyel látott el.
Egy üveg ára 3 ft, fél üveg 1 ft 60 kr. Csak akkor valódi, ha az üveg névaláírásomat viseli.

Kriegner György gyógyszer-t. a Magyar koronához, Budapest, Calvin-tér.

Csász. küszvény, fej-, fül- és fogszakgatások ellen meglepő gyorsan és biztosan ható külső szer a **REPARATOR**, melynek üvege 1 ft, 1 üveg 50 kr-ért minden gyógyszer-t. kapható. Nehány, de csupa súlyú utánzat rontja készítményem jó hírnevét, miért is csak azt tessék elfogadni, mely nevetem viseli. Ily utánzatok szíves bejelentése a beteg emberiség érdekében köszönettel vétetik.

Pserhofer J.-féle

gyógyszertár Bécsben,

Singerstrasse 15. „Zum goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító labdacok ezeltől egyetemes labdacok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan igen sok oly betegség létezik, melyben a labdacok csodás hatásukat fényesen bebizonyították.
Évtizedek óta ezen labdacok általánosan igen el vannak terjedve, számtalan orvos rendel azokat, s alig akad család, melyben kitűnő háziszertől ne volna egy kis készlet.
1 doboz 15 labdacossal 21 kr., 1 tekercs 6 dobozzal 1 ft 5 kr., bérmentesen utánvét mellett megküldéssel 1 ft 10 kr.
A pénz előleges beküldése mellett, bérmentesen megküldéssel együtt 1 tekercs labdacos 1 ft 25 kr., 2 tekercs 2 ft 30 kr., 3 tekercs 3 ft 35 kr., 4 tekercs 4 ft 40 kr., 5 tekercs 5 ft 20 kr., 10 tekercs 9 ft 20 kr. (1 tekercsnél kevesebb nem küldetik szét.)

Kéretik határozottan Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat kérni s arra ügyelni, hogy a dobozok tetején levő felírás minden dobozon a használati utasításban látható Pserhofer J. névaláírással el legyen látva és pedig **veres** nyomásban.

Fagy-balzsam, Pserhofer J.-tól. 1 tégely 40 kr., bérmentesen megküldéssel 65 kr.

Keskeny utifü-nedv, hurut, rekedtség, görcsköhögés stb. ellen. 1 palack 50 kr.

Amerikai küszvény-kenőcs, 1 ft 20 kr.

Por lábizzadás ellen. Egy doboz ára 50 kr., bérmentesen megküldéssel 75 kr.

Golyva-balzsam, 1 üvege 40 kr., bérmentesen megküldéssel 65 kr.

Élet-essenzia (prágai cseppek), megromlott gyomor, rossz emésztés ellen. Egy üvege 22 kr.

Angol csoda-balzsam, 1 üveggel 50 kr., egy kis üveggel 12 kr.

Fiaker-por, köhögés stb. ellen. 1 dobozzal 35 kr., bérmentesen megküldéssel 50 kr.

Tannochinin-hajkenőcs, Pserhofer J.-tól; a legjobb hajnövesztő szer, 1 szelencze 2 ft.

Egyetemes tapasz, STEUDEL tanártól, sebek, dagasztások stb. ellen jónak bizonyult háziszert. Egy tégely 50 kr., bérmentesen megküldéssel 75 kr.

Egyetemes tisztító só, BULLRICH A. W.-tól. Kitűnő háziszert megzavart emésztés minden következményei ellen. Egy csomag ára 1 ft.

Az itt felsorolt készítményeken kívül valamennyi az ausztriai lapokban hirdetett bel- és külföldi gyógyászati különlegesség készletben tartatik, s minden esetleg rak-táron nem levő czikk kíváratra pontosan s legutányosabban beszerezhetik.

Postai küldemények az összeg beküldése, nagyobb megrendeléseknél utánvét mellett is, a leggyorsabban eszközölhetnek.

A pénz előleges beküldése mellett (legczélsebb esetben postautalvány mellett), a viteldi sokkal kevesebbe kerül, mint az utánvét mellett való küldésnél.

A legtöbb elősorolt specialitás kapható Budapesten, TÖRÖK JOZSEF gyógyszer-tárában, király-utca 12. sz.

A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárban kapható:

A világ sportja.

13 nagy színnyomatu kép, magyarázó szöveggel.

Ára színes borítékba fűzve 1 ft 50.

Afrika, Amerika, Ausztrália, Canada, Anglia, Németország, Magyarország, Spanyolország, Norvégia, Svédország, Dánia, Franciaország, Olaszország, India, Skóciaország, Oroszország.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent s minden könyvtárban kapható

AZ ELMEKÓRTAN TANKÖNYVE

ORVOSOK, BIRÁK ÉS ÜGYVÉDEK SZÁMÁRA

IRTA

Dr. SALGÓ JAKAB

a lipótmerei orsz. többolyda elsőorvos, az orsz. községügyi tanács rendkívüli, a budapesti m. kir. orvos-egylet rendes, a belga „société de médecine mentale“ s a párisi „société medico-psychologique“ lev. tagja.

Ára füze 2 ft.

Salgó elmekörtana, mely szerző német tankönyve második kiadásának nyomán, de nem mint annak fordítása, jelenik meg, orvosi irodalmunkban egy nagyon is érezhető hiány pótlására van hivatva. Az elmekörtan ugy orvosi, mint törvényszéki és társadalmi oldala mind égetőbben érezteti fontosságát és eddigi elhanyagoltságát, úgy hogy az e szaktudományról való behatóbb foglalkozás előtt sem az orvos, sem a jogász ki nem térhet. — Salgó könyve, mely a szaktudomány mai álláspontjának teljes figyelembe vételével szorosban az észlelésből indul ki, bő tapasztalati anyag felhasználásával lehető tömören, és a mindennapi gyakorlatra való tekintettel eligazodást nyújt az elmekörtan bonyolult kérdéseiben, úgy az orvosnak, mint a bírónak és ügyvédnek.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, egyetem-utca 4. szám.)

6. SZÁM. 1890.

BUDAPEST, FEBRUÁR 9.

XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 ft
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre — 6 *

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 ft
fél évre — 4 *

Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 ft
fél évre — 3 *

Külföldi előfizetésekre a postaiag meghatározott viteldi is csatolandó

A PESTI HAZAI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR ÖTVEN ÉVE.

FELJÖDÉSÜNK történetében ritka, mondhatnók, eddig páratlan emlékünne az, mely-lyel egy virágzó magyar pénzüzet megalapításának és fönnállásának ötvenedik évét megüli. Megüli méltóképen a humanitás amaz eszméjéhez, melynek létrejöttét köszöni, méltóképen ahhoz a hazafias szellemhez, mely benne a pénzüzeteknél rendesen divatozó kozmopolita érdek fölött is dominálni soha meg nem szűnt és méltóképen azokhoz a tekintélyes anyagi eszközökhöz, melyeket ötven évi munkássága, dacára a kivált kezdetben átélit viszonytagságoknak, kitartásával, buzgóságával és kivált becsülettel, kifogástalan ügykezelésével gyűjtenie sikerült.

A Pesti hazai első takarékpénztár története kisebbített képe hazánk pénz- és hitelügye történetének s élő bizonyossága ama természetesen nagy erőnek, melyet nemzetünk csak némileg is kedvező körülmények között, ahhoz értő vezetés alatt, minden téren kifejezni képes volna.

Mikor ez a pénzüzet keletkezett, sok olyan eszköz maradt fölhasználatlanul, sok olyan mező hevert paragon, mely ma már jelentékeny tényezője hazánk erejének. De e parlag mezők között alig volt egy is sovább és kietlenebb, mint épen a hitel tere, mely nélkül ma sem állam, sem társulat, sem egyes ember nem lehetne el s melynek jelentőségét gr. Széchenyi István fejtette ki először a magyar nemzet előtt «Hitel» című munkájában.

Az országgyűlések, melyek hivatva lettek volna hitelt teremteni és azt szervezni, a halomra gyűlt sérelmek orvoslása előtt nem voltak hajlandók nagyobb reformokra. A közszellem sem kedvezett nekik. Az elszigeteltség, melyre az osztrák uralom hazánkat kárhoztatta, elzárta tőlünk a külföld szellemi és ipari haladásának ismeretét. Fay András tehát hiába iktatta be az 1825-re összehívott országgyűlésre Pestvármegye részéről felküldött utasításába több rendbeli közművelődési, igazságügyi és ipari reformok között a takarékpénztárak föllállításának sürgetését.

Csak a Széchenyi által alapított klubban, melyben a nélkül lehetett érintkezni, hogy a cenzura beleavatkozhatott volna, terjedtek az eszmék, melyek utóbb lassan testet öltöttek. Érintett művében a gravamenek fölhasználásával oly pozitív alkotásokra buzdít, melyek nemzeti műveltséget, anyagi fölvirágzást és ezzel önállást

Kozmata F. fényképe után rajzolta Biczó Géza.

STEIGER GYULA,

a Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület vezérigazgatója és igazgatósági elnöke.